

Itkosten aikamatka:

Lehtitarinat vuosilta 1857-1923

Aava Lehikoinen ja Vesa Itkonen
2025-2026

päivitetty 15.7.2026

Sisällysluettelo

Johdanto	3
1857-1889.....	4
1890-1899.....	10
1900-1909.....	15
1910-1919.....	24
1920-1929.....	33

Johdanto

Tähän kokoelmaan on koottu Aava Lehikaisen (16 v.) ja hänen isoisänsä Vesa Itkosen (67 v.) kesinä 2025 ja 2026 keräämiä lehtitarinoita vuosilta 1857–1929. Tarinat on etsitty Kansalliskirjaston ylläpitämästä digitaalisesta sanomalehtiarkistosta, digi.kansalliskirjasto.fi-palvelusta. Aineisto sisältää miljoonia sanomalehtisivuja, joiden joukosta on mahdollista löytää niin yksittäisten ihmisten vaiheita kuin kokonaisia aikakausia kuvaavia tapahtumia. Kokoelman aineisto on haettu Kansalliskirjaston ylläpitämästä [digi.kansalliskirjasto.fi palvelusta](https://digi.kansalliskirjasto.fi-palvelusta) (<https://digi.kansalliskirjasto.fi/etusivu>). Rajasimme haut koskemaan sanomalehdissä julkaistuja Itkos-aiheisia asioita. Kuka tahansa voi tehdä haluamiaan hakuja tavattoman suuresta aineistosta.

Tämän kokoelman lehtijutut liittyvät siis tavalla tai toisella Itkosiin. Mukana on tavallisten ihmisten elämää, yrittäjyyttä, kulttuuria, urheilua, virkatehtäviä, onnettomuuksia, oikeudenkäyntejä, yhteiskunnallista vaikuttamista ja joskus myös hyvin erikoisia kohtaloita ja hurjakin tapahtumia. Monet uutisista ovat vain muutaman rivin mittaisia, mutta niiden taakse kätkeytyy usein paljon enemmän kuin ensisilmäyksellä voisi arvata.

Jokaisen lehtijutun yhteyteen on lisätty alkuperäinen uutisteksti sekä lyhyt nykykielinen taustoitus. Taustoituksissa vanhaa sanomalehtikieltä, aikakauden käsitteitä ja tapahtumien historiallista taustaa on avattu nykylukijalle helpommin ymmärrettävään muotoon. Tarkoituksena ei ole muuttaa alkuperäisiä uutisia, vaan auttaa lukijaa hahmottamaan, mistä niissä on kyse ja millaiseen aikaan ne liittyvät.

Lehtijutut on jaettu noin vuosikymmenen mittaisiin ajanjaksoihin, jotta lukijan on helpompi seurata sekä Itkosten vaiheita että Suomen yhteiskunnan muuttumista. Jokaisen osion alussa on lyhyt katsaus kyseisen aikakauden merkittävimpiin tapahtumiin, ilmiöihin ja muutoksiin. Näiden johdantojen tarkoituksena on auttaa sijoittamaan lehtijutut osaksi oman aikansa historiallista ympäristöä.

Yksittäinen uutinen kertoo usein vain pienen hetken yhden ihmisen elämästä, mutta taustalla vaikuttavat aina myös aikakauden suuremmat tapahtumat. Siksi on hyödyllistä tietää, millaisessa Suomessa ihmiset elivät: millaisia olivat elinkeinot, koulutusmahdollisuudet, kulkuyhteydet, yhteiskunnalliset olot ja ajan suuret puheenaiheet. Samat tapahtumat, jotka näkyivät valtakunnan politiikassa ja sanomalehtien pääuutisissa, heijastuivat myös Itkosten ja heidän aikalaistensa arkeen.

Kun lehtijuttuja tarkastelee aikajärjestyksessä vuosikymmenestä toiseen, voi samalla seurata Suomen matkaa autonomisesta suuruhtinaskunnasta itsenäiseksi valtioksi. Vuosien varrella maailmaa muuttivat muun muassa teollistuminen, kaupungistuminen, kansakoululaitoksen kehittyminen, ensimmäinen maailmansota, sisällissota ja itsenäisyyden alkuvuodet. Näiden tapahtumien keskellä elivät myös lehtien sivuilla esiintyvät Itkoset – maanviljelijät, kauppiat, opettajat, taiteilijat, virkamiehet, urheilijat, yrittäjät, poliitikot, näyttelijät ja tavalliset perheenisät sekä -äidit.

Lehtiutiset tarjoavat ainutlaatuisen näkymän menneisyyteen. Ne kertovat sekä suurista historiallisista tapahtumista että tavallisten ihmisten arjesta tavalla, johon viralliset historiakirjat harvoin pystyvät. Jokainen lehtileike on pieni ikkuna omaan aikaansa – joskus vakava, joskus koskettava, toisinaan yllättävä ja jopa huvittava.

Itkoset mainittiin lehdissä vuosikymmenten aikana tuhansia ja tuhansia kertoja. Tähän kokoelmaan on valittu niistä ne tarinat, jotka tuntuivat kaikkein kiinnostavimmilta, erikoisimmilta tai parhaiten aikaansa kuvaavilta. Toivomme, että ne tarjoavat lukijalle yhtä paljon löytämisen iloa kuin niiden etsiminen on tarjonnut meille.

Tulemme päivittämään aineistoa ja lisäämme tulevaisuudessa uudempiä juttuja, kirjasen kansilehdellä on mainittu milloin aineistoa on viimeksi päivitetty.

Toivotamme mukavia lukuhetkiä ITKOSTEN tarinoiden parissa.

Helsingissä, 15.7.2026

Aava ja Vesa

1857-1889

Mitä Suomessa tapahtui tällöin?

Ensimmäiset maininnat Itkosista sanomalehdissä löytyvät 1850-luvun lopulta ja lisääntyvät mitä lähemmäs 1900-lukua siirrytään. Tämä ajanjakso 1857–1889 oli Suomessa suurten muutosten aikaa. Maa oli edelleen Venäjän keisarikuntaan kuuluva autonominen suuriruhtinaskunta, mutta sen talous, koulutus ja yhteiskunta kehittyivät nopeasti. Suurin osa suomalaisista sai edelleen toimeentulonsa maataloudesta, mutta uusia elinkeinoja syntyi sahojen, teollisuuden ja kaupan ympärille.

1860-luvulla Suomea koettelivat vaikeat katovuodet ja suuret nälkävuodet 1866–1868, joiden seurauksena kuoli yli satatuhatta ihmistä. Samalla vuosikymmenellä toteutettiin kuitenkin merkittäviä uudistuksia: vuonna 1860 käyttöön otettiin Suomen markka ja vuonna 1863 valtiopäivät kokoontuivat ensimmäisen kerran vuosikymmeniin. Suomen kieli alkoi vähitellen saada vahvempaa asemaa hallinnossa ja koulutuksessa.

1870- ja 1880-luvuilla liikenneverkot laajenivat nopeasti. Rautateitä rakennettiin eri puolille maata, höyrylaivat liikennöivät järvillä ja rannikoilla, ja posti-, lennätin- sekä puhelinyhteydet yleistyivät. Kaupungit kasvoivat, uusia kauppaliikkeitä perustettiin ja käsityöläiset sekä yrittäjät löysivät uusia mahdollisuuksia. Samaan aikaan kansallinen herääminen voimistui. Kansakoulujen määrä lisääntyi, sanomalehdistö kasvoi ja suomalaisuutta korostavat aatteet levisivät ympäri maata. Monia yhdistyksiä, vapaaehtoisia palokuntia, nuorisoseuroja ja muita kansalaisjärjestöjä perustettiin. Näiden kautta tavalliset ihmiset osallistuivat yhä enemmän paikalliseen päätöksentekoon ja yhteiseen toimintaan.

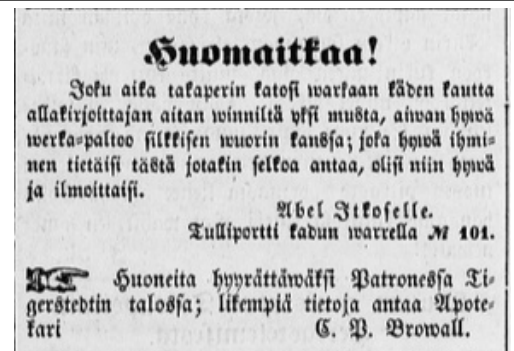
1857

Ilmoitus warkaudesta Åbel Itkoselta

Aloitetaan Åbel Itkosen kuuluisasta ilmoituksesta: hänen aitastaan oli kadonnut musta "paltto" silkki vuorilla – siis varsin hieno takki 1857 aikaan! Kuvittele tilanne: villapalttoja ei ostoskeskuksista lainkaan, joten katoaminen oli todellinen tragedia. Ilmoitus kuulostaa nykyaikaan käännettynä kuin "Mikä hyväsydäminen tietää, minne palttooni eksyi?".

Kuopion Sanomat 29.8.1857

Huomaitkaa! Joku aika takaperin katosi warkaan käden kautta allakirjoittajan aitan winniltä yksi musta, aiwan hywä werka-paltto silkkisen wuorin kanssa; joka hywä ihminen tietäisi tästä jotakin selkoa antaa, olisi niin hywä ja ilmoittaisi. Åbel Itkoselle. Tulliportti kadun warrella N 101. Huoneita hyrrättäväksi Patronessa Tigerstedtin talossa; likempiä tietoja antaa Apotekari C. P. Browall.

1864

Laivuri A. Itkosen alus laskettu vesille

1800-luvun lopulla höyrykoneet yleistyivät, ja pienet höyryveneet herättivät innostusta. Alusten laskeminen vesille keräsi katsojia: he seurasivat, kuinka höyrymoottori liikutti venettä ja miten kapteeni ohjasi matkaa. Uutta tekniikkaa jännitettiin ja arvioitiin, kuten nykyään arvioitaisiin laitetta tai sovellusta. Laivuri A. Itkosen alus laskettiin vesille Honkalahdessa 1864.

Suometar 26.05.1864

Eilen laskettiin järveen Honkalahden warwiltä kauppiasten Ranin, Harin ja Mithénin lesken teettämä alus, joka nimeksensä sai Aina. Laiwa on tunnetun rekennusniekka Myöhäsen tekemä ja näytti se siewältä sekä muuten lujasti tehdyltä. Kuin nyt on vielä samalla warwilla toinenkin alus tekeillä ja viime wiikolla niinikään laskettiin järveen laiwuri A. Itkosen Leppäwirroilla teettämä alus, niin on kaupunkimme alusluku taaskin lisääntynyt kolmella aluksella.

Eilen laskettiin järveen Honkalahden warwiltä kauppiasten Ranin, Harin ja Mithénin lesken teettämä alus, joka nimeksensä sai Aina. Laiwa on tunnetun rekennusniekka Myöhäsen tekemä ja näytti se siewältä sekä muuten lujasti tehdyltä. Kuin nyt on vielä samalla warwilla toinenkin alus tekeillä ja viime wiikolla niinikään laskettiin järveen laiwuri A. Itkosen Leppäwirroilla teettämä alus, niin on kaupunkimme alusluku taaskin lisääntynyt kolmella aluksella.

1864

Risto Itkonen keksinyt hewos-kuokan

Risto Itkonen ilmoittaa keksineensä "hevoskuokan", joka yhden hevosen ja miehen voimin tekee työtä yhtä paljon kuin 40 miestä käsikuokilla. Vaikuttava lupaus, mutta konkreettista prototyyppiä tai selityksiä ei ollut. Rahoitus- ja laina-aiheet kariutuivat, kun kokeet osoittivat väitteen liian hyväksi todeksi.

Mikkelin Wiikko-Sanomia 13.10.1864

Wuoden kuluessa on talonmies ja karttamaakari Risto Itkonen, Leppävirran pitäjältä, Seuralle ilmottanut keksineensä hewos-kuokan, joka pitäisi yhdellä hewosella ja miehellä tehdä työtä sen verran kun 40 miestä käsi-kuokilla. Ja pyysi Itkonen siinä siwussa, welkakirjaa ja takuuta vastaan, Seuralta lainaksi 400 m., tätä konetta tehdäkseen. Waan koska anomuksen kanssa laitettu kuokan kuwaus ja selitys ei ollut täydellinen ja selwästi ymmärrettävä, niin ja kun Itkonen jo Kuopion läänin maawiljelysseuralta mainittua tarkotusta warten oli saanut 400 markan apurahan, päätti johtokunta Seuran puolesta wastaiseksi jättää suostumusta tähän vielä tuntemattomaan ja tietymättömään, waikka kyllä ehkä hyödylliseen esitykseen.

Wuoden kuluessa on talonmies ja karttamaakari Risto Itkonen, Leppävirran pitäjältä, Seuralle ilmottanut keksineensä hewos-kuokan, joka pitäisi yhdellä hewosella ja miehellä tehdä työtä sen verran kun 40 miestä käsi-kuokilla. Ja pyysi Itkonen siinä siwussa, welkakirjaa ja takuuta vastaan, Seuralta lainaksi 400 m., tätä konetta tehdäkseen. Waan koska anomuksen kanssa laitettu kuokan kuwaus ja selitys ei ollut täydellinen ja selwästi ymmärrettävä, niin ja kun Itkonen jo Kuopion läänin maawiljelysseuralta mainittua tarkotusta warten oli saanut 400 markan apurahan, päätti johtokunta Seuran puolesta wastaiseksi jättää suostumusta tähän vielä tuntemattomaan ja tietymättömään, waikka kyllä ehkä hyödylliseen esitykseen.

1864

Willoista palkinto Olli Itkoselle

Suomen Julkisia Sanomia 27.10.1864

Karjantuotteista oli näyttelössä voita 21, juustoja 4 ja lampaanwilloja 8 eri näyttiä. Woista sai ensimmäisen palkinnon 30 mrkaa talontytär, Lewäsellä oppilaisena ollut, Wilhelmina Lyytinen Sonkarinsaaren kylästä Wesannon rukoushuoneen aluudelta Rautalammin pitäjää ja toisen palkinnon, 20 mrkaa samate Lewäsellä ollut talontytär Anna Korhonen samasta kylästä, sekä kolmannen palkinnon niinkään 20 mrkaa talollinen Wilhelm Huuskonen Wesamäen kylästä, Rautalammin pitäjää. — Juustosta sai ensimmäisen palkinnon 20 mrkaa edellä mainittu Wilhelmina Lyytinen ja toisen palkinnon 12 mrk. samoin edellä mainittu Anna Korhonen. — Willoista ei woinut saada 1:stä määrättyä palkintoa kukaan, waan toisen palkinnon 12 mrkaa sai sekä tohtori Nylander Kuopiosta (Rauhalahdelta) että talonisäntä Olli Itkonen Kotalahden kylästä Leppävirran pitäjässä ja kolmanneksi palkinnoksi 8 mrkaa talollinen Erik Närhi Juurikkamäen kylästä Rautalammin pitäjässä.

Karjantuotteista oli näyttelössä voita 21, juustoja 4 ja lampaanwilloja 8 eri näyttiä. Woista sai ensimmäisen palkinnon 30 mrkaa talontytär, Lewäsellä oppilaisena ollut, Wilhelmina Lyytinen Sonkarinsaaren kylästä Wesannon rukoushuoneen aluudelta Rautalammin pitäjää ja toisen palkinnon, 20 mrkaa samate Lewäsellä ollut talontytär Anna Korhonen samasta kylästä, sekä kolmannen palkinnon niinkään 20 mrkaa talollinen Wilhelm Huuskonen Wesamäen kylästä, Rautalammin pitäjää. — Juustosta sai ensimmäisen palkinnon 20 mrkaa edellä mainittu Wilhelmina Lyytinen ja toisen palkinnon 12 mrk. samoin edellä mainittu Anna Korhonen. — Willoista ei woinut saada 1:stä määrättyä palkintoa kukaan, waan toisen palkinnon 12 mrkaa sai sekä tohtori Nylander Kuopiosta (Rauhalahdelta) että talonisäntä Olli Itkonen Kotalahden kylästä Leppävirran pitäjässä ja kolmanneksi palkinnoksi 8 mrkaa talollinen Erik Närhi Juurikkamäen kylästä Rautalammin pitäjässä.

1865

Uusi höyrywene "Kaino"/ Åbel Itkonen

Juuri kun arki maalla tuntuu turvalliselta, mukaan astuu höyryveneiden aikakausi. Pieni höyryvene "Kaino" valmistui Warkauden ruukilla Åbel Itkonen ja monien muiden omistamana. "Kaino" oli sievä ja kehuttu alus, joka suunniteltiin kulkemaan Kuopion alueen vesillä.

Tapio 23.09.1865

Uusi pieni höyrywene „Kaino" nimeltä, tehty Warkauden ruukilla ja jonka omistajina kuuluu olewan laiwattaja Åbel Itkonen ja moniaita muita, on nyt tällä wiikolla jo ollut täällä nähtäwänä ja koeteltawana. Se on kaunis ja siwä tekoinen alus ja kunnioittaa sitä tehdasta, jossa se on tehty. Kehutaan sitä myös joutuisaksi kulkiaksi. Se tulee kulkemaan näitä Kuopion ympärystän wesiä.

Uusi pieni höyrywene „Kaino" nimeltä, tehty Warkauden ruukilla ja jonka omistajina kuuluu olewan laiwattaja Åbel Itkonen ja moniaita muita, on nyt tällä wiikolla jo ollut täällä nähtäwänä ja koeteltawana. Se on kaunis ja siwä tekoinen alus ja kunnioittaa sitä tehdasta, jossa se on tehty. Kehutaan sitä myös joutuisaksi kulkiaksi. Se tulee kulkemaan näitä Kuopion ympärystän wesiä.

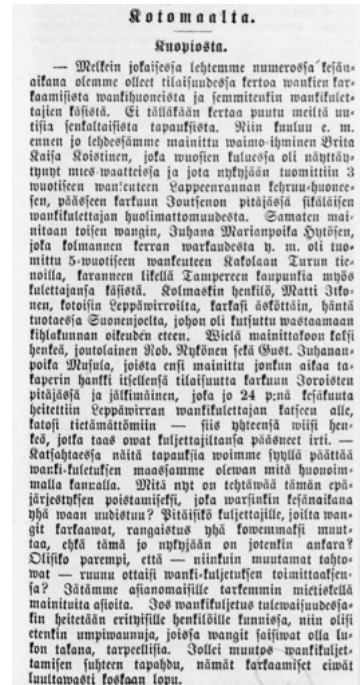
1872

Vankikarkureita/ Matti Itkonen

Matti Itkosen karkaus vankikulettajalta Suonenjoella, vankikuljetusten epäjärjestys ja keskustelu umpi- tai lukkoautoista – kuin rikosdraaman alkukohtaus. Lehti pohtii, pitäisikö rangaistuksia koventaa tai antaa ruunun hoitaa kuljetukset. Vankikarkurit ja alkeelliset järjestelyt synnyttivät keskustelua rankaisujärjestelmän turvallisuudesta.

Tapio, 24.08.1872

Melkein jokaisessa lehtemme numerossa kesänaikana olemme olleet tilaisuudessa kertoa wankien karkaamisista wankihuoneista ja semmitenkin wankikulettajien käsistä. Ei tälläkään kertaa puutu meiltä uutisia senkaltaisista tapauksista. Niin kuuluu e. m. ennen jo lehdessämme mainittu waimo-ihminen Brita Kaisa Koistinen, joka vuosien kuluessa oli näyttäytynyt mies waatteissa ja jota nykyään tuomittiin 3 wuotiseen wankeuteen Lappeenrannan kehruu=huoneeseen, päässeeseen karkuun Joutsenon pitäjässä sikäläisen wankikulettajan huolimattomuudesta. Samaten mainitaan toisen wangin, Juhana Marianpoika Hytösen, joka kolmannen kerran warkaudesta y. m. oli tuomittu 5-wuotiseen wankeuteen Kakolaan Turun tienoilla, karanteen likellä Tampereen kaupunkia myös kulettajansa käsistä. Kolmaskin henkilö, Matti Itkonen, kotoisin Leppäwirroilta, karkasi äsköittäin, häntä tuotaessa Suonenjoelta, johon oli kutsuttu wastaamaan kihlakunnan oikeuden eteen. Vielä mainittakoon kaksi henkeä, joutolainen Rob. Nykönen sekä Gust. Juhananpoika Musula, joista ensi mainittu jonkun aikaa takaperin hankki itsellensä tilaisuutta karkuun Joroisten pitäjässä ja jälkimäinen, joka jo 24 p:nä kesäkuuta heitettiin Leppäwirran wankikulettajan katseen alle, katosi tietämättömiin – siis yhteensä wiisi henkeä, jotka taas owat kuljettajiltansa pääsneet irti. — Katsahtaessa näitä tapauksia woimme syyllä päättää wanki-kuletuksen maassamme olewan mitä huonoimmalla kannalla. Mitä nyt on tehtäwää tämän epäjärjestyksen poistamiseksi, joka warsinkin kesänaikana yhä waan uudistuu? Pitäisikö kuljettajille, joilta wangit karkaawat, rangaistus yhä kowemmaksi muuttaa, ehkä tämä jo nykyään on jotenkin ankara? Olisiko parempi, että — niinkuin muutamat tahtowat — ruunu ottaisi wanki-kuljetuksen toimittaaksensa? Jätämme asianomaisille tarkemmin mietiskellä mainituita asioita. Jos wankikuljetus tulewaisuudessaan heitetään erityisille henkilöille kunnissa, niin olisi etenkin umpiwaunuja, joissa wangit saisiwat olla lukon takana, tarpeellisia. Jollei muutos wankikuljettamisen suhteen tapahdu, nämät karkaamiset eiwät luultawasti koskaan loppu.

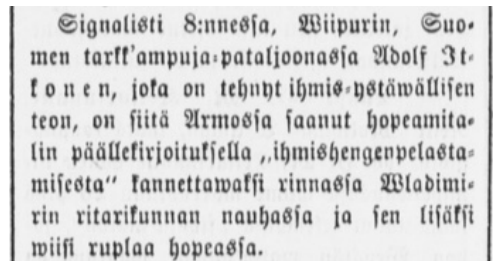
1882

Adolf Itkoselle myönnetty hopeamitali

Adolf Itkonen palveli Wiipurin tarkk'ampuja-pataljoonassa signalistina. Hän sai vuonna 1882 hopeamitalin ihmishengen pelastamisesta sekä rahapalkinnon. Tunnustus kertoo, että hänen tekonsa katsottiin poikkeuksellisen rohkeaksi ja arvokkaaksi.

Suomalainen Wirallinen Lehti, 15.12.1882

Signalisti 8:nnessa, Wiipurin, Suomen tarkk'ampuja-pataljoonassa Adolf Itkonen, joka on tehnyt ihmis-ystävällisen teon, on siitä Armossa saanut hopeamitalin päällekirjoituksella „ihmishengenpelastamisesta" kannettawaksi rinnassa Wladimirin ritarikunnan nauhasa ja sen lisäksi wiisi ruplaa hopeassa.

1884

Waatteiden pesua ja silitystä/ Sofia Itkonen

Kun 1880-luvulla kaulus kaipasi ryhtiä tai juhlapuku uutta kiiltoa, saattoi apu löytyä Sofia Itkoselta. Hän ilmoitti ottavansa vastaan vaatteiden pesua ja kiiltosilitystä – palvelua, jota tarvittiin jo kauan ennen pesukoneiden ja höyrysilitysrautojen aikaa.

Tapio 25.10.1884

Waatteiden pesua ja kiilto-silitystä ottaa tehtäkseen Sofia Itkonen. Itkosen lesken talossa.

1884

Gabriel Itkonen murhattu

Gabriel Itkosen elämä päättyi traagisesti Savonlinnassa syksyllä 1884. Tapaus oli poikkeuksellisen väkivaltainen ja herätti varmasti paljon huomiota ympäristössään. Pienissä pitäjissä tällaiset tapahtumat olivat harvinaisia, ja niiden muistot säilyivät usein vuosikymmeniä.

Karjalatar, 28.10.1884

Murhattu. Savonlinnasta kertoo paikkakunnan lehti: Toissa torstai aamuna löydettiin Hungerborgin mäeltä murhattuna nuori mies, joka tunnettiin puustellin-wuokraajan pojaksi, asewewolliseksi Gabriel Itkoseksi Joutsenmäen kylästä Rantasalmen pitäjältä. Huwilaan menewän käytävän wasemmat käsipuut oliwatrikkiruhjotut ja luultawasti niistä otetulla pönkkäkangella oli wainajalta yöllä ruhjottu pää mäsäksi, koska sama kanki werisenä tawattiin wainajan wierestä.

— Murhattu. Savonlinnasta ker-
too paikkakunnan lehti: Toissa tors-
tai aamuna löydettiin Hungerborgin
mäeltä murhattuna nuori mies, joka
tunnettiin puustellin-wuokraajan po-
jaksi, asewewolliseksi Gabriel Itko-
seksi Joutsenmäen kylästä Rantasal-
men pitäjältä. Huwilaan menewän
käytävän wasemmat käsipuut oliwat-
riffiruhjotut ja luultawasti niistä
otetulla pönkkäkangella oli wainajalta
yöllä ruhjottu pää mäsäksi, koska
sama kanki werisenä tawattiin wai-
najan wierestä.

1884

G. Itkosen murhasta

Gabriel Itkosen murha puhutti seutua vielä viikkoja tapahtuman jälkeen. Tapausta selvitettiin perusteellisesti, ja tutkimusten tueksi laadittiin jopa kartta murhapaikasta – aikansa rikostutkintaa parhaimmillaan. Kyllä riitti varmasti pohdittavaa, kun ihmiset odottivat oikeuden käsittelyn alkua ja mahdollisia vastauksia tapauksen arvoituksiin.

Savonlinna, 20.11.1884

Itkosen murhasta. Jonkinmoisella uteliaisuudella ja lewottomuudella odotetaan täällä tulewana keskiwiikkona alkawaa tutkintoa Itkoswainaan murhasta ja sen tekiästä. Murhapaikasta ja sen lähitienoista Hungarborgin mäellä on oikeuden määräyksen mukaan tehty kartta tutkinnon helpoittamista warten. Luultawasti tutkinto asiasta jatkuu vielä seuraawaankin päiwään, jos woinee päättyä silloinkaan.

— Itkosen murhasta. Jonkinmoi-
sella uteliaisuudella ja lewottomuudella
odotetaan täällä tulewana keskiwiikkona
alkawaa tutkintoa Itkoswainaan murhas-
ta ja sen tekiästä. Murhapaikasta ja
sen lähitienoista Hungarborgin mäellä
on oikeuden määräyksen mukaan tehty
kartta tutkinnon helpoittamista warten.
Luultawasti tutkinto asiasta jatkuu vielä
seuraawaankin päiwään, jos woinee päät-
tyä silloinkaan.

1885

Kolmoset syntyneet Itkosille Tawinsalmen kylässä/ Anania Itkonen

Anania Itkosen perheessä heinäkuun 1885 loppu toi tavallista enemmän vilskettä. Siinä missä useimmat vanhemmat saivat yhden vauvan kerrallaan syliinsä, Itkosille saapui samalla kertaa poika ja kaksi tyttöä. Naapurit tulivat varmasti onnittelemaan – ja ehkä samalla laskemaan, montako kapaloliinaa tällainen perheenisäys mahtoi vaatia.

— Kolmoset. Työmies Anania It-
kosen waimo Maaningan Tawinsalmen
kylässä on viime heinäkuun 29 p:nä
synnyttänyt kolme täysiaikaista lasta,
yhden pojan ja kaksi tyttöä; lapset sa-
notaan olewan kooltaan tawallisia, mut-
ta vähä heikompia kuin yllin syntyneet,
ja vielä 2 p:nä elokuuta tiedetään fait-
ti elävän. (Samo).

Ilmarinen, 11.08.1885

Kolmoset. Työmies Anania Itkosen waimo Maaningan Tawinsalmen kylässä on viime heinäkuun 29 p:nä synnyttänyt kolme täysiaikaista lasta, yhden pojan ja kaksi tyttöä; lapset sanotaan olewan kooltaan tawallisia, mutta vähä heikompia kuin yksin syntyneet, ja vielä 2 p:nä elokuuta tiedetään kaikki elävän.

1885

Nahkatavaroita myynnissä/ H. Itkonen

Syksyllä 1885 H. Itkonen houkutteli asiakkaita tuoreella nahkatavaravalikoimalla ja lupauksella nopeasta toimituksesta. Jo tuolloin ymmärrettiin hyvän mainoksen voima: tavaraa oli tarjolla kotimaasta ja ulkomailta, hinnat olivat kohtuulliset ja kengät valmistuivat nopeasti. Asiakkaan tehtäväksi jäi lähinnä päättää, millaiset jalkineet jalkaansa halusi.

Savo, 25.09.1885

*Nyt tulleita koti- ja ulkomaan Nahkatavaroita monta eri lajia, joista walmistan jal-
kineita pian ja kohtuullisiin hintoihin. H. Itkonen, suutari. Läkkipappä
Niskander'in talo.*

Nyt tulleita koti- ja ulkomaan
Nahkatavaroita
monta eri lajia, joista walmistan jal-
kineita pian ja kohtuullisiin hintoihin.
H. Itkonen,
suutari.
Läkkipappä Niskander'in talo.

1885

Suomalainen tyttö Ewelina Itkonen persialaisessa haremissa

Ewelina Itkosen elämä vei paljon kauemmas kuin useimpien suomalaisten hänen aikanaan. Kun valtaosa suomalaisista eli koko elämänsä muutamana pitäjän säteellä syntymäkodistaan, päätyi Ewelina Kaukasukselle asti ja vielä osaksi persialaista haaremia. Kylänraitilla tällainen uutinen sai varmasti päät kääntymään ja kahvipöytäkeskustelut käymään vilkkaina viikkojen ajan.

Suomalainen Wirallinen Lehti, 04.12.1885

Suomalainen tyttö persialaisessa haremissa. Palwelustyttö Ewelina Itkonen, joka viimeksi on palvellut eräässä suomalaisessa perheessä Bakussa, on nyt, kuten Folkw. yksityisen kirjeen mukaan kertoo, mennyt waimoksi eräälle persialaiselle, jolla jo ennestään oli neljä waimoa, niiden joukossa muudan wenakko.

— Suomalainen tyttö persialaisessa haremissa. Palwelustyttö Ewelina Itkonen, joka viimeksi on palvellut eräässä suomalaisessa perheessä Bakussa, on nyt, kuten Folkw. yksityisen kirjeen mukaan kertoo, mennyt waimoksi eräälle persialaiselle, jolla jo ennestään oli neljä waimoa, niiden joukossa muudan wenakko.

1888

Taawetti Itkonen tuomittu rikoksista

Taawetti Itkosen kohdalla vaikeudet näyttävät kasautuneen kerralla oikein urakalla. Samassa tuomiossa käsiteltiin niin varkaus, luvaton alkoholin myynti kuin pyhäpäivän rikkominenkin. Sakkojen määrä oli tavalliselle työväenluokan ihmiselle huomattava, joten vesileipävankeuden uhka oli varmasti hyvin todellinen.

— Tuomittuja. Raastuwan oikeus tuomitsi eilen ajurinrenki Taawetti Itkosen Wiipurin pitäjältä toisen kerran warkaudesta ja ensikerran wiinan ja oluen myymisestä ja pyhäpäivän rikkomisesta yhteensä saamaan sakkoa 209 m. 20 p. eli wainpääntteestä ja pidettäväksi 24 päivää wesi-leipäwankeudesta.

Wiipurin Sanomat, 05.02.1888

Tuomittuja. Raastuwan oikeus tuomitsi eilen ajurinrenki Taawetti Itkosen Wiipurin pitäjältä toisen kerran warkaudesta ja ensikerran wiinan ja oluen myymisestä ja pyhäpäivän rikkomisesta yhteensä saamaan sakkoa 209 m. 20 p. eli wainpääntteestä ja pidettäväksi 24 päivää wesi-leipäwankeudessa.

1888

Arpajaiset Leppäwirtain Nikkilän mäellä Juhana Itkosen talossa

Jos Leppävirralla olisi vuonna 1888 järjestetty kesäfestivaali, olisi tämä tapahtuma ollut vahva ehdokas siihen rooliin. Juhana Itkosen talolle kerääntyi noin 400 henkeä kuuntelemaan musiikkia, ostamaan arpoja, tapaamaan tuttuja ja tanssimaan iltaan asti. Ohjelmaa riitti jokaiselle säädylle: hienoimmat pyörähtelivät salissa viulun tahdissa, toiset kanteleen säestyksellä tuvassa ja loput pihalla piirileikeissä. Illan edetessä erot kuitenkin unohtuivat, ja lopulta kaikki juhlivat yhdessä.

Mikkelin Sanomat, 22.08.1888

Arpajaiset Leppäwirtain Nikkilän mäellä Juhana Itkosen talossa olivat viime torstaina iltpäiwällä. Niihin oli saapunut kansaa jotenkin runsaasti, arviolta noin 400 henkeä, joista huomattavan suuri osa säätyhenkilöitä. Harwassa paikassa maaseuduilla lienee säätyhenkilöitä niin paljon kuin Leppäwirtain kirkon kylässä, warsinkin kesäiseen aikaan, sillä kauniit seudut ja wiehättävät näkö-alat houkuttelewat tänne kesäksi niitäkin, jotka asuwat muualla muun osan vuotta; pääasiallisesti sen kuitenkin waikuttaa harwinaisen mukawa liike-yhteys muun maailman kanssa sulan weden aikana.

Arpajaisiin lähtiwät myös piirikokouksen osan-ottajat torstaipäiwän keskustelujen loputtua ja Warkaudesta toi pieni höyrywenhe lisää wäkeä.

Arpajaisten alkua häiritsi hienoinen sateen tihuutus, joka onneksi loppui lyhyween. Awauspuheen piti Leppäwirtain wapaa-ehdoisen palokunnan päällikkö, nimismies I. Holmström, mainiten kunnan tehtävästä — taistelusta tulta, tuota „raiwoisaa elementtiä” vastaan — ja samalla huomauttaen näiden arpajaisten tarkoituksena olewan warain kokoomisen äsken hankittujen kahden ruiskun maksamiseksi. Muutamia neliäänisiä lauluja esittiwät eräät laulajat sangen raikkaasti. Kreeta Haapasalo soitti kumppalineen pitkin iltaa.

Woitot olivat asetetut somaan ja silmiä lumoawaan järjestykseen, köynnöksiin ja lippuihin milt'ei peitettyyn talon tupaan. Niitä oli 308, arpoja 1,500, siis joka 5:s woitto.

Lopuksi myötiin wähempi määrä arpoja huutokaupalla, jossa ne kuitenkin nousiwat kohtuulliseen hintaan. Woittojen jaettua alkoi tanssi, joka jakautui kolmeen osaan.

Hienoimmat hyppiivät salissa wiulun johdolla, keskimmäiset tuwassa Kreetan kanteleen soitolla ja alimmaiset pihalla piirihyppyjä laulun tahdissa. Lopulta nämä ryhmät kuitenkin yhtyiwät.

— Arpajaiset Leppäwirtain Nikkilän mäellä Juhana Itkosen talossa olivat viime torstaina iltpäiwällä. Niihin oli saapunut kansaa jotenkin runsaasti, arviolta noin 400 henkeä, joista huomattavan suuri osa säätyhenkilöitä. Harwassa paikassa maaseuduilla lienee säätyhenkilöitä niin paljon kuin Leppäwirtain kirkon kylässä, warsinkin kesäiseen aikaan, sillä kauniit seudut ja wiehättävät näkö-alat houkuttelewat tänne kesäksi niitäkin, jotka asuwat muualla muun osan vuotta; pääasiallisesti sen kuitenkin waikuttaa harwinaisen mukawa liike-yhteys muun maailman kanssa sulan weden aikana.

Arpajaisiin lähtiwät myös piirikokouksen osan-ottajat torstaipäiwän keskustelujen loputtua ja Warkaudesta toi pieni höyrywenhe lisää wäkeä.

Arpajaisten alkua häiritsi hienoinen sateen tihuutus, joka onneksi loppui lyhyween. Awauspuheen piti Leppäwirtain wapaa-ehdoisen palokunnan päällikkö, nimismies I. Holmström, mainiten kunnan tehtävästä — taistelusta tulta, tuota „raiwoisaa elementtiä” vastaan — ja samalla huomauttaen näiden arpajaisten tarkoituksena olewan warain kokoomisen äsken hankittujen kahden ruiskun maksamiseksi. Muutamia neliäänisiä lauluja esittiwät eräät laulajat sangen raikkaasti. Kreeta Haapasalo soitti kumppalineen pitkin iltaa.

Woitot olivat asetetut somaan ja silmiä lumoawaan järjestykseen, köynnöksiin ja lippuihin milt'ei peitettyyn talon tupaan.

1889

Ampuma tapaturma/ Tp. Itkonen

Tämä on niitä kertomuksia, joiden jälkeen moni vanhempi on varmasti todennut, ettei lasten pitäisi koskea aseisiin ilman valvontaa. Uteliaisuus vei tällä kertaa voiton varovaisuudesta, ja seuraukset olivat traagiset. Tapaus muistuttaa, että lasten ja ladattujen pyssyjen yhdistelmä oli vaarallinen jo kauan ennen nykyaikaisia turvallisuusohjeita.

Aura, 26.05.1889

Tapaturmassa ampui itsensä kuoliaaksi Tp. Itkonen 13 w. ikäinen poika Heinäweden ja Rantasalmen pitäjän rajalla olewassa Tawinlahden torpassa t. k. 13 p:nä. Samassa torpassa asuwa M. Hirwonen oli lähtenyt jonkun matkan päässä torpasta olewan järwen rannalle hylleitä etsimään ampuakseen, ja häntä oli mainittu poika nuoremman weljensä kanssa seurannut rannalle. Sieltä lähteissään Hirwonen oli pyssynsä kätkenyt heinäsuowan alle ja mennyt lähellä olewasta aitauksesta hewosta katsomaan. Huolimatta Hirwosen kiellosta, oliwat pojat kiiwäneet pyssyn käsiinsä ja kulkeneet sen kanssa aitauksen luo, jossa wanhempi oli kiiwennyt aidalle ja ruwennut puhaltamaan pyssyn sisään, jolloin se oli lauennut. (U. S.)

— Tapaturmassa ampui itsensä kuoliaaksi Tp. Itkonen 13 w. ikäinen poika Heinäweden ja Rantasalmen pitäjän rajalla olewassa Tawinlahden torpassa t. k. 13 p:nä. Samassa torpassa asuwa M. Hirwonen oli lähtenyt jonkun matkan päässä torpasta olewan järwen rannalle hylleitä etsimään ampuakseen, ja häntä oli mainittu poika nuoremman weljensä kanssa seurannut rannalle. Sieltä lähteissään Hirwonen oli pyssynsä kätkenyt heinäsuowan alle ja mennyt lähellä olewasta aitauksesta hewosta katsomaan. Huolimatta Hirwosen kiellosta, oliwat pojat kiiwäneet pyssyn käsiinsä ja kulkeneet sen kanssa aitauksen luo, jossa wanhempi oli kiiwennyt aidalle ja ruwennut puhaltamaan pyssyn sisään, jolloin se oli lauennut. (U. S.)

1890-1899

Mitä Suomessa tapahtui tällöin?

1890-luku oli Suomessa sekä taloudellisen kehityksen että kasvavien poliittisten jännitteiden aikaa. Teollisuus laajeni nopeasti, erityisesti puunjalostus-, paperi- ja sahateollisuus. Kaupungit kasvoivat, rautatieverkko laajeni ja yhä useampi suomalainen sai toimeentulonsa muualta kuin maataloudesta.

Kansallinen herääminen jatkui voimakkaana. Suomenkielinen lehdistö kasvoi, kansakouluja perustettiin lisää ja suomalaisuutta korostavat aatteet vahvistuivat. Nuorisoseurat, työväenyhdistykset, raittiusseurat, palokunnat ja monet muut kansalaisjärjestöt kokosivat ihmisiä yhteen lähes jokaisessa pitäjässä.

Työväenliike alkoi järjestäytyä entistä näkyvämmiin, ja teollistumisen myötä työväestön asema nousi yhä useammin julkiseen keskusteluun. Samalla osuustoiminnan ensimmäiset askeleet otettiin maaseudulla meijerien, kauppojen ja muiden yhteisten hankkeiden muodossa.

Vuosikymmenen lopulla Suomen suhde Venäjän keisarikuntaan kiristyi. Vuonna 1899 annettu helmikuun manifesti käynnisti ensimmäisen sortokauden ja herätti voimakasta vastustusta suomalaisissa. Monet kokivat, että Suomen autonomiaa ja omia lakeja alettiin uhata. Tämä synnytti laajan kansalaisliikkeen, joka puolusti Suomen oikeuksia.

1891

Piika Hanna Itkonen ja K.Wäänäsen erimielisyydet

Hanna Itkonen ja hänen isäntänsä välit eivät ilmeisesti päättäneet kaikkein sovinnollisimmissa merkeissä. Isäntä ilmoitti julkisesti palvelijansa poistuneen talosta luvatta, mutta Hanna vastasi yhtä julkisesti ja antoi samalla oman arvionsa työpaikastaan. Asiasta muodostui eräänlainen sanomalehden palstoilla käyty kaksintaistelu, jossa kumpikaan osapuoli ei näyttänyt haluavan jättää viimeistä sanaa vaille.

Täten ilmoitetaan että palvelijani Hanna Itkonen t. k. 22 p. katosi palveluksestani ja kiellän minä lain uhalla ketään suojelemasta häntä.
K. Wäänänen.
Kuopion pitäjä, Räimän kylä.

Savo-Karjala, 01.04.1891

Täten ilmoitetaan että palvelijani Hanna Itkonen t. k. 22 p. katosi palveluksestani ja kiellän minä lain uhalla ketään suojelemasta.
K.Wäänänen. Kuopion pitäjä, Räimän kylä.

Wastaus isäntä Kalle Wäänäselle Räimällä, koska hän on perääni ilmoittanut. Hänen kotinsa on kurja, jossa ei voi toimeen tulla. Savilahdessa 28 p. Maalisk. 1891.
Piika Hanna Itkonen.

Wastaus isäntä Kalle Wäänäselle Räimällä, koska hän on perääni ilmoittanut. Hänen kotinsa on kurja, jossa ei voi toimeen tulla. Savilahdessa 28 p. Maalisk. 1891.
Piika Hanna Itkonen.

1891

Järveen hyppäys ja kuolema

Höyrylaivoilla työskentelevät ihmiset tunnettiin yleensä luotettavina ammattilaisina, joiden tehtävänä oli pitää alus liikkeessä säässä kuin säässä. Siksi koneenkäyttäjät Itkonen äkillinen teko keskellä matkaa herätti varmasti suurta hämmennystä matkustajien keskuudessa. Tapahtumat etenivät niin nopeasti, ettei kukaan ehtinyt estää niitä, vaikka vaara huomattiin jo hetkeä ennen ratkaisevaa hyppyä.

Savo-Karjala, 29.06.1891

Järveen hyppäys ja kuolema. Wiime lauantaina kun höyrywene „Lilli” oli matkalla täältä Enonlahteen, hyppäsi sen koneenkäyttäjät Itkonen Suwasselällä peräsalongin ikkunasta järveen. Laiwa kyllä heti tapauksen huomattua seisotettiin ja werheestä käsin koetettiin saada onnetonta pelastetuksi, mutta turhaan. Salongissa oli tapauksen sattuessa laiwan taritsija-neiti, joka, huomattessaan Itkonen aikeen, alkoi huutaa: „masinisti hyppää järveen!” Kun muita ihmisiä tämän huudon johdosta alkoi kuulua tulewaksi salonkiin, työntäytyi Itkonen ikkunasta järveen, missä löysikin kuolemansa.

— Järveen hyppäys ja kuolema.
Wiime lauantaina kun höyrywene „Lilli” oli matkalla täältä Enonlahteen, hyppäsi sen koneenkäyttäjät Itkonen Suwasselällä peräsalongin ikkunasta järveen. Laiwa kyllä heti tapauksen huomattua seisotettiin ja werheestä käsin koetettiin saada onnetonta pelastetuksi, mutta turhaan. Salongissa oli tapauksen sattuessa laiwan taritsija-neiti, joka, huomattessaan Itkonen aikeen, alkoi huutaa: „masinisti hyppää järveen!” Kun muita ihmisiä tämän huudon johdosta alkoi kuulua tulewaksi salonkiin, työntäytyi Itkonen ikkunasta järveen, missä löysikin kuolemansa.
Syytti tähän furtuteltavaan tekoon arwellaan peltoa rangaistuksesta, jota wainaja juopottelemisen p. m. pahan menettelyn vuoksi arweli jännittäen saavansa.
— Kuus luffi jo t. k. 23 p. erään mökin pellosta Savilahdessa ja 25 p. tuomiorovastin wirtatalon pellosta.
— Lappeenrannan leitiin tähti Ku-

1892

Koulunuorisolle kortteeria/ Amalia Itkonen

Syksyn lähestyessä moni maaseudun nuori suuntasi oppikouluun ja tarvitsi katon päänsä päälle lukuvuoden ajaksi. Amalia Itkonen tarjosi ratkaisun tähän ikaikaiseen pulmaan: kortteeria ja vielä täyden hoidon kaupan päälle. Eskelisen talossa ei siis tarvinnut opiskelijan huolehtia ainakaan siitä, mistä seuraava ateria löytyisi.

Uusi Savo, 30.08.1892

Koulunuorisolle kortteeria täyden hoidon kanssa annetaan Eskelisen talossa. Amalia Itkonen

1895

Tapaturma Kaukaan rullatehtaalla

Kaukaan rullatehtaalla työntekijät ansaitsivat leipänsä koneiden ja sahojen keskellä, eikä työ ollut vaaratonta. Kahden viikon aikana sattui peräti kolme tapaturmaa, joista vakavin kohtasi sahuri Itkosta. Teollistuva Suomi tarvitsi tehtaita ja sahjoja, mutta niiden työolosuhteet olivat usein armottomia – pienikin virhe tai huono hetki saattoi jättää pysyvän jäljen.

Itä-Suomen Sanomat, 07.02.1895

Tapaturmia. Kaukaan rullatehtaalla on kahden viikon ajalla tapahtunut kolme tapaturmaa. Sahuri Itkonen menetti pölkkyjä sahatessaan wasemmasta kädestä peukalon ja kaksi sormea kokonaan ja toiset sormet wikaantuivat kaikki, joista on vähän toivoa parantumiseen. Sahuri Hirwosen sahatessa puita ampui puun sirpale häntä nenään, joka pahasti wahingoittui. Myöskin eräs sahuri on loukannut peukalonsa.

— Tapaturmia. Kaukaan rullatehtaalla on kahden viikon ajalla tapahtunut kolme tapaturmaa. Sahuri Itkonen menetti pölkkyjä sahatessaan wasemmasta kädestä peukalon ja kaksi sormea kokonaan ja toiset sormet wikaantuivat kaikki, joista on vähän toivoa parantumiseen. Sahuri Hirwosen sahatessa puita ampui puun sirpale häntä nenään, joka pahasti wahingoittui. Myöskin eräs sahuri on loukannut peukalonja.

1895

Wakinaiseen palvelukseen määrätty asewelwolliset

Monelle nuorelle miehelle kutsu vakinaiseen palvelukseen merkitsi suurta muutosta elämässä. Kotikylän työt jäivät taakse, ja edessä olivat kasarmielämä, harjoitukset sekä sotilaallinen kuri. Heinäveden Petrumaan kylästä lähtenyt Wille Itkonen sai määräyksen saapua Mikkeliin tarkk'ampujapataljoonaan, jossa seuraavat vuodet kuluiisivat aivan toisenlaisissa tehtävissä kuin kotitilalla.

Savonlinna, 16.08.1895

Seuraawat wakinaiseen palvelukseen määrätty asewelwolliset Mikkelin läänissä kutsutaan täten ensitulewan Marraskuun 1 päivänä saapumaan palveluksen toimittamiseen: 6:teen Mikkelin Tark'ampuja pataljoonaan Mikkeliissä: Heinäweden pitäjä: Rumukkala 1. Puustinen, Heikki, 3 w. Petrumaa 2. Itkonen, Wille, 2 w. Malkkila 3. Puustinen, Matti, 3 w.

Seuraawat wakinaiseen palvelukseen määrätty asewelwolliset Mikkelin läänissä kutsutaan täten ensitulewan Marraskuun 1 päivänä saapumaan palveluksen toimittamiseen: 6:teen Mikkelin Tark'ampuja pataljoonaan Mikkeliissä: Heinäweden pitäjä: Rumukkala 1. Puustinen, Heikki, 3 w. Petrumaa 2. Itkonen, Wille, 2 w. Malkkila 3. Puustinen, Matti, 3 w.

1895

Kansanteatteri Tampereella/ herra Itkonen

Kaikki Itkoset eivät viihtyneet maatioilla, sahoilla tai höyrylaivoissa. Vuonna 1895 eräs herra Itkonen astui aivan toisenlaiseen maailmaan liittyessään Tampereen Kansanteatteriin. Edessä olivat harjoitukset, ensi-ilta ja yleisön arvioivat katseet. Uuden näyttelijän ura alkoi varsin vauhdikkaasti, sillä aikaa valmistautumiseen jäi vain muutama päivä.

Tampereen Sanomat, 28.08.1895

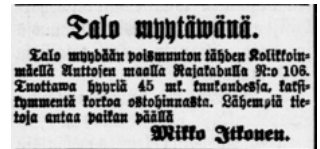
Kansanteatterin jäsenet owat nyt saapuneet Tampereelle. Eilen alkoivat harjoitukset. Teatteriin on liittynyt kolme uutta jäsentä, nimittäin neiti Rissanen ja herrat Kröger ja Itkonen, kaikki Kuopiosta. Teatterilla on näytäntö ensi lauantaina, jolloin näytellään Numers'in Elinan surma.

— Kansanteatterin jäsenet owat nyt saapuneet Tampereelle. Eilen alkoivat harjoitukset. Teatteriin on liittynyt kolme uutta jäsentä, nimittäin neiti Rissanen ja herrat Kröger ja Itkonen, kaikki Kuopiosta. Teatterilla on näytäntö ensi lauantaina, jolloin näytellään Numers'in Elinan surma.

1895

Talo myytävänä/ Mikko Itkonen

Mikko Itkonen oli päättänyt vaihtaa maisemaa ja laittoi talonsa myyntiin. Ilmoituksessa ei tyydytty pelkkään talon esittelyyn, vaan ostajalle kerrottiin myös sijoituksen tuotto-odotus varsin vakuuttavasti. Kiinteistökaupan perusasiat näyttävätkin olleen tuttuja jo 1800-luvulla: hyvä sijainti, vuokratulot ja lupaus kannattavasta kaupasta.

Wiipurin Sanomat, 08.10.1895

Talo myytävänä. Talo myydään poismuuton tähden Kolikkoinmäellä Auttosen maalla Rajakadulla N:o 106. Tuottawa hyyriä 45 mk. kuukaudessa, kaksikymmentä korkoa ostohinnasta. Lähempiä tietoja antaa paikan päällä Mikko Itkonen.

1896

Suutari G. Itkosella tarjolla jalkineita ja tanssikenkiä/ G. Itkonen

G. Itkonen ei näyttänyt kärsivän itseluottamuksen puutteesta. Myynnissä olivat parhaiksi tunnetut ja palkitut jalkineet, ja valikoimasta löytyi kengät niin arkeen kuin tanssilattiallekin. Kun tanssi-iltoja ja seurojentalojen juhlia järjestettiin ahkerasti, saattoi moni savolainen lähteä pyörähtelemään juuri Itkosen valmistamissa kengissä.

Savo-Karjala, 18.03.1896

Arvoisalle yleisölle saan suosittaa jalkineitani, jotka ovat parhaimmaksi tunnettu ja palkittu. Saatavana on valmiita sekä herrain että naisten jalkineita ja myöskin tanssikenkiä. Tilauksia otan vastaan. G. Itkonen, suutari. Asunto: kaup. Grönholm'in talossa vastapäätä leipuri Suoniota.

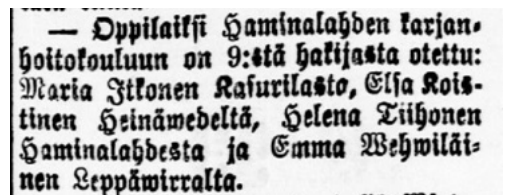
1897

Oppilaiksi Haminanlahden karjanhoitokouluun päässeet/ Maria Itkonen

Haminanlahden karjanhoitokouluun ei päässyt kuka tahansa, sillä hakijoita oli enemmän kuin opiskelupaikkoja. Maria Itkonen kuului siihen joukkoon, joka selviytyi valinnasta. Kun moni nuori etsi paikkaansa maailmassa, Maria suuntasi oppimaan taitoja, joiden varassa suomalaiset tilat elivät ja menestyivät.

Uusi Savo, 17.08.1897

Oppilaiksi Haminalahden karjanhoitokouluun on 9:stä hakijasta otettu: Maria Itkonen Kasurilasta, Elsa Koistinen Heinäwedeltä, Helena Tiihonen Haminalahdesta ja Emma Wehwiläinen Leppäwirralla.

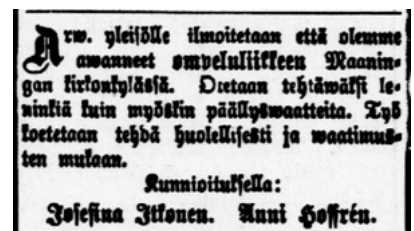
1897

Ompeluliike awattu Maaningan kirkonkylään/ Josefina Itkonen

Josefina Itkonen ei jäänyt odottamaan asiakkaiden löytävän häntä sattumalta, vaan ilmoitti uuden ompeluliikkeen avaamisesta koko pitäjälle. Tarjolla oli niin leninkejä kuin päällysvaatteitakin, ja työn luvattiin valmistuvan huolellisesti asiakkaan toiveiden mukaan. Jokaisen uuden liikkeen takana oli ripaus uskallusta – ja toive siitä, että kyläläisillä riittäisi sekä ommelluttavaa että maksukykyä.

Uusi Savo, 07.12.1897

Arw. yleisölle ilmoitetaan että olemme awanneet ompeluliikkeen Maaningan kirkonkylässä. Otetaan tehtäväksi leninkä kuin myöskin päällyswaatteita. Työ koetetaan tehdä huolellisesti ja vaatimusten mukaan. Kunnioituksella: Josefina Itkonen. Anni Hoffrén.

1898

Kaupungin palvelukseen päässeet insinöörit/ Otto Itkonen

Otto Itkosen työ ei ollut sellaista, jonka tulokset näkyivät heti, mutta sillä oli vaikutusta kaupungin tulevaisuuteen. Uuden asemakaavan vahvistamisen jälkeen hänen tehtäväkseen tuli mitata ja jakaa maa-alueita tonteiksi. Kun kaupunki kasvoi, tarvittiin tarkkoja miehiä päättämään, mistä kulkisivat kadut, minne nousisivat talot ja kuinka tyhjät maa-alueet muuttuisivat osaksi kaupunkia.

Aamulehti, 13.01.1898

Kaupungin palvelukseen on toistaiseksi rahatoimikamari ottanut insinöörit

Otto Itkosen ja Johanssonin, joiden toimenä on uuden asemakartan vahvistettua mitata ja punnita tonteiksi merkityt maa-alat.

— Kaupungin palvelukseen on toistaiseksi rahatoimikamari ottanut insinöörit Otto Itkosen ja Johanssonin, joiden toimenä on uuden asemakartan vahvistettua mitata ja punnita tonteiksi merkityt maa-alat.

1898

Tapaturma työmaalla/ Antti Itkonen

Rakennustyömailla turvallisuus oli 1800-luvun lopulla pitkälti työntekijöiden oman varovaisuuden varassa. Antti Itkosen työpäivä sai ikävän käänteen, kun purkutöiden aikana ylhäältä putosi suuri tiilimassa hänen päälleen. Tapaus muistuttaa, kuinka vaarallista raskas rakennustyö saattoi olla aikana, jolloin kypärät, turvaverkot ja monet muut nykyisin itsestään selvät suojavarusteet olivat vielä tuntemattomia.

Wiipuri, 27.04.1898

Tapaturma. Eilen 12 aikaan päivällä ruhjoutui työmies Antti Itkonen ollessaan purkamassa Uudenportin ja Katariinan katujen kulmassa olevalla

kauppias G. Henrikssonin entisellä kiwirakennuksella. Ylhäältä putosi jollain tavoin iso möhkäle tiilejä yhdessä harkossa ja ruhjoi miehen alleen, jolta lienee pahemmin vioittuneet hartian seudut ja jalat. Mies toimitettiin heti

issikalla saamaan lääkärin apua.

— Tapaturma. Eilen 12 aikaan päivällä ruhjoutui työmies Antti Itkonen ollessaan purkamassa Uudenportin ja Katariinan katujen kulmassa olevalla kauppias G. Henrikssonin entisellä kiwirakennuksella. Ylhäältä putosi jollain tavoin iso möhkäle tiilejä yhdessä harkossa ja ruhjoi miehen alleen, jolta lienee pahemmin vioittuneet hartian seudut ja jalat. Mies toimitettiin heti issikalla saamaan lääkärin apua.

1898

Suuri varasto suutarien valmistamia jalkineita G. Itkosella

G. Itkonen avasi uuden jalkinemyymälän ja ilmoitti sen varaston olevan poikkeuksellisen laaja. Valikoimasta löytyi kenkiä sekä herroille että naisille, ja niiden luvattiin olevan hyvistä nahhoista ammattisuutarien valmistamia. Ilmoituksesta huomaa, että kilpailua asiakkaita käytiin jo 1800-luvun lopulla ja tuotteiden laatua pidettiin tärkeänä myyntivalttina.

Savo-Karjala, 06.05.1898

Katsokaa tätä!

Saan arvoisalle yleisölle ilmoittaa, että nyt avatussa jalkinemyymälässäni löytyy ehdottomasti suurin varasto ajan vaatimusten mukaan valmistettuja sekä herroille että naisille sopivia

Jalkineita, joita myyn kohtuullisilla hinnoilla. Kaikki jalkineeni ovat varmasti hyvistä, joko koti- tai ulkomaalaisista nahkoista ja suutarien valmistamia, joten niihin voipi ketään halveksimatta täydellisesti luottaa

Kunnioituksella

G. ITKONEN.

Katsokaa tätä!

Saan arvoisalle yleisölle ilmoittaa, että nyt avatussa jalkinemyymälässäni löytyy ehdottomasti

— suurin varasto —

ajan vaatimusten mukaan valmistettuja sekä herroille että naisille sopivia

Jalkineita,

joita myyn kohtuullisilla hinnoilla. Kaikki jalkineeni ovat varmasti hyvistä, joko koti- tai ulkomaalaisista nahkoista ja

suutarien valmistamia,

joten niihin voipi ketään halveksimatta täydellisesti luottaa.

Kunnioituksella:

G. ITKONEN.

Etelä-Vuorikatu n:o 24.
Leipuri Suonion vastapäätä.

1898

Wirran talouskouluun päässeet/ Maria Itkonen

Wirran talouskouluun pyrki 17 hakijaa, mutta opiskelupaikka järjestyi vain harvoille. Maria Itkonen kuului valittujen joukkoon, mikä oli varmasti iloinen uutinen sekä hänelle että kotiväelle. Talouskouluissa opetettiin käytännön taitoja, joista oli hyötyä niin suurissa taloissa kuin omassa kodissakin, joten opiskelupaikkaa pidettiin tavoittelemisen arvoisena.

Salmetar, 14.09.1898

Wirran talouskouluun Nilsissä on otettu seuraavat uudet oppilaat: taloll. tytär Miina

Sawolainen lisalmen pitäjästä, taloll. tytär Reeta Lowiisa Piironen ja palw. tyttö Marietta

Hämäläinen Nurmeksen pitäjästä, palw. tyttö Anna Lydia Jäntti ja Tekla Närhi Rautalammin

pitäjästä sekä lamp. tytär Maria Itkonen Kuopion pitäjästä. Hakijoita oli 17.

— Wirran talouskouluun Nilsissä on otettu seuraavat uudet oppilaat: taloll. tytär Miina Sawolainen lisalmen pitäjästä, taloll. tytär Reeta Lowiisa Piironen ja palw. tyttö Marietta Hämäläinen Nurmeksen pitäjästä, palw. tyttö Anna Lydia Jäntti ja Tekla Närhi Rautalammin pitäjästä sekä lamp. tytär Maria Itkonen Kuopion pitäjästä. Hakijoita oli 17.

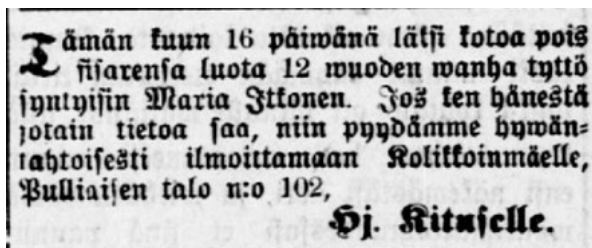
Ensimmäiset sortovuodet 1899-1905

1899

Kadonnut 12 vuoden vanha tyttö/ Maria Itkonen

Keväällä 1899 Hj. Kitunen joutui turvautumaan sanomalehteen saadakseen apua huolestuttavassa tilanteessa. Vasta 12-vuotias Maria Itkonen oli lähtenyt sisarensa luota eikä hänen olinpaikastaan tiedetty mitään. Tuohon aikaan lehti-ilmoitus oli yksi harvoista tavoista levittää tietoa laajalle alueelle, joten jokainen tällainen kuulutus kertoi aidosta huolesta ja toiveesta saada kadonnut lapsi takaisin turvaan. Siitä, miten juttu lopulta päättyi ei ole tietoa.

Wiipurin Sanomat, 18.03.1899

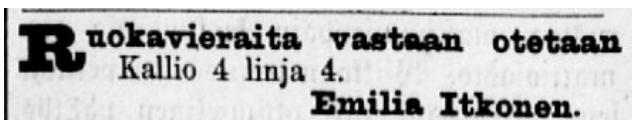
Tämän kuun 16 päivänä lähti kotoa pois sisarensa luota 12 vuoden vanha tyttö syntyiin Maria Itkonen. Jos ken hänestä jotain tietoa saa, niin pyydämme hyvänlahtoisesti ilmoittamaan Kolikkoinmäelle, Pulliaisen talo n:o 102, Hj. Kituselle.

Tämän kuun 16 päivänä läks kotoa pois sisarensa luota 12 vuoden vanha tyttö syntyiin Maria Itkonen. Jos ken hänestä jotain tietoa saa, niin pyydämme hyvänlahtoisesti ilmoittamaan Kolikkoinmäelle, Pulliasen talo n:o 102, Hj. Kituselle.

1899

Ruokavieraat tervetulleita/ Emilia Itkonen

Kallion työläiskortteleissa elettiin 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa ahtaasti, mutta kekseliäästi. Yksi saattoi hankkia lisätuloja vuokraamalla huoneita, tai toinen ottamalla ruokavieraita. Emilia Itkosen ilmoitus kertoo ajasta, jolloin lämmin kotiruoka ei ollut kaikille itsestäänselvyys, vaan sen saattoi löytää naapurin keittiöstä pientä maksua vastaan.

Ruokavieraita vastaan otetaan
Kallio 4 linja 4.
Emilia Itkonen.

Työmies, 08.09.1899

*Ruokavieraita vastaan otetaan. Kallio 4 linja 4.
Emilia Itkonen*

1900-1909

Mitä Suomessa tapahtui tällöin?

1900-luvun ensimmäinen vuosikymmen oli Suomessa levoton mutta samalla yhteiskunnallisesti merkittävä. Maa oli edelleen osa Venäjän keisarikuntaa, ja vuonna 1899 alkanut ensimmäinen sortokausi jatkui. Venäjän hallinto pyrki kaventamaan Suomen autonomiaa, mikä herätti voimakasta vastarintaa eri puolilla maata.

Vuonna 1904 tapahtui yksi aikakauden tunnetuimmista poliittisista teoista, kun Eugen Schauman ampui kenraalikuvernööri Nikolai Bobrikovin Helsingissä. Seuraavana vuonna Venäjän vallankumouksellinen liikehdintä heijastui myös Suomeen, jossa järjestettiin laaja suurlakko vuonna 1905. Lakko pysäytti käytännössä koko maan ja johti merkittäviin uudistuksiin.

Vuonna 1906 Suomi sai uuden eduskuntajärjestyksen. Säätyvaltiopäivät korvattiin yksikamarisella eduskunnalla, ja Suomi nousi maailman edistyneimpien maiden joukkoon myöntäessään sekä naisille että miehille yhtäläisen äänioikeuden ja vaalikelpoisuuden. Ensimmäiset eduskuntavaalit järjestettiin vuonna 1907, jolloin myös naisia valittiin ensimmäistä kertaa kansanedustajiksi.

Samaan aikaan teollisuus, kauppa ja liikenne kasvoivat edelleen. Työväenliike vahvistui, osuustoiminta levisi maaseudulle ja kansalaisjärjestöjen toiminta vilkastui. Sanomalehtien määrä kasvoi nopeasti, ja yhä useammat suomalaiset seurasivat aktiivisesti yhteiskunnallisia tapahtumia.

Vuoden 1909 Suomi oli poliittisesti valveutunut ja aiempaa demokraattisempi yhteiskunta. Samalla maan tulevaisuus oli epävarma, sillä kamppailu Suomen autonomian säilyttämisestä suhteessa Venäjään jatkui edelleen.

— **Varas saatu kiinni.** Kuten kerroimme kaupustelija Pasaselta eräässä olutkaupassa täällä Oulussa warastetun rahalompakon rahoineen. Tästä warkaudesta epäluulonalaisena silloin wangittiin itsellinen J. H. Itkonen. Mutta kun rahoja ei häneltä löydetty ja hän jyrkästi kielsi niitä warastaneensa, niin laskettiin Itkonen maanantaina wapaaksi ja käskettiin heti paikallisjunassa poistua kaupungista. Hän ostikin Oulun asemalla piletin Oulaisten asemalle, mutta poistui junasta jo Kempeleessä. Tämä saatiin selville siten, että kaksi poliisia siivilipuwussa läksi samassa junassa seuraamaan Itkosta nähdäkseen minne asti hän meni.

Kempeleestä Itkonen seuraavana yönä palasi Ouluun päin ja n. s. fatikedolta poikkesi Orikariin, jossa wasta sataneessa lumessa näkywistä jäljistä päättäen oli käynyt muutaman ladon luona ja sen alta ottanut sinne fatikemäisiä rahat. Sitten oli taas palannut kaupungista käymättä takasin Kempeleeseen päin ja seuraavana päivänä yritti Limingan asemalta nousemaan etelään päin menewään junaan, mutta poliisit, jotka olivat Itkosta maanimasja, hänen siinä wangittimat. Limingan nimismiehen luona häntä sitten tutkittiin, waan rahoja ei löydynt. Siitä huolimatta tuotiin Itkonen Ouluun, jossa wihdoin tarkan etsimisen jälkeen warastetut rahat löydettiin Itkonen matkalaukusta wuorin ja päällisen wäliin kätettyinä. Niitä oli 730 mk. seteleitä ja 1: 85 p. pientä rahaa. Kun Pasanen on jälestäpäin ilmoittanut häneltä warastettuja rahoja olleenkin wain noin 800 mk. niin on enään poissa wain 70 mkan tienoille. Itkonen irtipäästäminen oli poliisijuoni, mutta hywin se onnistui.

1900

Varas saatu kiinni Oulussa/ I.H. Itkonen

Vuonna 1900 poliisityö perustui enemmän kärsivällisyyteen kuin sormenjälkiin tai laboratorioihin. I. H. Itkonen tapauksessa viranomaiset päättivät kokeilla ovelaa keinoa: epäilty päästettiin vapaaksi ja hänen annettiin johdattaa seuraajansa rahojen jäljille. Juoni onnistui niin hyvin, että tapaus muistuttaa enemmän seikkailukertomusta kuin tavallista rikosuutista. Oulun, Kempeleen ja Limingan välillä liikkuneet poliisit saivat lopulta palkinnon vaivannäöstään, kun rahat löytyivät huolellisesti piilotettuina matkalaukuun.

Louhi, 14.11.1900

Varas saatu kiinni. Äsken kerroimme kaupustelija Pasaselta eräässä olutkaupassa täällä Oulussa warastetun rahalompakon rahoineen. Tästä warkaudesta epäluulonalaisena silloin wangittiin itsellinen I. H. Itkonen. Mutta kun rahoja ei häneltä löydetty ja hän jyrkästi kielsi niitä warastaneensa, niin laskettiin Itkonen maanantaina wapaaksi ja käskettiin heti paikallisjunassa poistua kaupungista. Hän ostikin Oulun asemalla piletin Oulaisten asemalle, mutta poistui junasta jo Kempeleessä. Tämä saatiin selville siten, että kaksi poliisia siivilipuwussa läksi samassa junassa seuraamaan Itkosta nähdäkseen minne asti hän meni.

Kempeleestä Itkonen seuraavana yönä palasi Ouluun päin ja n. s. fatikedolta poikkesi Orikariin, jossa wasta sataneessa lumessa näkywistä jäljistä päättäen oli käynyt muutaman ladon luona ja sen alta ottanut sinne kätkemänsä rahat. Sitten oli taas palannut kaupungissa käymättä takasin Kempeleeseen päin ja seuraavana päivänä yritti Limingan asemalta nousemaan etelään päin menewään junaan, mutta poliisit, jotka olivat Itkosta waanimassa, hänen siinä wangitsivat. Limingan nimismiehen luona häntä sitten tutkittiin, waan rahoja ei löydynt. Siitä huolimatta tuotiin Itkonen Ouluun, jossa wihdoin tarkan etsimisen jälkeen warastetut rahat löydettiin Itkonen matkalaukusta wuorin ja päällisen wäliin kätettyinä. Niitä oli 730 mk. seteleitä ja 1: 85 p. pientä rahaa. Kun Pasanen on jälestäpäin ilmoittanut häneltä warastettuja rahoja olleenkin wain noin 800 mk. niin on enään poissa wain 70 mkan tienoille.

Itkonen irtipäästäminen oli poliisijuoni, mutta hywin se onnistui.

1900

I. H. Itkonen tuomittu varkaudesta

Oulun poliisin onnistunut takaa-ajo ja rahojen löytyminen saivat lopulta jatkoa oikeussalissa. Vuosisadan vaihteen Suomessa varkauksiin suhtauduttiin ankarasti, varsinkin jos syyllinen oli ennestään viranomaisten tuttu. I. H. Itkonen tapaus päättyi pitkään kuritushuonerangaistukseen sekä kansalaisluottamuksen menettämiseen, mikä merkitsi käytännössä sitä, että tuomion seuraukset jatkuivat vielä pitkään vankeusajan jälkeenkin. Poliisit olivat tehneet työnsä huolellisesti, eikä oikeudelle jäänyt paljon epäselvyyksiä tapahtumien kulusta.

Kaleva, 28.11.1900

Tuomittuja. Warkaudesta tuomittiin tänään raastuvassa itsellismies I. H. Itkonen, Leppäwirroilta, kuudeksi wuodeksi kuritushuoneeseen ja 8 wuotta olemaan wailla kansalaisluottamusta sen jälkeen kuin hänen ennen tuomittu rangaistusajansa loppuu. Itkonen, kuten muistetaan, warasti kaup. Pasasen rahat.

— **Tuomittuja.** Warkaudesta tuomittiin tänään raastuvassa itsellismies I. H. Itkonen, Leppäwirroilta, kuudeksi wuodeksi kuritushuoneeseen ja 8 wuotta olemaan wailla kansalaisluottamusta sen jälkeen kuin hänen ennen tuomittu rangaistusajansa loppuu. Itkonen, kuten muistetaan, warasti kaup. Pasasen rahat.

1901

Maaseututeatterin kiertue/ Aaro ja Aili Itkonen

Kaikki Itkoset eivät olleet maanviljelijöitä, käsityöläisiä tai kauppiaita. Vuonna 1901 Aili ja Aaro Itkonen kuuluivat maaseututeatterin kiertävään seurueeseen, joka vei näytelmiä Karjalan ja Savon yleisöille. Aikana, jolloin elokuvia ei vielä ollut ja harva pääsi suuriin kaupunkeihin teatteriin, näyttelijät matkustivat yleisön luo. Kesän aikana Itkoset esiintyivät useissa näytelmissä ja olivat mukana tuomassa kulttuuria paikkakunnille, joihin ammattiteatterit vierailivat vain harvoin.

Päivälehti, 10.5.1901

Joukko suomalaisen maaseututeatterin vanhempia ja nuorempia jäseniä tulee antamaan sarjan näytäntöjä kesäkuun ajalla Karjalassa ja Savossa. Seurueeseen kuuluvat: rouvat Aili Itkonen, Paula Paatero, Aina Vuorio, neidit Rosa Pulkkinen ja Helmi Tähtinen, herrat Albert Kerttula, Iivari Paatero, Aaro Itkonen, Simo Osa, Kosti Elo, Vilho Laakkonen ja Antti Rikkinen. Näyteltävät kappaleet ovat: Punainen laukka, Ultimo, Salmin tyttö, Juhannustulilla y. m.

— **Joukko suomalaisen maaseututeatterin** vanhempia ja nuorempia jäseniä tulee antamaan sarjan näytäntöjä kesäkuun ajalla Karjalassa ja Savossa. Seurueeseen kuuluvat: rouvat Aili Itkonen, Paula Paatero, Aina Vuorio, neidit Rosa Pulkkinen ja Helmi Tähtinen, herrat Albert Kerttula, Iivari Paatero, Aaro Itkonen, Simo Osa, Kosti Elo, Vilho Laakkonen ja Antti Rikkinen. Näyteltävät kappaleet ovat: Punainen laukka, Ultimo, Salmin tyttö, Juhannustulilla y. m.

1901

Arvostelut Itkosten näyttelemisestä maaseututeatterissa

Synkkämielisen ajuri Henschelin esitti warfin waikutawasti hra Aaro Itkonen, luoden esiin hänen sielunsa kamppailut ja omantunnontuskansa sywällä käsityksellä ja warmuudella. Erityisesti sai hra Itkonen voimaa niissä kohtauksissa, joissa ajuri Henschelin tuskat purkautuivat laulessa rajuudessaan esille. Samoin oli hra Itkonen onnistunut kuwatesaamaan Henschelin kauniita puolia: hänen sywätunteisuuttaan, lapsellista sieluaan ja tynnentasaista luonnettaan.

Liikutawasti ja hienosti esitti rouwa Aili Itkonen Henschelin ensimmäisen, kuolewan waimon osaa. Rouwa Aino Salosen

Aaro ja Aili Itkonen eivät olleet mukana teatteriseurueessa vain nimellisesti, vaan he kuuluivat sen arvostetuimpiin esiintyjiin. Erityisesti Aaro Itkonen tulkinta ajuri Henschelistä sai kiitosta syvästä tunteestaan ja voimakkuudestaan. Arvostelijan mukaan hän onnistui kuvaamaan sekä henkilöhahmon raskaat sisäiset kamppailut että tämän herkän ja inhimillisen puolen. Myös Aili Itkonen esitystä pidettiin liikuttavana ja hienostuneena. Tällaiset arviot olivat näyttelijälle merkittäviä tunnustuksia aikana, jolloin maaseututeatterit toivat kulttuuria ympäri Suomea.

Pohjois-Karjala, 30.05.1901

Synkkämielisen ajuri Henschelin esitti warsin waikutawasti hra Aaro Itkonen, luoden esiin hänen sielunsa kamppailut ja omantunnontuskansa sywällä käsityksellä ja warmuudella. Erityisesti sai hra Itkonen voimaa niissä kohtauksissa, joissa ajuri Henschelin tuskat purkautuivat kaikessa rajuudessaan esille. Samoin oli hra Itkonen onnistunut kuwatesaamaan Henschelin kauniita puolia: hänen sywätunteisuuttaan, lapsellista sieluaan ja tynnentasaista luonnettaan. Liikutawasti ja hienosti esitti rouwa Aili Itkonen Henschelin ensimmäisen, kuolewan waimon osaa.

1901

Itkosille myönnetty apu- ja painatusrahoja

Vuosisadan vaihteessa harva sai valtiolta rahallista tukea ilman painavaa syytä. Inarissa kirkkoherra L. Itkonen työskenteli katekismuksen saamiseksi paikalliselle lapin murteelle, ja hanke sai siihen huomattavan avustuksen. Samana vuonna kansakoulunopettajatar Maria Itkonen sai elinikäisen apurahan, joka oli arvokas tunnustus pitkän työuran jälkeen. Molemmat tapaukset kertovat siitä, kuinka tärkeinä opetusta ja sivistystyötä pidettiin Suomessa jo ennen itsenäisyyttä.

Louhi, 19.10.1901

Inarin seurakunnan kirkkoherralle L. Itkoselle on myönnetty 1,200 mk. katekismuksen ulosantamista warten Inarin Lapinmurteella. Rowasti Itkonen oli anonut korwausta suoranaisista kuluistaan 989 mk. 40 p.

Elinkautinen apuraha. 562 mkan 50 pennin elinkautinen apuraha on myönnetty kansakoulunopettajatar Maria Itkoselle luettuna elokuun 1 p:stä 1900.

Inarin seurakunnan kirkkoherralle L. Itkoselle on myönnetty 1,200 mk. katekismuksen ulosantamista warten Inarin Lapinmurteella. Rowasti Itkonen oli anonut formauusta suoranaisista kuluistaan 989 mk. 40 p.

— Elinkautinen apuraha. 562 mkan 50 pennin elinkautinen apuraha on myönnetty kansakoulunopettajatar Maria Itkoselle luettuna elokuun 1 p:stä 1900.

— **Kirkkokonsertista**, jonka Aatu Itkonen antoi Keuruun kirkossa viime sunnuntaina, kirjoitetaan meille sen lisäksi, mitä siitä jo olemme maininneet, vielä seuraavaa:

Sokean urkujen soittajan Aatu Itkonen kirkkokonsertissa oli yleisöä tawallisesti. On ihmetystä herättävää kuulla tämän nuorukaisen esityksiä, jolla sokeudesta huolimatta on laajalle kehittynyt taito käyttää soitinta ja vielä niin warmalla ja erehtymättömällä tawalla. Konsertin ohjelmassa oli useita waikeita koppaleita, joista erittäinkin ansaitsee mainitsemista Richterin A-moll-fantasia.

Hra Itkonen on tänä kesänä päässyt Kuopion sokeainkoulusta ja on nyt taitowana urkurina opettajalleen ja koululleen kunniaksi. Syytä lienee sanoa, niinkuin yhden kirkosta palaawan kuulin puhuvan, että „tyllä tai fiinä on ollut työtä opettajalle ja oppilaalle, ja me nyt saatiin kuulla sen työn hedelmät“. — Toiwotamme hänelle jatkuvaa harrastusta ja uutteraa pyrkimystä lahjainja kehittämisesjää.

1903

Aatu Itkonen kirkkokonsertissa

Aatu Itkonen konsertti herätti Keuruulla ihailua ja kunnioitusta. Vastikään Kuopion sokeainkoulusta valmistunut nuorukainen hallitsi urut niin varmasti, että yleisö unohti helposti hänen olevan sokea. Erytystä vaikutusta teki se, että ohjelmistossa oli vaativiakin sävellyksiä, joiden esittäminen vaati sekä lahjakkuutta että vuosien harjoittelua. Konsertin jälkeen moni kuulija pohti, kuinka paljon työtä tämän taidon taakse oli kätkeytynyt.

Suomalainen, 26.6.1903

Kirkkokonsertista, jonka Aatu Itkonen antoi Keuruun kirkossa viime sunnuntaina, kirjoitetaan meille sen lisäksi, mitä siitä jo olemme maininneet, vielä seuraavaa: Sokean urkujen soittajan Aatu Itkonen kirkkokonsertissa oli yleisöä tawallisesti. On ihmetystä herättävää kuulla tämän nuorukaisen esityksiä, jolla sokeudesta huolimatta on laajalle kehittynyt taito käyttää soitinta ja vielä niin warmalla ja erehtymättömällä tawalla. Konsertin ohjelmassa oli useita waikeita koppaleita, joista erittäinkin ansaitsee mainitsemista Richterin A-moll-fantasia. Hra Itkonen on tänä kesänä päässyt Kuopion sokeainkoulusta ja on nyt kaitawana urkurina opettajalleen ja koululleen kunniaksi. Syytä lienee sanoa, niinkuin yhden kirkosta palaawan kuulin puhuvan, että „kyllä kai siinä on ollut työtä opettajalle ja oppilaalle, ja me nyt saatiin kuulla sen työn hedelmät“. — Toiwotamme hänelle jatkuwaa harrastusta ja uutteraa pyrkimystä lahjainsa kehittämisessä.

1903

Antti Itkosen sika-eläimillä eläintautia

Vuosisadan alun maaseudulla eläinten terveys oli paljon enemmän kuin pelkkä eläinlääkärin asia. Jos tauti pääsi leviämään karjaan tai sikalaan, saattoi siitä seurata tuntuja menetyksiä koko taloudelle. Antti Itkosen tilalla havaittu salaperäinen tauti otettiin niin vakavasti, että asian selvittämiseen määrättiin läänineläinlääkäri. Tauti jäi uutisessa nimettömäksi, mutta huoli oli sitäkin todellisempi.

Kuopion Uutiset, 12.8.1903

Eläintautia. Leppävirran piirin nimismiehen ilmoitettua, että työnjohtaja Antti Itkosen sika-eläimet tilalla n:o 1 Leppävirran kylässä sairastawat tuntematonta tautia, on Suomenjoen piirin läänineläinlääkäri määrätty ryhtymään toimiin taudin parantamiseksi.

— **Eläintautia.** Leppävirran piirin nimismiehen ilmoitettua, että työnjohtaja Antti Itkosen sika-eläimet tilalla n:o 1 Leppävirran kylässä sairastawat tuntematonta tautia, on Suomenjoen piirin läänineläinlääkäri määrätty ryhtymään toimiin taudin parantamiseksi.

1903

Juho Itkonen kasvatustalokseen

Juho Itkonen tulevaisuus nousi kunnallislautakunnan käsiteltäväksi, eikä arviota hänestä voi pitää erityisen imartelevana. Kasvatustalo oli yksi harkituista vaihtoehdoista, mutta lopulta päädyttiin käytännöllisempään ratkaisuun. Juho määrättiin vakavaan taloon palvelukseen, jossa työntöön ja isännän ohjauksen uskottiin tekevän sen, mihin laitostakin oli ajateltu tarvittavan. Päätös kuvastaa hyvin aikakauden vahvaa uskoa työn kasvattavaan voimaan.

Kuopion Uutiset, 9.11.1903

Kunnallislautakunnan esityksen johdosta, eiköhän työmiehen poikaa Juho Emil Juhonpoika Itkosta lähetettäisi kasvatustalokseen, koska hänestä ei ole kelpo kansalaisen toiveita, päätettiin, että kunnallislautakunta toimittaisi pojan vakavan talon kaskyläiseksi, jossa isäntä ohjaisi työn tekoon ja kansalaisvelvollisuuksien täyttämiseen.

3.) Kunnallislautakunnan esityksen johdosta, eiköhän työmiehen poikaa Juho Emil Juhonpoika Itkosta lähetettäisi kasvatustalokseen, koska hänestä ei ole kelpo kansalaisen toiveita, päätettiin, että kunnallislautakunta toimittaisi pojan vakavan talon kaskyläiseksi, jossa isäntä ohjaisi työn tekoon ja kansalaisvelvollisuuksien täyttämiseen.

1903

Laiwakauppa Warkaudessa

Vuosisadan vaihteessa Saimaan vesistöt olivat täynnä elämää, ja rahtialukset kuljettivat tavaraa satamasta toiseen paljon ennen maanteiden ja kuorma-autojen valtakautta. Warkaudessa tehty Walas-aluksen kauppa oli huomattavan suuri, sillä kauppahinta nousi yli 62 000 markkaan. M. ja I. Itkonen eivät kuitenkaan luopuneet aluksesta kokonaan, vaan jäivät edelleen sen osaomistajiksi. Se viittaa siihen, että veljekset uskoivat laivan tuottavan tuloja myös tulevaisuudessa.

Kuopion Uutiset, 23.12.1903

Laiwakauppa. Kauppiat A. I. Kotilainen, Edw. Soininen ja V. Hyvärinen owat weljeksiltä M. ja I. Itkosilta, Warkaudesta, ostaneet Walas nimisen rautaisen rahtialuksen 62,500 mrkan kokonaishinnasta, jääden myyjät neljännes-osalta aluksen omistajiksi.

— Laiwakauppa. Kauppiat A. I. Kotilainen, Edw. Soininen ja V. Hyvärinen owat weljeksiltä M. ja I. Itkosilta, Warkaudesta, ostaneet Walas nimisen rautaisen rahtialuksen 62,500 mrkan kokonaishinnasta, jääden myyjät neljännes-osalta aluksen omistajiksi.

Oikeus- ja poliisiasioita.

— **Painojuttu.** Itkosen painojuttu „Suomen Kansaa" vastaan oli esillä eilen toisen kerran Helsingin raastuwan oikeuden neljännessä osassa. Maisteri Roine oli itse saapuvilla ja samoin puheenaolewan kirjoituksen sepittäjä, seppä Fr. Lindgren sekä heidän oikeuden apulaisenaan lakit. Samuli Koski. Kantaja ent. työmies Wilho Itkonen ajoi itse asiaansa.

Seppä Lindgren sanoi kirjoittaneensa puheenaolewan kirjoituksen ja moittineensa Itkosen esittämää sosialismia, wakuutuksensa nojalla. Jumalaa pelkääwänä miehenä, joka tunnotti esiwaltaa, ei hän woinut sofiisismia hywäksyä. Herra Itkonen waati wakuutukselle edeswastausta siitä, että häntä kirjoituksessa oli muuta sanottu Jumalan kielijaksi ja antiteistiseksi, jota siitä, että oli sanottu kruununmiesten estäneen hänen toimiansa ja estäneen hänen pitämästä jotain kokousta.

Maisteri Roine huomautti, että kruununmiehet kato ajan olivat Itkosen kinterellä. Itkosen esitys edellisessä istunnossa, ettei häntä oltu irtolaisuudesta wargiutu, oli wäärä, Itkonen oli ollut kaisikin kertaa wangittuna, vaikka hän edellisellä kerralta wain yhden todeksi myönsi, ja molemmat kerrat oli hän ollut wangittu irtolaisuuden wuoksi. Maisteri Roine jätti siitä oiteuteen kaksi todistusta.

Hra Itkonen koetti wäittää, että asianlaita oli toisin kuin todistuksessa sanottiin. Oiteuden puheenjohtaja ei kumminkaan enää sallinut tätä kielitelemistä jatkettawan. Itkonen tunnustikin olleensa pari kertaa juowuksissa Porissa ja luopui kanteestaan mikäli se koski hänen wangitsemisestaan kertomista. Päätöksessään oikeus kumosi kanteen aiheettomana ja wapautti sekä maisteri Roinen, että hra Lindgrenin. Kulut olivat kuitattawat riitapuolien kesken.

1904

Painojuttu/ Vilho Itkonen

Vilho Itkonen oli ajautunut niin kiivaaseen sanasotaan vastustajiensa kanssa, että asiaa selviteltiin lopulta oikeudessa. Istunnossa käytiin läpi niin sosialismia, viranomaisia kuin Itkonen omia edesottamuksiakin. Lopputulos ei ollut Itkoselle suotuisa, mutta ainakin keskustelu oli ollut niin vilkasta, että sitä riitti oikeussaliin asti.

Kansalainen, 5.2.1904

[Vilho] Itkonen painojuttu „Suomen Kansaa" vastaan oli esillä eilen toisen kerran Helsingin raastuwan oikeuden neljännessä osassa. Maisteri Roine oli itse saapuvilla ja samoin puheenaolewan kirjoituksen sepittäjä, seppä Fr. Lindgren sekä heidän oikeuden apulaisenaan lakit. Samuli Koski. Kantaja ent. työmies Wilho Itkonen ajoi itse asiaansa.

Seppä Lindgren sanoi kirjoittaneensa puheenaolewan kirjoituksen ja moittineensa Itkonen esittämää sosialismia, wakuutuksensa nojalla. Jumalaa pelkääwänä miehenä, joka kunnioitti esiwaltaa, ei hän woinut sosialismia hywäksyä. Herra Itkonen waati wastaajille edeswastausta siitä, että häntä kirjoituksessa oli muka sanottu Jumalan kielijäksi ja antikristukseksi, sekä siitä, että oli sanottu kruununmiesten estäneen hänen toimiansa ja estäneen hänen pitämästä jotain kokousta. Maisteri Roine huomautti, että kruununmiehet koko ajan olivat Itkosen kinterellä. Itkonen esitys edellisessä istunnossa, ettei häntä oltu irtolaisuudesta wargiutu, oli wäärä, Itkonen oli ollut kaisikin kertaa wangittuna, vaikka hän edellisellä kerralta wain yhden todeksi myönsi, ja molemmat kerrat oli hän ollut wangittu irtolaisuuden wuoksi. Maisteri Roine jätti siitä oiteuteen kaksi todistusta. Hra Itkonen koetti wäittää, että asianlaita oli toisin kuin todistuksessa sanottiin. Oiteuden puheenjohtaja ei kumminkaan enää sallinut tätä kielitelemistä jatkettawan. Itkonen tunnustikin olleensa pari kertaa juowuksissa Porissa ja luopui kanteestaan mikäli se koski hänen wangitsemisestaan kertomista. Päätöksessään oikeus kumosi kanteen aiheettomana ja wapautti sekä maisteri Roinen, että hra Lindgrenin. Kulut olivat kuitattawat riitapuolien kesken.

1904

Leppäwirta: uusi koulu ja kauppakirja Pekka Itkosen maapalstalle

Kunnallisia kuulutuksia.

Leppäwirta.

3. Valitaan kunnan edustaja tekemään kauppakirjan tal. Pekka Itkosen kanssa Kunnuslahden koulupiirille kuuluvasta Mansikkaharju nimisestä maapalstasta, ja kuolettamaan ennen tehty kauppa Witkansuo palstalle.

4. Herra A. Lindströmin sijaan valitaan jäsen, joka pitää huolen koulujen tonttipaikkojen palstottamisesta, sekä omistusoikeuden saamisesta kunnalle.

5. Kysytään ja päätetään, josko kouluneuvosto saapi ruweta rakennuttamaan Kunnuslahden koulua, ennenkuin tal. Pekka Itkonen on saanut tilalleen omistusoikeuden.

Leppäwirtalla Helmi. 5 p. 1904.

Konnuslahdella odotettiin uuden koulun rakentamista, mutta ennen kuin lapset pääsisivät pulpettiansa ääreen, piti hoitaa paperityöt kuntoon. Pekka Itkosen maapalsta oli keskeisessä asemassa hankkeessa, ja kunnassa pohdittiin jopa sitä, voiko koulun rakentamisen aloittaa ennen kuin kaikki omistusasiat ovat lopullisesti selvillä. Kuten monessa rakennushankkeessa, itse rakentaminen näytti olevan helpompaa kuin siihen liittyvä byrokratia.

Mikkelin Sanomat, 11.02.1904

Kunnallisia kuulutuksia: Leppäwirta

3. Valitaan kunnan edustaja tekemään kauppakirjan tal. Pekka Itkosen kanssa Kunnuslahden koulupiirille kuuluvasta Mansikkaharju nimisestä maapalstasta, ja kuolettamaan ennen tehty kauppa Witkansuo palstalle.

4. Herra A. Lindströmin sijaan valitaan jäsen, joka pitää huolen koulujen tonttipaikkojen palstottamisesta, sekä omistusoikeuden saamisesta kunnalle.

5. Kysytään ja päätetään, josko kouluneuvosto saapi ruweta rakennuttamaan Kunnuslahden koulua, ennenkuin tal. Pekka Itkonen on saanut tilalleen omistusoikeuden.

Eugen Schauman ampuu kenraalikuvernööri Nikolai Bobrikovin 16. kesäkuuta 1904

1904

Hiukan selvittelemistä/ Karl Itkonen

Taskukellon katoaminen johdatti poliisit Karl Itkosen jäljille, mutta pian huomio siirtyi kellosta kaikkeen muuhun. Kun miehen taskuista ja matkatavaroista alkoi löytyä yhtä sun toista, viranomaiset joutuivat selvittämään, mistä tavarat olivat peräisin ja kenelle ne oikeastaan kuuluivat. Karlilla oli vastauksia osaan kysymyksistä, mutta tutkijoille niitä ei näyttänyt olevan aivan riittävästi. Tutkinta jatkui, ja lehti seurasi tapahtumia mielenkiinnolla.

Otava, 19.7.1904

Hiukan selvittelemistä. Wiime torstaina pidätettiin Wiipurin etsiwään osastoon irtolainen Karl Johan Aataminpoika Itkonen Leppäwirran pitäjän Warkauden tehtaalta, syystä, että tämän oli epäilty anastaneen höyrylaiva „Kalewasta“ Lappeenrannan kaupungin satamassa erään nukkuwan mieshenkilön taskukellon. Kuulustelussa tunnusti syytetty anastaneensa kellon eräältä mieheltä, jota ei ollut tuntenut, mutta wäitti sen myyneensä erääseen halkolotjaan sanotussa kaupungissa. Pidätettäessä tawattiin miehellä yhtä ja toista epäiltäwää tawaraa, kuten uudet waatteet, kengät, rukkaset, huuliharppu y. m. pienempää tawaraa, joten on syytä epäillä hänen nämäkin anastaneen, sikäli kuin hän ei ole woinut niistä tehdä lähempää selkoa, mutta mitä ja keltä tämä olisi tawarat anastanut, on toistaiseksi tuntematonta, etenkin kun ilmoituksia sanotunlaisien esineiden warkauksista ei vielä ole etsiwälle poliisille tehty. Toiwottawa olisi että keltä sanotunlaisia tawaroita olisi kadonnut, siitä ensi tilassa ilmoitettaisiin etsiwän poliisin konttoriin Wiipurissa. Syytetty Itkonen näkyy muuten taskustaan tawatun mainekirjan mukaan olewan jo ennemmin rangaistu ensikertaisesta warkaudesta ja neljästä näpistyksestä ja päässyt wapaaksi wankilasta 23 päivänä lokakuuta. Tutkintoa jatketaan

— Hiukan selvittelemistä. Wiime torstaina pidätettiin Wiipurin etsiwään osastoon irtolainen Karl Johan Aataminpoika Itkonen Leppäwirran pitäjän Warkauden tehtaalta, syystä, että tämän oli epäilty anastaneen höyrylaiva „Kalewasta“ Lappeenrannan kaupungin satamassa erään nukkuwan mieshenkilön taskukellon. Kuulustelussa tunnusti syytetty anastaneensa kellon eräältä mieheltä, jota ei ollut tuntenut, mutta wäitti sen myyneensä erääseen halkolotjaan sanotussa kaupungissa. Pidätettäessä tawattiin miehellä yhtä ja toista epäiltäwää tawaraa, kuten uudet waatteet, kengät, rukkaset, huuliharppu y. m. pienempää tawaraa, joten on syytä epäillä hänen nämäkin anastaneen, sikäli kuin hän ei ole woinut niistä tehdä lähempää selkoa, mutta mitä ja keltä tämä olisi tawarat anastanut, on toistaiseksi tuntematonta, etenkin kun ilmoituksia sanotunlaisien esineiden warkauksista ei vielä ole etsiwälle poliisille tehty. Toiwottawa olisi että keltä sanotunlaisia tawaroita olisi kadonnut, siitä ensi tilassa ilmoitettaisiin etsiwän poliisin konttoriin Wiipurissa. Syytetty Itkonen näkyy muuten taskustaan tawatun mainekirjan mukaan olewan jo ennemmin rangaistu ensikertaisesta warkaudesta ja neljästä näpistyksestä ja päässyt wapaaksi wankilasta 23 päivänä lokakuuta. Tutkintoa jatketaan.

(Wiip.)

1904

15-16 vuotiaalle palvelustytölle paikka K. Itkosella

Työpaikkailmoitukset eivät vuosisadan alussa yleensä vieneet paljon palstatilaa. K. Itkonen kertoi tarvitsevansa palvelustytön, ilmoitti iän ja osoitteen – ja siinä kaikki. Tuohon aikaan 15–16 vuoden ikää pidettiin jo täysin riittävänä työelämään siirtymiselle, ja moni nuori lähti palvelukseen kauas kotiseudultaan.

Vaasa, 23.8.1904

15—16 vuotias palvelustyttö saa heti paikan Ajomiehenk 8.K Itkonen.

1904 15—16 vuotias palvelustyttö saa heti paikan Ajomiehenk 8. K Itkonen.

1904

Kirkkokonsertin antaa täällä ensi sunnuntaina sokea soittaja Aatu Itkonen.

Aatu Itkonen ei ollut enää pelkästään lupaava nuori soittaja, vaan hänen lahjakkuutensa oli huomattu myös Suomen musiikkipiireissä. Säveltäjä Oskar Merikanto piti Itkosen urkutaiteilijan kykyjä poikkeuksellisia ja uskoi hänen voivan nousta huomattavaan asemaan, jos opinnot saisivat jatkoa. Tällainen tunnustus yhdeltä aikansa tunnetuimmista suomalaisista muusikoista oli nuorelle Aatu Itkoselle merkittävä saavutus ja vahva osoitus hänen lahjakkuudestaan.

Otava, 24.11.1904

Hra Itkonen ja hänen lahjansa ovat kaupunkilaisillemme kyllin tutut, jotta siitä ei meidän tarvinne sen enempää mainita. Onnistuneet ovat hänen konserttinsa olleet muuallakin ja kerrassaan ylistävä on arvostelu ollut hänen taiteestaan, josta vielä paljon toivotaan. Emme kuitenkaan voi jättää mainitsematta parin etewän musiikkimiehen äsken antamaa arvostelua Itkoselta. Taiteilija Oskar Merikanto lausuu: „Itkosella on musiikin alalla aiwan erikoiset lahjat. Warsinkin urkusoittoon, joka näkewällekin tarjoo monta waikeutta, tuntuu mainitulla Itkosella olewan aiwan kuin synnynäinen taipumus. Musiikin historia tuntee ainoastaan pari etewätä urkutaiteilijaa, jotka ovat olleet sokeita. Olenpa warma, että nuoresta Itkosesta, jos hän saa tilaisuutta edelleen opintojaan jatkaa, on kehittyvä urkutaiteilija, joka tulee huomiota herättämään. Toiwon hartaasti, että Aatu Itkoselle tehdään mahdolliseksi hänen harwinaisten lahjainsa kehittäminen ja lupaawien opintojensa jatkaminen". — Professori R. Faltin, joka on kuullut Itkosen soittawan m. m. nyt ohjelmassa olewan I. S. Bachin „Toccata ja Fuga D:moll", sanoo hänen kykynsä todistawan suuria musikaalisia lahjoja ja antawan hyviä lupauksia tulewaisuudessa. Hra Itkosella on aikomus lähemmässä tulewaisuudessa mennä jatkamaan opinnoita. On sentähden aiwan luonnollista, että kaupunkilaiset tahtowat osaltaan olla waikuttamassa hänelle tilaisuutta siihen, ja sen he woiwat tehdä saapumalla konserttiin ensi sunnuntaina. Konsertin antajaa awustaa W. P. K:n laulukunta.

— **Kirkkokonsertin antaa täällä ensi sunnuntaina sokea soittaja Aatu Itkonen.**
Hra Itkonen ja hänen lahjansa ovat kaupunkilaisillemme kyllin tutut, jotta siitä ei meidän tarvinne sen enempää mainita. Onnistuneet ovat hänen konserttinsa olleet muuallakin ja kerrassaan ylistävä on arvostelu ollut hänen taiteestaan, josta vielä paljon toivotaan. Emme kuitenkaan voi jättää mainitsematta parin etewän musiikkimiehen äsken antamaa arvostelua Itkoselta. Taiteilija Oskar Merikanto lausuu: „Itkosella on musiikin alalla aiwan erikoiset lahjat. Warsinkin urkusoittoon, joka näkewällekin tarjoo monta waikeutta, tuntuu mainitulla Itkosella olewan aiwan kuin synnynäinen taipumus. Musiikin historia tuntee ainoastaan pari etewätä urkutaiteilijaa, jotka ovat olleet sokeita. Olenpa warma, että nuoresta Itkosesta, jos hän saa tilaisuutta edelleen opintojaan jatkaa, on kehittyvä urkutaiteilija, joka tulee huomiota herättämään. Toiwon hartaasti, että Aatu Itkoselle tehdään mahdolliseksi hänen harwinaisten lahjainsa kehittäminen ja lupaawien opintojensa jatkaminen". — Professori R. Faltin, joka on kuullut Itkosen soittawan m. m. nyt ohjelmassa olewan I. S. Bachin „Toccata ja Fuga D:moll", sanoo hänen kykynsä todistawan suuria musikaalisia lahjoja ja antawan hyviä lupauksia tulewaisuudessa.

Venäjän vallankumous 1905

— **Kokouksen Hinnerjoen joen laskemishankkeesta** piti Hinnerjoen kunnan huoneessa piiriinsinööri Itkonen, joka myöskin on pitänyt asianmukaisen tutkimuksen mainitussa joessa. Kokouksessa edusti tuomiokapitulia pastori Stenfors Honkilahdelta ja kruunun etua walwoi nimismies Ahlqwist. Muutamia asiaan kuuluvien soraääniä lukuunottamatta tultiin siihen päätöksen, että tyhjennysalasta jokea joka tapauksessa olisi lähitulevaisuudessa laskettava Kirkonkoskesta ylöspäin, ja yrityksestä tulewan maan parannusta, kustannusarwion laskemiseksi, valittiin arwostelemaan maanwiljelijä Juho Aro ja työmies Rikhard Renfors. Työaika ehdotettiin 5 wuodeksi.

1905

Itkonen mukana Hinnerjoen laskemishankkeessa

Piiri-insinööri Itkonen ei ollut mukana aiwan pienessä urakassa. Hinnerjoen laskemisella pyrittiin saamaan lisää viljelykelpoista maata ja parantamaan alueen oloja, mikä oli yksi aikansa suurista maankuivatushankkeista. Kokoukseen oli kokoontunut niin viranomaisia kuin paikallisia maanomistajiaakin, eikä keskustelu selvästikään sujunut täysin ilman erimielisyyksiä. Lopulta päädyttiin kuitenkin siihen, että jokea oli syytä ryhtyä laskemaan ja hanketta viemään eteenpäin.

Uudenkaupungin Sanomat, 18.7.1905

Kokouksen Hinnerjoen joen laskemishankkeesta piti Hinnerjoen kunnan huoneessa piiriinsinööri Itkonen, joka myöskin on pitänyt asianmukaisen tutkimuksen mainitussa joessa. Kokouksessa edusti tuomiokapitulia pastori Stenfors Honkilahdelta ja kruunun etua walwoi nimismies Ahlqwist. Muutamia asiaan kuuluvien soraääniä lukuunottamatta tultiin siihen päätöksen, että kysymyksenalaista jokea joka tapauksessa olisi lähitulevaisuudessa laskettava Kirkonkoskesta ylöspäin, ja yrityksestä tulewan maan parannusta, kustannusarwion laskemiseksi, valittiin arwostelemaan maanwiljelijä Juho Aro ja työmies Rikhard Renfors. Työaika ehdotettiin 5 wuodeksi.

1905

G. F. Itkosen räätälinliike avattu taas

Kaikki eivät palanneet ulkomaanmatkalta matkamuistojen kanssa – G. F. Itkonen palasi avaamaan jälleen räätälinliikkeensä. Kenties Itkonen oli hakemassa uusia vaikutteita ammattiinsa tai tutustumassa alan uusimpiin virtauksiin. Palattuaan hän lupasi asiakkailleen ensiluokkaista työtä kohtuulliseen hintaan.

Vaasa, 29.8.1905

G. F. Itkosen räätälinliike on taasen avattu ylekkön käytettäväksi. Koska olen palannut ulkomaan matkaltani, niin saan täten ilmoittaa että otan vastaan kaikkea ammattiini kuuluvaa työtä. Huomaa, ensi luokan työtä ja hinnat kohtuulliset. Kunnioituksella: G. F. Itkonen, Kauppapuistikko 29.

G. F. Itkosen räätälinliike
on taasen avattu ylekkön käytettäväksi.
Koska olen palannut ulkomaan matkaltani, niin saan täten ilmoittaa että otan vastaan kaikkea ammattiini kuuluvaa työtä. Huomaa, ensi luokan työtä ja hinnat kohtuulliset.
Kunnioituksella:
G. F. Itkonen,
2366
Kauppapuistikko 29.

1905

Renki Aatu Itkosen poistuminen

Aatu Itkonen näyttää lähteneen palveluspaikastaan tavalla, joka ei työnantajaa miellyttänyt. Tällaiset ilmoitukset olivat aikansa maaseudulla melko tavallisia, sillä palvelusväen liikkumista valvottiin tarkasti ja luvatta lähteneitä etsittiin toisinaan sanomalehtienkin avulla. Tähän jää kuitenkin väistämättä pieni arvoitus: mikä sai Aatun jättämään Hirvimäen taakseen ja lähtemään omille teilleen?

Otava, 19.12.1905

Koska renkini Aatu Itkonen on luvatta poistunut palveluksestamme, niin kiellämme kenenkään edesvas tauksen uhalla häntä suojelemasta tai työssään pitämästä.

A. Korhosen perilliset Kuopion Hirvimäki.

 Koska renkini Aatu Itkonen on luvatta poistunut palveluksestamme, niin kiellämme kenenkään edesvas tauksen uhalla häntä suojelemasta tai työssään pitämästä.
A. Korhosen perilliset.
Kuopion Hirvimäki.

1906: Eduskuntauudistus. Yleinen ja yhtäläinen äänioikeus myös naisille.

Tai menemme tanssi-illatsuun Helsingissä tai Mikkeliin. Ruotsia puhuvat tytöt tanssivat wallan wimmatusti. Mutta suomalainen tyttö, liifäfi pikkusiewä istuu paikallaan ja tanssii harwoin. Hänellä on kyllä tuttuja kawaljeeriä: ylioppilas Ilkka, Perä-Seinäjoelta, maisteri Kukkosen, Maaningalta, ja monta muuta. Mutta ylioppilas Ilkasta ja maisteri Kukkosesta on niin helkkarin lystiä puhua ruotsia, ruotsalaiset tytöt ovat sitäpaitsi heidän mielestään hienommat ja muuten mukawammat, mitfi siis tanssita tuon pikkusiewän, mutta wähäpuheisen neiti Itkosen tanssita? Ja minä otan melkein wannoakseni, että sekä ylioppilas Ilkka että maisteri Kukkonen — jolleiwaat joutu deekitselle — joskus naiwaat ruotsinkielisen tytön ja perustawaat kodin, jossa ruotsi on puhetielenä. Ettei waratuomari Paksula, Urjalasta, seuraa heidän esimerkkiään, johtuu waan siitä, että hän on kowapäinen mies, jolta ruotsi ei suju, waikka ittfi.

1906

Itkonen vertauksena suomalaisesta työstä

Kirjoittaja ei käyttänyt nimeä Itkonen sattumalta. Vuosisadan vaihteen Suomessa Itkonen oli vahvasti itäsuomalainen ja suomalaiskansallinen sukunimi, joka yhdistyi maaseutuun, suomen kieleen ja vanhoihin suomalaisiin juuriin. Tekstin "neiti Itkonen" ei todennäköisesti ollut tietty henkilö, vaan suomalaisen tytön vertauskuva: vaatimaton, vähäpuheinen ja syrjään jäävä siinä missä ruotsinkielinen seuraelämä näyttäytyi aikakauden kaupungeissa houkuttelevampana. Samalla vertaus kertoo, kuinka Itkosten nimi toimi myös suomalaisuuden symbolina.

Mikkeli, 19.1.1906

Otos kirjoituksesta "Tulevaisuuden fennomania"

Tai menemme tanssi-illatsuun Helsingissä tai Mikkeliin. Ruotsia puhuvat tytöt tanssivat wallan wimmatusti. Mutta suomalainen tyttö, lisäksi pikkusiewä istuu paikallaan ja tanssii harwoin. Hänellä on kyllä tuttuja kawaljeeriä: ylioppilas Ilkka, Perä-Seinäjoelta, maisteri Kukkosen, Maaningalta, ja monta muuta. Mutta ylioppilas Ilkasta ja maisteri Kukkosesta on niin helkkarin lystiä puhua ruotsia, ruotsalaiset tytöt ovat sitäpaitsi heidän mielestään hienommat ja muuten mukawammat, miksi siis tanssita tuon pikkusiewän, mutta wähäpuheisen neiti Itkosen kanssa? Ja minä otan melkein wannoakseni, että sekä ylioppilas Ilkka että maisteri Kukkonen — jolleiwaat joutu deekikselle — joskus naiwaat ruotsinkielisen tytön ja perustawaat kodin, jossa ruotsi on puhetielenä. Ettei waratuomari Paksula, Urjalasta, seuraa heidän esimerkkiään, johtuu waan siitä, että hän on kowapäinen mies, jolta ruotsi ei suju, waikka itksi.

1906

Pekka Itkonen holhoojaksi

Lapinlahden käräjäoikeus määräsi Pekka Itkosen huolehtimaan ikääntyneen Ulriikka Jääskeläisen asioista. Tehtävä oli vastuullinen, sillä holhoojan tuli valvoa päämiehensä etua ja hoitaa tämän taloudellisia asioita. Määräys kertoo myös siitä, että Pekkaa pidettiin kylällä luotettavana miehenä.

Suomalainen Wirallinen Lehti, 16.3.1906

Lapinlahden pitäjän käräjäkunnan Kihlakunnanoikeus on tänään julistamallaan pääpöksellä asettanut mainitun pitäjän Leppälahden kylässä asuvan mökkiläisenlesken Ulriikka Jääskeläisen vanhuuden heikkouden tähden holhouksen alaiseksi ja hänen holhoojakseen määrännyt talollisen Pekka Itkosen, samasta kylästä, josta täten ilmoitetaan. Lapinlahdella, Helmikuun 28 päivänä 1906.

Lapinlahden pitäjän käräjäkunnan Kihlakunnanoikeus on tänään julistamallaan pääpöksellä asettanut mainitun pitäjän Leppälahden kylässä asuvan mökkiläisenlesken Ulriikka Jääskeläisen vanhuuden heikkouden tähden holhouksen alaiseksi ja hänen holhoojakseen määrännyt talollisen Pekka Itkosen, samasta kylästä, josta täten ilmoitetaan. Lapinlahdella, Helmikuun 28 päivänä 1906.

Kihlakunnanoikeuden puolesta:

Juho Berner,
1665(3—2) m:ty.

— Waras otettu kiinni. Keski-
viikolla panivat Juwan nimis-
mies Granberg ja poliisikonstaapeli
Tenhunen kiinni Wille Itkosen waat-
teiden warkaudesta. Mies sanoi ole-
wansa kotoisin toisen kerran Maa-
ningalta toisen kerran Leppäwiroilta,
työkirja hänellä on Wiipurista. I.
passitettiin lääninwankilaan.

1906

Wille Itkonen warasti vaatteet

Wille Itkosen henkilöllisyys vaikutti olevan viranomaisille lähes yhtä suuri arvoitus kuin itse varkaus. Kiinni jäätyään hän kertoi olevansa milloin Maaningalta, milloin Leppävirralta, kun taas työkirja oli peräisin Viipurista. Nimismiehelle ja poliisille tapaus oli lopulta riittävän selvä, vaikka miehen kotipaikka jäikin hieman hämäräksi. Matka jatkui lääninwankilaan, missä oli aikaa miettiä sekä vaatteita että kertomuksiaan.

Suur-Savo, 13.7.1906

Waras otettu kiinni. Keski-
viikolla panivat Juwan nimismies Granberg ja
poliisikonstaapeli Tenhunen kiinni Wille Itkosen vaatteiden warkaudesta. Mies

sanoi olevansa kotoisin toisen kerran Maaningalta toisen kerran Leppäwiroilta, työkirja hänellä on Wiipurista. I. passitettiin lääninwankilaan.

1906

Maria Itkonen meijerskaksi Säwiän osuusmeijeriin

Osuusmeijerit olivat vuosisadan alun maaseudulla tärkeä osa maatalouden uudistumista, eikä meijerskan paikkaa annettu kenelle tahansa. Säwiän osuusmeijeriin haki peräti 17 henkilöä, mutta valinta kohdistui Maria Itkoseen. Valinta kertoo, että hänen taitoihinsa luotettiin, sillä meijerskan vastuulla oli huolehtia tuotteiden laadusta aikana, jolloin voin ja muiden maitotuotteiden maine vaikutti koko meijerin menestykseen.

Pohjois-Savo, 10.12.1906

Meijerskaksi Säwiän osuusmeijeriin i. l. Pielawedellä on meijerin hallitus valinnut 17 hakijasta neiti Maria Itkosen, Kuopioista, sekä hänen kieltäytymisensä waralle neiti Heta Kurosen Pielawedeltä.

Maaseuduilta.

— Meijerskaksi Säwiän osuus-
meijeriin i. l. Pielawedellä on meije-
rin hallitus valinnut 17 hakijasta
neiti Maria Itkosen, Kuopioista, sekä
hänen kieltäytymisensä waralle neiti
Heta Kurosen Pielawedeltä.

Suomen yksikamarisen eduskunnan ensimmäiset vaalit 15. ja 16. maaliskuuta 1907

1907

Aili Itkosen maaseututeatteri ja lauluesitykset jakoivat mielipiteitä

Aili Itkosen seurue saapui Mänttään pienellä mutta kunnianhimoisella kokoonpanolla. Illan ohjelma ei täysin vastannut ennakkoilmoituksia, eikä näytteleminen saanut arvostelijaa aivan vakuuttuneeksi. Sen sijaan Aili Itkosen lauluesitys keräsi kiitosta ja sai lehden toteamaan, että maaseututeatterissa oli osattu kasvattaa esiintyjien musiikillisia taitoja. Kritiikistä huolimatta Itkosten kiertuetta seurattiin tarkasti, koska heidän asemansa teatterialalla oli vakiintunut.

Aamulehti, 31.08.1907

Aili Itkosen teatteriseurue onnellistutti mänttäläisiä vierailullaan viime tiistai-
iltana. Seurueeseen kuului waan 3 henkilöä, rouwa Itkonen itse ja 2 herraa.
Ohjelmassa oli luwattuna näytelmä „Hiiri“, sololaulua, „Totuuden ystävä“ ja
„Salomen tanssi“. Näistä jäi kuitenkin „Totuuden ystävä“ jostakin syystä esittämättä.
Näytteleminen muistutti niin kiusallisesti tawallisia seuranäytelmiä. Rouwa Itkosen
laulu sitäwastoin oli miellyttävää ja osoitti hänen taituruutensa waan sitä tosiajaa,
että Suomen maaseututeatteri on tehnyt perinpohjaista työtä musikaalisen
kaswatuksen antamisessa jäsenilleen.

— Aili Itkosen teatteri-
seurue onnellistutti mänttäläisiä
vierailullaan viime tiistai-iltana. Seurueeseen kuului waan 3 henkilöä, rouwa Itkonen itse ja 2 herraa. Ohjelmas-
sa oli luwattuna näytelmä „Hiiri“, sololaulua, „Totuuden ystävä“ ja „Salomen tanssi“. Näistä jäi kuitenkin „Totuuden ystävä“ jostakin syystä esittämättä. Näytteleminen muistutti niin kiusallisesti tawallisia seuranäytelmiä. Rouwa Itkosen laulu sitäwastoin oli miellyttävää ja osoitti hänen taituruutensa waan sitä tosiajaa, että Suomen maaseututeatteri on tehnyt perinpohjaista työtä musikaalisen kaswatuksen antamisessa jäsenilleen.

1907

Itkosten veljesten kova rähinä

16.11.1907 Antti ja Otto Itkonen näyttivät päättäneen, ettei Ainonkadulla vietetäkään aivan hiljaista iltaa. Veljekset kulkivat seurueensa kanssa äänekkäästi huudellen ja pahaa elämää pitäen, kunnes poliisi katsoi parhaaksi puuttua asiaan. Siitä alkoi tapahtumasarja, johon mahtui vastarintaa, lisäpoliiseja, veljesten avuksi ryynnännyt "huligaani" sekä lopulta varoituslaukauskkin. Itkosten katumetelöinnistä kasvoi varmasti hetkessä yksi illan puhutuimmista tapahtumista.

Työ, 17.11.1907

Kowa rähinä oli eilen-illalla Ainonkadulla noin kl 10 aikaan. Veljekset Antti ja Otto Itkonen muutamien miesten kanssa kulkiwat huutaen ja pitäen pahaa elämää, pitkin Ainonkatua. Kun poliisi heitä siitä waroitti ei siitä ollut mitään apua, joten poliisi lisäwoimia saatuaan alkoi heitä kuljettaa 2:seen wartiokonttooriin. Tähän eiwät weljekset kuitenkaan mielihyvällä suostuneet, joten täytyi heitä kuljettaa wäkisin. Mutta eräs „huligaani" Oskar Sinisalo rupefi puolustamaan weljeksiä ja juoksi poliisien jälestä jokin ase kädessä, jolloin poliisin täytyi ampuu ilmaan yksi laukaus karkoittaakseen lyöjän etemmäksi. Tämä läksikin karkuun, mutta tawattiin kuitenkin kowan wastarinnan jälkeen kiinni.

— Kowa rähinä oli eilen-illalla Ainonkadulla noin kl 10 aikaan. Veljekset Antti ja Otto Itkonen muutamien miesten kanssa kulkiwat huutaen ja pitäen pahaa elämää, pitkin Ainonkatua. Kun poliisi heitä siitä waroitti ei siitä ollut mitään apua, joten poliisi lisäwoimia saatuaan alkoi heitä kuljettaa 2:seen wartiokonttooriin. Tähän eiwät weljekset kuitenkaan mielihyvällä suostuneet, joten täytyi heitä kuljettaa wäkisin. Mutta eräs „huligaani" Oskar Sinisalo rupefi puolustamaan weljeksiä ja juoksi poliisien jälestä jokin ase kädessä, jolloin poliisin täytyi ampuu ilmaan yksi laukaus karkoittaakseen lyöjän etemmäksi. Tämä läksikin karkuun, mutta tawattiin kuitenkin kowan wastarinnan jälkeen kiinni.

1909

Anastasia Itkonen murtovaras Pietarissa

18-vuotias Anastasia Itkonen näyttää liikkuneen Pietarissa varsin määrätietoisesti. Kiinni jäädessään hän ei ollut tyhjin käsin liikkeellä, vaan mukana oli kokonainen murtovarkaan työkalusarja: tiirikoita, taltta ja pihdit. Poliisi ei pitänyt tapausta ensikertalaisen hairahduksena, sillä Anastasiaa syytettiin varkaudesta jo neljännen kerran. Suomalaisia muutti tuohon aikaan paljon Pietariin työn ja toimeentulon perässä, mutta Anastasia onnistui hankkimaan itselleen julkisuutta hieman erilaisesta syystä.

Salon Sanomat, 14.5.1909

Suomalainen naismurtovaras Pietarissa. „Nowaja Rusj“ kertoo: T. k. 9 p. aamulla tapasiwat erään Newan rannalla olewan talon pihamiehet muutamaan talon suljettuun huoneustoon murtautumassa suomalaisen naisen, 18 wuotiaan Anastasia Itkosen, joka kiinniotettaessa teki epätoivoista wastarintaa. Itkonen jaettiin kuitenkin wangituksi ja wiettiin poliisiasemalle, jossa häneltä tarkastettaessa löydettiin kääri tiirikoita, taltta ja purasin. Wangittua jätettiin jo neljättä kertaa warkaudesta.

— Suomalainen naismurtovaras Pietarissa. „Nowaja Rusj“ kertoo: T. k. 9 p. aamulla tapasiwat erään Newan rannalla olewan talon pihamiehet muutamaan talon suljettuun huoneustoon murtautumassa suomalaisen naisen, 18 wuotiaan Anastasia Itkosen, joka kiinniotettaessa teki epätoivoista wastarintaa. Itkonen jaettiin kuitenkin wangituksi ja wiettiin poliisiasemalle, jossa häneltä tarkastettaessa löydettiin kääri tiirikoita, taltta ja purasin. Wangittua jätettiin jo neljättä kertaa warkaudesta.

1909

Saa nähdä kumman reisiluu taittuu/ Wilho Itkonen

Wilho Itkonen ei tyytynyt kirjoittamaan vastinetta tai lähettämään närkästynyttä kirjettä. Kun paikallinen pappi oli hänen mielestään esittänyt asiat väärin, kutsui Itkonen tämän julkiseen väittelyyn pitäjäntuvalle. Otsikko lupasi railakasta kamppailua, mutta tällä kertaa aseina eivät olleet nyrkit vaan sanat.

Sorretun Voima, 20.5.1909

Saa nähdä kumman reisi luu taittuu. Jyväskylän pitäjän papin on Wilho Itkonen haastattanut wäittelyyn, syystä, kun pastori on suwainnut wääristellä Itkosen esitelmää, jonka hän piti sitäläisellä kunnantuwalla. Painiskelu tapahtuu tänään klo 7 pitäjäntuwalla.

— Saa nähdä kumman reisi luu taittuu. Jyväskylän pitäjän papin on Wilho Itkonen haastattanut wäittelyyn, syystä, kun pastori on suwainnut wääristellä Itkosen esitelmää, jonka hän piti sitäläisellä kunnantuwalla. Painiskelu tapahtuu tänään klo 7 pitäjäntuwalla.

1910-1919

Mitä Suomessa tapahtui tällöin?

1910-luku oli yksi Suomen historian tapahtumarikkaimmista vuosikymmenistä. Vuosikymmen alkoi toisen sortokauden merkeissä, kun Venäjän hallinto pyrki jälleen kaventamaan Suomen autonomiaa ja liittämään maan tiiviimmin osaksi keisarikuntaa. Poliittiset ristiriidat olivat voimakkaita, ja monet suomalaiset kokivat kansallisten oikeuksiensa olevan uhattuina.

Vuonna 1914 syttynyt ensimmäinen maailmansota vaikutti myös Suomeen. Vaikka varsinaisia taisteluita ei Suomen alueella juuri käyty, sota vaikeutti kaupankäyntiä, nosti hintoja ja lisäsi elintarvikepulaa. Sodan aikana tuhannet suomalaiset lähtivät Saksaan jääkärikoulutukseen valmistautuen mahdolliseen kamppailuun Suomen tulevaisuudesta.

Vuonna 1917 Venäjän keisarikunta romahti vallankumousten seurauksena. Tämä avasi Suomelle mahdollisuuden irtautua Venäjästä, ja eduskunta julisti Suomen itsenäiseksi 6. joulukuuta 1917. Itsenäisyys ei kuitenkaan tuonut heti rauhaa.

Vuonna 1918 Suomessa syttyi sisällissota punaisten ja valkoisten välillä. Sota kesti vain muutamia kuukausia, mutta sen seuraukset olivat raskaat. Yli 30 000 ihmistä menetti henkensä taistelujen, teloitusten, vankileirien ja tautien seurauksena. Sodan jättämät haavat vaikuttivat suomalaiseen yhteiskuntaan vielä vuosikymmeniä. Vuosikymmenen lopulla Suomi alkoi rakentaa asemaansa itsenäisenä valtiona. Vuonna 1919 hyväksyttiin uusi hallitusmuoto, joka vahvisti Suomen tasavallaksi. Samana vuonna valittiin myös ensimmäinen presidentti, Kaarlo Juho Ståhlberg.

Vuoteen 1919 mennessä Suomi oli kulkenut pitkän matkan Venäjän autonomisesta suuriruhtinaskunnasta itsenäiseksi tasavallaksi. Vuosikymmen sisälsi sortovuosia, maailmansodan, itsenäistymisen ja sisällissodan – enemmän suuria käännekohtia kuin moni muu vuosikymmen Suomen historiassa.

1910

O. Itkonen satulasepän ja verhoiluliike

O. Itkonen tarjosi palveluja kahdella alalla, joille oli runsaasti kysyntää aikana, jolloin hevoset vetivät kärryjä, rekiä ja tavarakuormia lähes kaikkialla Suomessa. Satulasepän työssä valmistettiin ja korjattiin valjaita, satuloita ja muita nahkavarusteita, kun taas verhoilija huolehti huonekalujen ja ajoneuvojen pehmusteista. Samassa liikkeessä yhdistyivätkin kaksi ammattia, joiden jälkiä löytyi niin maanteiltä kuin kaupunkien kodeistakin.

Savolainen, 19.11.1910

O. ITKOSEN Satulasepän ja verhoiluliike, Vuorikatu, Engman'in perillisten talo.

O. ITKOSEN satulasepän ja verhoiluliike, Vuorikatu, Engman'in perillisten talo.

Suuria järvenlaskemishankkeita.

Useat Hämeenkyrön pitäjän Wesajärven kylässä asuvat talolliset olivat aikoinaan Turun- ja Porin läänin kuvernööritä anoneet lupaa sanotussa kylässä sijaitsevien Wesa ja Hirvenjärvien laskemiseen niiden rannoilla olevien wesiperäisten maiden wiljelyskelpoiseksi saattamiseksi.

Kuvernöörin määräyksestä on Tampereen insinööriin nuorempi insinööri Otto H. Itkonen toimittanut katselmuksen, jonka tuloksista asianomaisille annettiin tieto t. k. 17:ntenä päivänä Wähämuotilan talossa pidetyssä kokouksessa.

Insinööri Itkonen laatiman suunnitelman mukaan tulee Wesajärven tulwaweden pinta alenemaan 1:n metrin ja Hirvenjärven pinta 1,22 m. Laskemalla tulee 137,34 hehtaaria tulwawedestä riippuwaa, eli yhteensä 170,92 hehtaaria wesiperäistä maata wiljelyskelpoiseksi. Uusia meljättömaita saadaan Hirvenjärwestä 26,18 hehtaaria ja Wesajärwestä 71,02 hehtaaria, eli yhteensä 97,30 hehtaaria.

1910

Suuria järvenlaskemishankkeita/ Otto H. Itkonen

Otto H. Itkonen sai vastuulleen huomattavan hankkeen Hämeenkyrössä, missä suunniteltiin Wesa- ja Hirvenjärvien vedenpinnan alentamista. Toteutuessaan suunnitelma olisi muuttanut maisemaa merkittävästi ja vapauttanut viljelykäyttöön laajoja maa-alueita. Järvenlaskut olivat tuohon aikaan yleinen keino lisätä peltoalaa, ja hankkeen laajuus osoittaa, että kyseessä oli paljon enemmän kuin tavallinen paikallinen kuivatusprojekti.

Kansalainen, 28.12.1910

Useat Hämeenkyrön pitäjän Wesajärven kylässä asuvat talolliset olivat aikoinaan Turun- ja Porin läänin kuvernööritä anoneet lupaa sanotussa kylässä sijaitsevien Wesa ja Hirvenjärvien laskemiseen niiden rannoilla olevien wesiperäisten maiden wiljelyskelpoiseksi saattamiseksi.

Kuvernöörin määräyksestä on Tampereen insinööriin nuorempi insinööri Otto H. Itkonen toimittanut katselmuksen, jonka tuloksista asianomaisille annettiin tieto t. k. 17:ntenä päivänä Wähämuotilan talossa pidetyssä kokouksessa.

Itkonen laatiman suunnitelman mukaan tulee Wesajärven tulwaweden pinta alenemaan 1:n metrin ja Hirvenjärven pinta 1,22 m. Laskemalla tulee 137,34 hehtaaria tulwawedestä riippuwaa, eli yhteensä 170,92 hehtaaria wesiperäistä maata wiljelyskelpoiseksi. Uusia wesijättömaita saadaan Hirvenjärwestä 26,18 hehtaaria ja Wesajärwestä 71,02 hehtaaria, eli yhteensä 97,30 hehtaaria.

1911

Mandi Itkosen naistenvaateliike

Mandi Itkonen lupasi asiakkailleen ajanmukaista pukeutumista aikana, jolloin muoti muuttui aiempaa nopeammin ja kaupunkilaiset seurasivat uusia virtauksia tarkasti. Turkit, päällysvaatteet ja leningit kuuluivat liikkeen erikoisalaan.

Aamulehti, 3.1.1911

Ajanmukainen

Naisten Turkki, Päällysvaate ja Leninkiliike

Mandi Itkonen. Kuninkaankatu 30 (Aamulehden talo) Telefooni423.

Ajanmukainen

Naisten Turkki, Päällysvaate ja Leninkiliike

Mandi Itkonen. Kuninkaankatu 30. (Aamulehden talo). Telefooni423.

1912

Pekka Itkosen menestykkään liikkeen kauppa

Leppävirran kirkonkylässä päättyi vuonna 1912 yksi kauppiastarina, kun Pekka Itkosen perilliset ryhtyivät myymään sekä kauppakartanoa että jäljellä olevaa tavaravarastoa. Ilmoituksesta voi päätellä, että kyseessä oli vakiintunut liike hyvällä paikalla, sillä myynnissä oli kokonainen kauppakartano ulkorakennuksineen. Samalla Hanna Itkonen muistutti velallisia hoitamaan maksunsa, jotta liiketoiminnan asiat saataisiin lopullisesti päätökseen.

Savo, 1.6.1912

Liikkeen lopettamisen tähden myydään kauppias Pekka

Itkosen perillisten erittäin hyvällä liikepaikalla Leppävirran kirkonkylässä sijaitseva uusi ja hyvästi rakennettu Kauppakartano

tarpeellisine ulkokuoneineen

Samoin myös loppuunmyydään alennetuilla hinnoilla

Koko kauppatavaravarasto.

Kaikkia, jotka ovat kauppaan velkaa, pyydetään hyväntahtoisesti suorittamaan velkansa ennen heinäkuun 1 päivää

Leppävirralla, 29 päivänä toukokuuta 1912.

Hanna Itkonen.

Liikkeen kauppa.

Liikkeen lopettamisen tähden myydään kauppias Pekka Itkosen perillisten erittäin hyvällä liikepaikalla Leppävirran kirkonkylässä sijaitseva uusi ja hyvästi rakennettu

Kauppakartano

tarpeellisine ulkokuoneineen.

Samoin myös loppuunmyydään alennetuilla hinnoilla

Koko kauppatavaravarasto.

Kaikkia, jotka ovat kauppaan velkaa, pyydetään hyväntahtoisesti suorittamaan velkansa ennen heinäkuun 1 päivää.

Leppävirralla, 29 päivänä toukokuuta 1912.

Hanna Itkonen.

1912

Ikävä tapaturma waltion työmaalla/ Paavo Itkonen

Paavo Itkosen työpäivä Juojärven kanavatyömaalla päättyi kohtalokkaasti, kun rullavaunujen käsittelyssä sattunut onnettomuus murskasi hänen jalkansa. Tapaturma oli niin vakava, että hänet kuljetettiin verissään Kuopion sairaalaan. Onneksi Paavo selvisi hengissä, vaikka vammat olivat erittäin vaikeat. Juojärven kanava kuului niihin suuriin rakennushankkeisiin, joilla Suomea modernisoitiin, mutta raskas työ tehtiin usein vaarallisissa oloissa.

Työmies, 10.06.1912

Työn vaarat waltion työmailla.

Viime tiistaina katkesi Juojärven kanawalla Paavo Itkoselta oikea jalka reiden kohdalta poikki.

Tämä kamala tapaturma tapahtui rullawaunuja laskettaessa alas myötämäkeä ja oli niissä silloin useampia työmiehiä. Melkein mäen alla oli radalle poikittain asetettu ratapölkky ja kun miehet sen huomasivat vaaralliseksi, hyppäsivät he waunuista syrjään, mutta Itkonen sotkeutui waunun wetonuoraan ylläkerrotulla seurauksella. — Werissään runneltuneena tuotiin Itkonen Kuopioon Kuopioon sairaalahuoneelle, jossa hän nyt makaa sairaana, ollen kohtuullisessa voimissa. Itkonen on kotoisin Heinäwedeltä ja on hänellä waimo, mutta ei lapsia. Mainitulla työmaalla tapahtuu alinomaa tapaturmia ja johtuu ne etupäässä huonosta järjestelmästä työvälineissä j. n. e. Niinpä esim. viime maanantai-Itana oli wierähtänyt sementtitynnryri erään työmiehen Matti Soinisen, jalkaterälle, loukaten sen aika pahasti. Tapaturmista muuten ei pidetä edes mitään tutkintoa, kun jolloinkin aikojen kuluttua ja niin ollen menettävät työläiset vaatimattomimmatkin wahingonkorwaukset. Eipä sallita edes lähimpien omaistenkaan tietää lähemmin tapaturmista. Niinpä kun Itkosen waimo meni tiedustelemaan miehellenä tapahtuneesta tapaturmasta oli insinööri ajanut waimon ulos antamatta hänelle mitään tietoja. On sekin waltion työmää! — S. T.

Työn vaarat waltion työmailla.

Viime tiistaina katkesi Juojärven kanawalla Paavo Itkoselta oikea jalka reiden kohdalta poikki. Tämä kamala tapaturma tapahtui rullawaunuja laskettaessa alas myötämäkeä ja oli niissä silloin useampia työmiehiä. Melkein mäen alla oli radalle poikittain asetettu ratapölkky ja kun miehet sen huomasivat vaaralliseksi, hyppäsivät he waunuista syrjään, mutta Itkonen sotkeutui waunun wetonuoraan ylläkerrotulla seurauksella. — Werissään runneltuneena tuotiin Itkonen Kuopioon Kuopioon sairaalahuoneelle, jossa hän nyt makaa sairaana, ollen kohtuullisessa voimissa. Itkonen on kotoisin Heinäwedeltä ja on hänellä waimo, mutta ei lapsia.

Mainitulla työmaalla tapahtuu alinomaa tapaturmia ja johtuu ne etupäässä huonosta järjestelmästä työvälineissä j. n. e. Niinpä esim. viime maanantai-Itana oli wierähtänyt sementtitynnryri erään työmiehen Matti Soinisen, jalkaterälle, loukaten sen aika pahasti.

Tapaturmista muuten ei pidetä edes mitään tutkintoa, kun jolloinkin aikojen kuluttua ja niin ollen menettävät työläiset vaatimattomimmatkin wahingonkorwaukset. Eipä sallita edes lähimpien omaistenkaan tietää lähemmin tapaturmista. Niinpä kun Itkosen waimo meni tiedustelemaan miehellenä tapahtuneesta tapaturmasta oli insinööri ajanut waimon ulos antamatta hänelle mitään tietoja.

On sekin waltion työmää! — S. T.

1913

Herman Itkosen tilalla palaa

Tulipalot kuuluivat 1900-luvun alun maaseudun suurimpiin uhkiin. Kun tuli pääsi irti, apu oli usein kaukana ja vahingot saattoivat olla mittavia. Herman Itkosen tilalla Leppävirran Nikkilänmäellä syttynyt palo saatiin kuitenkin nopeasti hallintaan, kun paikallinen palokunta ehti paikalle ajoissa ja onnistui pelastamaan päärakennukset. Kaikilta menetyksiltä ei silti välttytty, sillä navettaan jäi savun vuoksi kaksi lehmää ja sika.

Savon Sanomat, 30.4.1913

Tulipalo. Wiime sunnuntaina syttyi palamaan Leppävirran Nikkilänmäellä Herman Itkosen talon ulkokuonerakennus. Leppävirran palokunta saapui heti paikalle, sammutti tulen ja sai lähellä olevat muut rakennukset suojelluiksi. Navettaan tukehtui sawuun kaksi lehmää ja sika. Rakennus oli wakuutettu, mutta eläimet eiwät.

— **Tulipalo.** Wiime sunnuntaina syttyi palamaan Leppävirran Nikkilänmäellä Herman Itkosen talon ulkokuonerakennus. Leppävirran palokunta saapui heti paikalle, sammutti tulen ja sai lähellä olevat muut rakennukset suojelluiksi. Navettaan tukehtui sawuun kaksi lehmää ja sika. Rakennus oli wakuutettu, mutta eläimet eiwät. Vahingot nousewat noin tuhanteen markkaan. Syhyessä ajassa siis jo toinen suurehto tulipalo jamašja kyläšjä.

Poliisi tuomittu wäärästä ilmiannosta 3 kk. wankeuteen.

Perjantaina oli Kuopion raastuvanoikeudessa esillä juttu, jonka oli nostanut toimittaja O. Piisinen Kuopion poliisilaitoksen yli-insinööriä J. Itkosta vastaan wäärästä ilmiannosta. Itkonen oli ilmiannottanut toimittaja Piisijän siitä, että tämä eräessä juhlassa syyskuun 4 p:nä Raittiustalolla olisi lausunut runon, joka sisällöltään olisi ollut H. M. Keisaria loukkaava, ja piti runossa lausutun „Alas hallitsija, wallankumous — ja sitten wasta kansa tulee onnelliseksi”. Asian johdosta pidetyssä poliisi-kuulustelussa pöyhi Itkonen jyrkästi ilmiannossaan, waikka hänen päämiehensä poliisimestari Lundenius oli hänelle huomauttanut, että Itkonen mahdollisesti oli käyttänyt wäärin runon. Itkonen wäitti kuitenkin olleensa täysin selwä ja arwostelukykyinen.

Jutun käsitellessä raastuwassa luki toimittaja Piisinen laajan kannekirjelmän ilmiannottajaa vastaan waatien hänelle lainmääräämää ankarinta edeswastuuta. — Wastaja Itkonen kieltäytyi wastaamasta ilmoittaen, että juttu hänen ja hänen päällysmiestensä toimesta oli jätetty wenäläisten wiranomaisten käsiteltäväksi.

Antamallaan wälipäätöksellä welwoitti oikeus 100 mk:n sakon uhalla wastaaja Itkosen heti wastaamaan jutussa.

Tämän jälkeen kuulusteltiin useita kantajan todistajia, jotka kertoivat P:n lausuneen mainitut runot.

Todistajain kuulustelun jälkeen uudisti kantaja waatimustensa pitäen erittäin raskauttawana asianhaarana sitä seikkaa, että asia oli ilmiannettu wenäläisille wiranomaisille, joilla on käsiteltävä sanarmeja.

Oikeuden puheenjohtajan tyytymättömyydestä wastaajalta tahtoiko hän puolestaan oikeuden päätöstä jutussa, wastaaja tämä: „Se on minulle yhdentelewää, päätättekö wai oietteko päättämättä”.

1913

Poliisi H. Itkosen wäärä ilmianto

Kaikki oikeudenkäynnit eivät koskeneet varkauksia tai tappeluja. Tässä tapauksessa syytettynä oli itse poliisi Itkonen, jonka katsottiin tehneen wäärän ilmiannon vakavassa poliittisessa asiassa. Tapaus osui aikaan, jolloin suhteet Venäjän wiranomaisiin, sananvapaus ja poliittiset mielipiteet herättivät voimakkaita tunteita Suomessa. Oikeus katsoi Itkosen toimineen vastoin parempaa tietoaan ja tuomitsi hänet vankeuteen. Erityisen huomionarvoista oli, että hänen oma esimiehensä oli jo aiemmin kehottanut häntä harkitsemaan, oliko hän ymmärtänyt kuulemansa oikein.

Hämeen Voima, 14.10.1913

Poliisi tuomittu wäärästä ilmiannosta 3 kk. wankeuteen.

Perjantaina oli Kuopion raastuvanoikeudessa esillä juttu, jonka oli nostanut toimittaja O. Piisinen Kuopion poliisilaitoksen yli-insinööriä J. Itkosta vastaan wäärästä ilmiannosta. Itkonen oli ilmiannottanut toimittaja Piisijän siitä, että tämä eräessä juhlassa syyskuun 4 p:nä Raittiustalolla olisi lausunut runon, joka sisällöltään olisi ollut H. M. Keisaria loukkaava, ja piti runossa lausutun „Alas hallitsija, wallankumous — ja sitten wasta kansa tulee onnelliseksi”.

Asian johdosta pidetyssä poliisi-kuulustelussa pöyhi Itkonen jyrkästi ilmiannossaan, waikka hänen päämiehensä poliisimestari Lundenius oli hänelle huomauttanut, että Itkonen mahdollisesti oli käsitellyt wäärin runon. Itkonen wäitti kuitenkin olleensa täysin selwä ja arwostelukykyinen.

Jutun käsitellessä raastuwassa luki toimittaja Piisinen laajan kannekirjelmän ilmiannottajaa vastaan waatien hänelle lainmääräämää ankarinta edeswastuuta. — Wastaja Itkonen kieltäytyi wastaamasta ilmoittaen, että juttu hänen ja hänen päällysmiestensä toimesta oli jätetty wenäläisten wiranomaisten käsiteltäväksi.

Antamallaan wälipäätöksellä welwoitti oikeus 100 mk:n sakon uhalla wastaaja Itkosen heti wastaamaan jutussa.

Tämän jälkeen kuulusteltiin useita kantajan todistajia, jotka kertoivat P:n lausuneen mainitut runot. Todistajain kuulustelun jälkeen uudisti kantaja waatimuksensa pitäen erittäin raskauttawana asianhaarana sitä seikkaa, että asia oli ilmiannettu wenäläisille wiranomaisille, joilla on käsiteltävä sanarmeja.

Oikeuden puheenjohtajan kysyttyä wastaajalta tahtoiko hän puolestaan oikeuden päätöstä jutussa, wastasi tämä: „Se on minulle yhdentelewää, päätättekö wai oietteko päättämättä”.

Julistamallaan päätöksellä tuomitsi oikeus wastaaja Itkosen r.l. 26 luwun 3 § mukaan wasten parempaa tietoaan tekemästään ilmiannosta 3 kuukaudeksi wankeuteen sekä korvaamaan kantajan kulut 75 markalla. — Oikeus katsoi raskauttawaksi asianhaaraksi sen, ettei Itkonen päämiehensä huomautuksesta huolimatta ollut luopunut ilmiannosta.

1913

Hieroja ja sairasvoimistelija Tyyne Itkonen

Tyyne Itkonen edusti ammattikuntaa, joka oli Suomessa vasta vakiinnuttamassa asemaansa. Hieronta ja sairasvoimistelu nähtiin yhä tärkeämpinä hoitomuotoina erityisesti vammojen, sairauksien ja työkyvyn palauttamisen yhteydessä. Naisille terveydenhuollon ja kuntoutuksen alat tarjosivat myös uusia mahdollisuuksia itsenäiseen ammatinharjoittamiseen. Turussa Puutarhakadulla vastaanottoaan pitänyt Tyyne Itkonen kuului tähän uudenlaiseen ammattiosajien joukkoon.

Etelä-Suomi, 27.11.1913

Hieroja ja sairasvoimistelija

Tyyne Itkonen Puutarhakatu 10. Neiti Wainion luona Telef. 37

Hieroja ja sairasvoimistelija
Tyyne Itkonen
Puutarhakatu 10. Neiti Wainion luona.
Telef. 37.

1914

Rieti Itkonen työväenpuoleen juhannusjuhlissa

Vuonna 1914 työväenliikkeen suuret kesäjuhlat olivat tarkasti organisoituja tapahtumia, joihin odotettiin tuhansia osallistujia. Rieti Itkonen sai vastuulleen juhlien urheiluohtelman johtamisen, mikä kertoo hänen nauttineen luottamusta järjestäjien keskuudessa. Tehtävä ei ollut vähäinen, sillä juhla-alueelle valmisteltiin tilaa peräti 15 000 hengelle. Samalla kun musiikista vastasi säveltäjä Kyösti Teljo ja ohjelman järjestelyistä tunnetut työväenliikkeen toimijat, huolehti Rieti Itkonen siitä, että urheilulla oli oma näkyvä paikkansa juhlakokonaisuudessa.

Juhlapaikalle on järjestetty tilaa 15,000 hengelle.
Paikalle tulee hyvin järjestetty rawintola pitämään huolta yleisön wirtistytämisestä.
Juhlien soitannollisena yliohtajana tulee toimimaan säveltäjä Kyösti Teljo. Urheiluohtajana toimittaja Rieti Itkonen. Ohjelman järjestäjinä toimittaja Nestori Walawaara ja maisteri Jalo Kohonen.
Ylijuhlamarsalkkana toimii talou denhoitaja H. Meriluoto.

Kansan Ääni, 13.6.1914

Juhlapaikalle on järjestetty tilaa 15,000 hengelle. Paikalle tulee hyvin järjestetty rawintola pitämään huolta yleisön wirtistytämisestä. Juhlien soitannollisena yliohtajana tulee toimimaan säveltäjä Kyösti Teljo. Urheiluohtajana toimittaja Rieti Itkonen. Ohjelman järjestäjinä toimittaja Nestori Walawaara ja maisteri Jalo Kohonen. Ylijuhlamarsalkkana toimii talou denhoitaja H. Meriluoto.

Ensimmäinen maailmansota sytty 28.7.1914

1914

P. Itkonen Karjalan kansalliskauppa

Ensimmäisen maailmansodan syttyessä Viipurin kauppaelämä jatkui vielä vilkkaana, ja Papulan kaupunginosassa toimi P. Itkonen omistama Karjalan Kansalliskauppa. Hedelmät olivat tuohon aikaan monille edelleen ylellisyytuotteita, joiden saanti riippui pitkistä kuljetusketjuista, joten niitä myyvä liike erottui tavallisesta kyläkaupasta. Sekatavarakauppana Karjalan Kansalliskauppa palveli samalla monenlaisia arkisia tarpeita ja oli osa sitä yrittäjien joukkoa, joka piti rajakaupungin elämän pyörimässä.

KARJALAN KANSALLISKAUPPA
(omist. P. Itkonen) PUH. 1387.
Viipuri, Papula. Myy hedelmiä ja sekatavaroita.

Juna, 13.8.1914

KARJALAN KANSALLISKAUPPA
(Omist. P. Itkonen) PUH 1387
Viipuri, Papula. Myy hedelmiä ja sekatavaroita

1914

Otto Itkonen mukana Toiwalan Nuorisoseuran toiminnassa

Nuorisoseurat olivat 1900-luvun alun maaseudulla paljon enemmän kuin pelkkiä harrastuskerhoja. Niissä laulettiin, lausuttiin runoja, keskusteltiin yhteiskunnallisista kysymyksistä ja harjoiteltiin esiintymistaitoja. Otto Itkonen kuului Toiwalan Nuorisoseuran aktiivisiin toimijoihin: hän johti sekakuoroa ja alusti illan vilkkaimman keskustelun. Aiheeksi valikoitui yllättävän käytännöllinen kysymys – käsikoukussa kulkeminen – josta syntyi niin laaja väittely, että kokous päättyi antamaan asiasta jopa virallisen kannanoton. Illan ohjelmaan mahtui lisäksi laulua, runonlausuntaa, huumoria ja leikkejä, ja väkeä oli paikalla poikkeuksellisen runsaasti.

Savon Sanomat, 11.12.1914

Toiwalan Nuorisoseuran kuukausikokous oli viime sunnuntaina Uuhimäen Itkolassa. Kokous alkoi yhteislaululla jonka jälkeen Otto Kolari piti henkewän ja sisältörikkaan puheen nuorison welwollisuuksista siwistyswainioilla. Kuorolaulua Otto Itkonen johdolla esitti tilapäinen sekakuoro. Runon „Nuoruus“ lausui Riittu Rissanen. Otto Itkonen pohjusti keskustelukysymyksen: „Käsikoukussa kulkemisesta“. Asiasta sukeusi laaja, monipuolinen ja wilkas keskustelu. Monissa puhewuoroissa selostettiin „käsikoukussa, kulkemisen warjopuolia. Päätöksenä lausuttiin, että „käsikoukussa“ kulkeminen on luwallista kihkoissa olewille sekä sukulaissuhteissa olewille.“) Illan ohjelmassa oli naiskuoron laulua neiti Alina Kolarin johdolla. „Nuotio“ n:o 11 oli ilmestynyt. Humoreskijuttu sekä leikkiä, posti ja „suun sukiminen“ (!) oli wielä. Joukkoa oli harwinaisen paljon. Wuosikokous on Wanhallapaikalla tammik. ensimmäisenä sunnuntaina klo 5 i.-p. Kuusijuhla Kettulalla Tahwanaitana. Terwe tulemaan!

— **Toiwalan Nuorisoseuran kuukausikokous** oli viime sunnuntaina Uuhimäen Itkolassa.

Kokous alkoi yhteislaululla jonka jälkeen Otto Kolari piti henkewän ja sisältörikkaan puheen nuorison welwollisuuksista siwistyswainioilla. Kuorolaulua Otto Itkonen johdolla esitti tilapäinen sekakuoro. Runon „Nuoruus“ lausui Riittu Rissanen. Otto Itkonen pohjusti keskustelukysymyksen: „Käsikoukussa kulkemisesta“. Asiasta sukeusi laaja, monipuolinen ja wilkas keskustelu. Monissa puhewuoroissa selostettiin „käsikoukussa, kulkemisen warjopuolia. Päätöksenä lausuttiin, että „käsikoukussa“ kulkeminen on luwallista kihkoissa olewille sekä sukulaissuhteissa olewille.“)

Illan ohjelmassa oli naiskuoron laulua neiti Alina Kolarin johdolla. „Nuotio“ n:o 11 oli ilmestynyt. Humoreskijuttu sekä leikkiä, posti ja „suun sukiminen“ (!) oli wielä.

Joukkoa oli harwinaisen paljon. Wuosikokous on Wanhallapaikalla tammik. ensimmäisenä sunnuntaina klo 5 i.-p.

Kuusijuhla Kettulalla Tahwanaitana.

Terwe tulemaan!

R. R.

1915

Itkonen pahoinpitelyjutussa

Lydia Itkosen nimi nousi vuonna 1915 esiin oikeudenkäynnissä, joka herätti huomiota Kotkassa. Käsittely koski väitteitä lapsen pahoinpitelystä, ja oikeudessa kuultiin useita todistajia, joiden kertomukset poikkesivat toisistaan merkittävästi. Osa todistajista kertoi havainnoistaan Itkosten kodissa, kun taas toiset eivät olleet nähneet mitään epäilyttävää. Jutun käsittely pitkittyi useiden lykkäysten vuoksi, ja sen yhteydessä tutkittiin myös epäiltyä väärää todistusta. Tapaus kuvastaa aikakauden lastensuojelun ja oikeusjärjestelmän toimintaa aikana, jolloin perheiden sisäiset asiat päättyivät harvoin julkiseen tarkasteluun.

Uusi Suometar, 5.3.1915

Juttu lapsen pahoinpitelystä rouva Lydia Itkostavastaan oli toisen kerran esillä keskiviikkona Kotkan raastuvanoikeuden istunnossa. Todistaja Ida kääriäinen, joka joulun tienoilla oli palvellut Itkosella, todisti, että hän samana päivänä kun poliisit noutivat pahoinpidellyn lapsen oli rouva Itkosen käskystä hakenut rouva Hilda Niemen asunnosta 9 kokopulloa olutta, jotka rouvat Niemi ja Itkonen erään kolmannen henkilön kanssa olivat nauttineet. Rouva Niemi, joka edellisellä kerralla aluksi oli kieltänyt Itkosella juodun olutta. mutta toisella kerralla oli sen myöntänyt, kieisi tällä kertaa jälleen olutta itsellään olleen tai sitä hänen luotaan Itkoselle tuodun ja siellä nautitun. Ristikuulustelussa pysyivät molemmat todistajat väitteissään. Slummikodin hoitajattaret todistivat, että lapsi Itkoselle luovutettaessa oli ollut heikonpuoleinen, mutta ei sen päässä ollut paljaita kohtia. Vastaajan oikeuteen haastamat todistajat eivät olleet nähneet lasta kuritettavan heidän likla käydessään. Vastaajan pyynnöstä ykättii jutun enempi käsittely huhtik. 1 päivään. Juttu väärästä valusta, jonka yleinen Syyttäjä on nostanut rouva Itkosen jutussa todistajana ollutta kauppiaan vaimoa Hilda Niemeä vastaan, oli myöskin raastuvanoikeuden käsiteltävänä Yleinen syyttäjä vaati syytteen määrittelemistä varten lykkäystä siksi kunnes Itkosen juttu päättyy. Oikeus lykkäsi jutun huhtik. 14 päivään.

— Juttu lapsen pahoinpitelystä rouva Lydia Itkosta vastaan oli toisen kerran esillä keskiviikkona Kotkan raastuvanoikeuden istunnossa. Todistaja Ida Kääriäinen, joka joulun tienoilla oli palvellut Itkosella, todisti, että hän samana päivänä kun poliisit noutivat pahoinpidellyn lapsen oli rouva Itkosen käskystä hakenut rouva Hilda Niemen asunnosta 9 kokopulloa olutta, jotka rouvat Niemi ja Itkonen erään kolmannen henkilön kanssa olivat nauttineet. Rouva Niemi, joka edellisellä kerralla aluksi oli kieltänyt Itkosella juodun olutta. mutta toisella kerralla oli sen myöntänyt, kieisi tällä kertaa jälleen olutta itsellään olleen tai sitä hänen luotaan Itkoselle tuodun ja siellä nautitun. Ristikuulustelussa pysyivät molemmat todistajat väitteissään. Slummikodin hoitajattaret todistivat, että lapsi Itkoselle luovutettaessa oli ollut heikonpuoleinen, mutta ei sen päässä ollut paljaita kohtia. Vastaajan oikeuteen haastamat todistajat eivät olleet nähneet lasta kuritettavan heidän likalla käydessään. Vastaajan pyynnöstä lykättiin jutun enempi käsittely huhtik. 14 päivään. Juttu väärästä valusta, jonka yleinen syyttäjä on nostanut rouva Itkosen jutussa todistajana ollutta kauppiaan vaimoa Hilda Niemeä vastaan, oli myöskin raastuvanoikeuden käsiteltävänä. Yleinen syyttäjä vaati syytteen määrittelemistä varten lykkäystä siksi kunnes Itkosen juttu päättyy. Oikeus lykkäsi jutun huhtik. 14 päivään. — E-S.m.

1915

Hämetär-lehden pitkäaikainen toimittaja Antti Itkonen kuollut

Antti Itkonen teki elämäntyönsä suomalaisen sanomalehdistön ja kirjapainoalan palveluksessa. Hän aloitti kirjapainoissa jo nuorena miehenä ja eteni vuosien kuluessa Hämeenlinnan merkittävimpiin lehtimiehiin kuuluneeksi vaikuttajaksi. Erityisen tunnetuksi hän tuli Hämetär-lehden vastaavana toimittajana aikana, jolloin suomalainen lehdistö joutui toimimaan venäläistämiskauden poliittisten paineiden alla. Itkosen ura osoittaa, kuinka suuri merkitys kirjapainoilla, sanomalehdillä ja niiden tekijöillä oli suomalaisen kansallisen mielipiteen muodostumisessa ennen itsenäisyyttä. Hänen viimeisiä vuosiaan varjostivat oikeudenkäynti ja vankeusrangaistus, mutta aikalaisten muistelmista hänestä piirtyi kuva tunnollisena, ahkerana ja ammattitaitoisena lehtimiehenä.

Helsingin Sanomat, 10.10.1915

Kuolleita. T. k. 8 p. kuoli Hämeenlinnassa „Hämetären" kirjapainon ja lehden konttorin johtaja, faktori Antti Itkonen 47 w. ikäisenä. A. H. Itkonen syntyi Helsingissä 18 p:nä marrask. 1868. Koulun käytyään antautui hän jo poikana kirjapainoalalle, palwella ensin Frencckellin ja sittemmin Simeliuksen perillisten painossa vuoteen 1889 sekä Suom. Kirjallisuuden Seuran painossa vuoteen 1897, jolloin siirtyi Hämeenlinnaan „Osakeyhtiö Härmäläisen" kirjapainon johtajaksi. Wiimeksi mainitun yhtiön myötyä painonsa ja liikkeensä Hämetären Osakeyhtiön keskuudessa muodostetulle „Suomalaiselle Kirjapaino-Osakeyhtiölle" astui Itkonen 1900 tämän uuden yhtiön ja liikkeen johtajaksi. Faktorina toimiessaan joutui l. myös sanomalehtimiesalalle. Kun Hämeenlinnan vanhin sanomalehti „Härmäläinen" oli maalisk. 1901 ainaiseksi lakkautettu ja kun silloisen „sontoajan" waikeissa oloissa ruwettiin uutta perustuslaillista lehteä yrittämään, antoi kenraalikuwernööri 31 p. jouluk. 1902 faktori Antti Itkoselle luwan „ulosantajana ja vastaawana toimittajana julkaista Hämeenlinnassa kolmasti wiikossa ilmestywää „Hämetärtä". Tämän lehden vastaawana toimittajana pysyi Itkonen aina vuoteen 1911, jolloin hän erään lehdessä julkaistun kirjoituksen johdosta joutui syytteeseen majesteettirikoksesta ja sewaatin ratkaisusta tuomittiin 4 kk. wankeusrangaistukseen, jonka rangaistuksen hän wiime talwena suoritti. Tämä suoritus huomattawassa määrässä pahensi hänen tautiaan ja heikensi hänen woimiaan. Alallaan oli Itkonen taitawa, uttewa ja harwinaisen omantunnonmukainen.

— Kuolleita. T. k. 8 p. kuoli Hämeenlinnassa „Hämetären" kirjapainon ja lehden konttorin johtaja, faktori Antti Itkonen 47 w. ikäisenä. A. H. Itkonen syntyi Helsingissä 18 p:nä marrask. 1868. Koulun käytyään antautui hän jo poikana kirjapainoalalle, palwella ensin Frencckellin ja sittemmin Simeliuksen perillisten painossa vuoteen 1889 sekä Suom. Kirjallisuuden Seuran painossa vuoteen 1897, jolloin siirtyi Hämeenlinnaan „Osakeyhtiö Härmäläisen" kirjapainon johtajaksi. Wiimeksi mainitun yhtiön myötyä painonsa ja liikkeensä Hämetären Osakeyhtiön keskuudessa muodostetulle „Suomalaiselle Kirjapaino-Osakeyhtiölle" astui Itkonen 1900 tämän uuden yhtiön ja liikkeen johtajaksi. Faktorina toimiessaan joutui l. myös sanomalehtimiesalalle. Kun Hämeenlinnan vanhin sanomalehti „Härmäläinen" oli maalisk. 1901 ainaiseksi lakkautettu ja kun silloisen „sontoajan" waikeissa oloissa ruwettiin uutta perustuslaillista lehteä yrittämään, antoi kenraalikuwernööri 31 p. jouluk. 1902 faktori Antti Itkoselle luwan „ulosantajana ja vastaawana toimittajana julkaista Hämeenlinnassa kolmasti wiikossa ilmestywää „Hämetärtä". Tämän lehden vastaawana toimittajana pysyi Itkonen aina vuoteen 1911, jolloin hän erään lehdessä julkaistun kirjoituksen johdosta joutui syytteeseen majesteettirikoksesta ja sewaatin ratkaisusta tuomittiin 4 kk. wankeusrangaistukseen, jonka rangaistuksen hän wiime talwena suoritti. Tämä suoritus huomattawassa määrässä pahensi hänen tautiaan ja heikensi hänen woimiaan. Alallaan oli Itkonen taitawa, uttewa ja harwinaisen omantunnonmukainen.

1916

Toiwo Itkosen kuvasarja Lapista

Toiwo Itkonen tunnettiin jo aikalaistensa keskuudessa Lapin erityisasiantuntijana. Hänen tutkimusmatkansa veivät niin Suomen kuin Venäjänkin Lapin syrjäseuduille aikana, jolloin alue oli useimmille suomalaisille lähes tuntematon. Valokuvauksen yleistyessä tällaiset kuvasarjat tarjosivat harvinaisen mahdollisuuden nähdä pohjoisen maisemia, ihmisiä ja elinkeinoja omasta kotikunnasta poistumatta. Itkosen kokoelma sisälsi sekä vaikuttavia luontokuvia että välähdyksiä saamelaisesta elämästä, kullankaivusta ja kalastuksesta. Samalla se oli osa sitä työtä, jolla Lapin kulttuuria ja oloja tuotiin muun Suomen tietoisuuteen.

Kaiku, 3.2.1916

Kuvasarja Lapista. Lapin erikoistuntija, maisteri Toiwo Itkonen on tutkimusmatkoillaan Suomen ja Venäjän Lapissa ottanut sarjan valokuvia Lapin oloista, elämästä ja sen suuremmoisesta luonnosta ja runsas on epäilemättä se valokuwakokoelma, mikä on maisteri Itkosen haltuun jo kertynyt Parhaimmat näistä kuvista on yhdistetty postikorttisarjaksi ja toimitettu kirja- ja paperikauppoihin yleisönkin saatavaksi. Sarja, jota aiheiden walintaan nähden täytyy pitää erikoisen onnistuneena, sisältää seuraavat kuvat: maisema Inarista, ukonilma Inarijärvellä, Isen-joki Inarissa, kulli nhuuhdonta, kalamiesten „laavo“, Patsjoen kalastaja, Hakoköngäs, Koltanköngäs Patsjoessa, muuttawa perhe kahtena kuwana, kuwa Wenäjän Lapista ja wanha lapinhauta Boris Glebissä. Eäilemättä jokainen Lapin ihailija hankkii tämän maisteri Itkosen kuvasarjan itselleen.

— Kuvasarja Lapista. Lapin erikoistuntija, maisteri Toiwo Itkonen on tutkimusmatkoillaan Suomen ja Venäjän Lapissa ottanut sarjan valokuvia Lapin oloista, elämästä ja sen suuremmoisesta luonnosta ja runsas on epäilemättä se valokuwakokoelma, mikä on maisteri Itkosen haltuun jo kertynyt Parhaimmat näistä kuvista on yhdistetty postikorttisarjaksi ja toimitettu kirja- ja paperikauppoihin yleisönkin saatavaksi. Sarja, jota aiheiden walintaan nähden täytyy pitää erikoisen onnistuneena, sisältää seuraavat kuvat: maisema Inarista, ukonilma Inarijärvellä, Isen-joki Inarissa, kulli nhuuhdonta, kalamiesten „laavo“, Patsjoen kalastaja, Hakoköngäs, Koltanköngäs Patsjoessa, muuttawa perhe kahtena kuwana, kuwa Wenäjän Lapista ja wanha lapinhauta Boris Glebissä. Eäilemättä jokainen Lapin ihailija hankkii tämän maisteri Itkosen kuvasarjan itselleen.

1916

Rieti Itkosen asianajotoimisto

Rieti Itkonen ehti olla mukana monessa. Milloin hänet tavattiin juhlakentän urheiluohjaajana, milloin puhujakorokkeella tai sanomalehden palstoilla – ja nyt hän mainosti asianajotoimistoaan Lappeenrannassa. Jos vuonna 1916 tuli riitaa naapurin kanssa, kauppakirja kaipasi laatimista tai käräjät lähestyivät huolestuttavaa vauhtia, Aleksanterinkadulta löytyi mies, joka lupasi hoitaa kaikki lakiasiat. Melkoisen pitkä matka niistä nuorisoseurojen käsikoukkukeskusteluista asianajajan pöydän taakse.

Kansan Ääni, 28.9.1916

Asianajotoimisto Rieti Itkonen

Lappeenranta, Aleksanterinkatu 16

Puhelin 291. Avoinna kesäkuukausina ainoaswan arkipäivinä klo 9—12 ap. Toimittaa kaikkia lakiasioita

Asianajotoimisto
Rieti Itkonen
Lappeenranta, Aleksanterinkatu 16
— Puhelin 291. —
Avoinna kesäkuukausina ainoas-
taan arkipäivinä klo 9—12 ap.
Toimittaa kaikkia lakiasioita.

1916

Vaarallinen potkaisu - Lauri Itkonen Amerikassa

Moni suomalainen lähti 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa Amerikkaan paremman toimeentulon toivossa, mutta kaikki vastoinkäymiset eivät liittyneet työelämään tai uuden maan oloihin. Räättäli Lauri Itkosen kohdalla kohtalo osui yllättävän arkiseen tilanteeseen: tuttavän ovelle tehty vierailu päättyi niin rajusti, että jalka murtui nilkan yläpuolelta. Tapaus herättää väistämättä kysymyksen, mitä ystävysten välille oli ehtinyt tapahtua, sillä lehden mukaan miehet olivat aiemmin olleet hyvissä väleissä. Varmaa ainakin on, että potkaisu päätti ystävyyden tehokkaammin kuin mikään riita kirjeitse.

Raivaaja, 2.11.1916

Suomalainen räättäli Lauri Itkonen meni lokak. 25 p. käymään tuttavansa D. Ruisniemen asunnossa. Itkonen koputti ovelle ja Ruisniemi tuli avaamaan, mutta kun huomasi kuka oli oventakana, niin pauskasi oven kiinni. Itkonen kuitenkin koputti uudelleen, silloin Ruisniemi tuli ja potkasi niin että Itkonen putosi rappuja alas, jossa menossa Itkosen vasen jalka katkesi nilkan yläpuolelta. Mrs. Itkonen, joka tapahtumasta kertoi pahoillamielin, sanoi, että miehensä on nyt Blackwell saaren sairaalassa ja menee useita kuukausia ennenkuin kykenee työhön. Mrs. Itkosen kertomuksen mukaan on miehet olleet ystäviä keskenään, mutta varmaan on ystävyys nyt lopussa.

Vaarallinen potkaisu.
Suomalainen räättäli Lauri Itkonen meni lokak. 25 p. käymään tuttavansa D. Ruisniemen asunnossa. Itkonen koputti ovelle ja Ruisniemi tuli avaamaan, mutta kun huomasi kuka oli oventakana, niin pauskasi oven kiinni. Itkonen kuitenkin koputti uudelleen, silloin Ruisniemi tuli ja potkasi niin että Itkonen putosi rappuja alas, jossa menossa Itkosen vasen jalka katkesi nilkan yläpuolelta.
Mrs. Itkonen, joka tapahtumasta kertoi pahoillamielin, sanoi, että miehensä on nyt Blackwell saaren sairaalassa ja menee useita kuukausia ennenkuin kykenee työhön. Mrs. Itkosen kertomuksen mukaan on miehet olleet ystäviä keskenään, mutta varmaan on ystävyys nyt lopussa.

1917

Rieti Itkosesta Lappeenrannan kaupungin poliisimestari

Rieti Itkosen nimi nousi vuonna 1917 esille aivan uudenaikaisessa yhteydessä, kun häntä ehdotettiin Lappeenrannan poliisimestariksi. Asianajajana tunnettu Itkonen oli jo ehtinyt näkyä monissa yhteiskunnallisissa tehtävissä, joten siirtyminen järjestyksenvalvonnan johtoon ei ollut aivan tuulesta temmattu ajatus.

Etelä-Saimaa, 3.5.1917

Poliisilaitos. Lappeenrannan sos.-dem. kunnallisjärjestön kokouksessa viime junnuntaina päätettiin ehdottaa asianajaja Rieti Itkosta kaupungin poliisimestariksi.

Mikäli olemme saaneet kuulla, tuleekin hra Itkonen piakkoin nimitettäväksi mainittuun virkaan.

— Poliisilaitos. Lappeenrannan
[oj.-dem. kunnallisjärjestön kokouk-
]essa viime junnuntaina päätettiin
ehdottaa asianajaja Rieti Itkosta
kaupungin poliisimestariksi.
Mikäli olemme saaneet kuulla, tu-
leekin hra Itkonen piakkoin nimitet-
täväksi mainittuun virkaan.

1917

Työväenyhdistyksen Salomo Itkonen varkaissa

Vuosi 1917 oli Suomessa sekava ja levoton. Elintarvikepula paheni, järjestysvalta horjui ja monin paikoin viljaa vartioitiin tarkasti. Toivalassa tilanne johti poikkeukselliseen tapaukseen, kun viljavarkauksista kiinni jääneiden joukosta löytyi myös työväenyhdistyksen aktiivijäseniä ja järjestyksenvalvojia. Erityisen kiusalliseksi asian teki se, että samat miehet, joiden tehtävänä oli valvoa järjestystä, joutuivat nyt itse syytetyiksi sen rikkomisesta. Salomo Itkosen torpasta löytyneet viljasäkit olivat tutkinnan kannalta raskasta näyttöä.

Kajaanin Kaiku, 22.11.1917

Sosialistijohtomiehet Toivalassa warkaina.

Kuopiolaiselle etsivälle poliisille ilmoitettiin, että Toivalan aseman lähellä maanw. K. Lappalaiselta oli huomattu viljaa kadonneeksi, mutta warkaista ei ollut tietoa.

Viime sunnuntaita wasten yöllä saatiin warkaat kiinni itse toimessa. Poliisit toiwt heidät Kuopioon ja owat he työm. Juho Warkainen, Salomo Itkonen, Erik Aalto, Mauno Asikainen sekä weljekset Eemil ja Wilha Nuutinen. Warkauten osallisina kuuluu olewan useampiakin.

Kuopiossa kuulusteli warkaita w.t. nimismies Heino, jolloin kaikki pidätetyt, Aaltoa lukunnottamatta tunnustiwat warastaneensa K. Lappalaiselta 17 hl. rukiita sekä maanw. K. Laitiselta useita hehtoja kuroja ja ohria. Lähedetty warkaiden osoituksen mukaan wiljaa hakemaan löydettiin niistä 9 säkkiä Kuusimäeltä Nuutisen ladosta heinien alta ja 6 sk.

Salomo Itkosen torpasta. 2 sk. oliwat worot myyneet, mutta saataneen nekin takaisin.

Warkaat owat kaikki työm. yhd. jäseniä, joukossa yhdistyksen sihteeri y: m. johtohenkilöitä.

Useimmat heis tä oliwat lakkokomitean asettamia järjestyksen walwojia. „Kaikki järjestyksen walwojat“ on nimismies passittanut Kuopion lääninwankilaan.

Sosialistijohtomiehet Toivalassa warkaina.

Kuopiolaiselle etsivälle poliisille ilmoitettiin, että Toivalan aseman lähellä maanw. K. Lappalaiselta oli huomattu wiljaa kadonneeksi, mutta warkaista ei ollut tietoa.

Viime sunnuntaita wasten yöllä saatiin warkaat kiinni itse toimessa. Poliisit toiwt heidät Kuopioon ja owat he työm. Juho Warkainen, Salomo Itkonen, Erik Aalto, Mauno Asikainen sekä weljekset Eemil ja Wilha Nuutinen. Warkauten osallisina kuuluu olewan useampiakin.

Kuopiossa kuulusteli warkaita w.t. nimismies Heino, jolloin kaikki pidätetyt, Aaltoa lukunnottamatta tunnustiwat warastaneensa K. Lappalaiselta 17 hl. rukiita sekä maanw. K. Laitiselta useita hehtoja kuroja ja ohria.

Lähedetty warkaiden osoituksen mukaan wiljaa hakemaan löydettiin niistä 9 säkkiä Kuusimäeltä Nuutisen ladosta heinien alta ja 6 sk. Salomo

Itkosen torpasta. 2 sk. oliwat worot myyneet, mutta saataneen nekin takaisin.

Warkaat owat kaikki työm. yhd. jäseniä, joukossa yhdistyksen sihteeri y: m. johtohenkilöitä. Useimmat heis tä oliwat lakkokomitean asettamia järjestyksen walwojia. „Kaikki järjestyksen walwojat“ on nimismies passittanut Kuopion lääninwankilaan.

Suomi itsenäistyy 6.12.1917

1917

Aili Itkonen laulaa Hesperia teatterissa

Aili Itkonen esiintyi Helsingin Hesperia-teatterissa joulukuussa 1917 vain kolme päivää sen jälkeen, kun Suomi oli julistautunut itsenäiseksi. Vaikka maassa elettiin historiallisia ja epävarmoja aikoja, teatterit pitivät ovensa auki ja yleisö hakeutui edelleen laulun, tanssin ja elokuvien pariin. Itkosen romanssit ja viisut olivat osa sitä kulttuurielämää, joka jatkui suurtenkin yhteiskunnallisten mullistusten keskellä.

Helsingin Sanomat, 9.12.1917

Hesperia teatteri Länsi Viertotie 10 Töölö.

Huom.! Tällä viikolla mieltäkiinnittävä varietee ohjelma

Näyttelijätär Aili Itkonen

laulaa romansseja ja viisuja mitä herttaisismin ja eräs tanssitaiteilija esittää tansseja.

Sitäpaitsi Huomattava taiteellinen filmiUutuus. Kerrassaan mestarillinen teos, mitä tähän asti on näyteity, joka mitä suuremmissiin kohtauksiin ja johtoon tulee voittoa kaikki rekordit.

Hesperia teatteri
Länsi Viertotie 10 Töölö.
Huom! Tällä viikolla mieltäkiinnittävä varietee ohjelma
Näyttelijätär Aili Itkonen
laulaa romansseja ja viisuja
mitä herttaisismin ja eräs
tanssitaiteilija esittää
tansseja.
Sitäpaitsi
Huomattava taiteellinen filmi-
uutuus. Kerrassaan mestarilli-
nen teos, mitä tähän asti on
näytelty, joka mitä suuremmoi-
simpiin kohtauksiin ja johtoon
tulee voittoa kaikki rekordit.

Suomen sisällissota alkaa 27. tammikuuta 1918

1918

Tuomo Itkonen kenttäpapiksi Etelä-Pohjanmaalle

Keväällä 1918 Suomi eli keskellä sisällissotaa, ja myös kirkon miehiä tarvittiin rintamalle. Pastori Tuomo Itkonen määrättiin Etelä-Pohjanmaan rykmentin kenttäpapiksi huolehtimaan suomenkielisten sotilaiden hengellisestä työstä. Kenttäpapin tehtäviin kuuluivat jumalanpalvelukset, hautaukset, sielunhoito ja lohdutuksen antaminen miehille, jotka elivät sodan keskellä.

Tampereen Sanomat, 25.4.1918

Sielunhoito sotanäyttämöllä.

Länsiarmeijan kenttäpapit. Päämajan päiväkäskyllä kuluwan kuun 17 pltä owat länsiarmeijan palvelukseen komennetut seuraawat papit: Armeijan esikuntaan: kirkkoherra Arwi Järwentaus. Porin rykmenttiin: pastori E. Pöyry. Pohjois-Pohjanmaan rykmenttiin pastori Yrjö Walkinmaa. Waasan rykmenttiin: pastori Lenn. Helenius. 1:seen Krenatööriykmenttiin: pastori E. I. Rankala. II:seen pastori Arwo Pohjannoro. Uudenmaan rakuunarykmenttiin: pastori Rich. Hjelt ja Saniteettipataljoonaan: pastori Thure af Björkstén, sekä myöhemmin Etelä-Pohjanmaan rykmenttiin saarnaajaksi suomenkielisiä warten pastori Tuomo Itkonen ja ruotsinkielisiä warten pastori fil. maist. Gösta Mollis Mellberg. Esikuntapapin kanslia-apulaiseksi, sekä lukusalien hoitajaksi on määrätty teol. ylioppilas Wäinö Näyhä.

Sielunhoito jotinäyttämöllä.

Länsiarmeijan kenttäpapit.

Päämajan päiväkäskyllä kuluwan kuun 17 pltä owat länsiarmeijan palvelukseen komennetut seuraawat papit: Armeijan esikuntaan: kirkkoherra Arwi Järwentaus. Porin rykmenttiin: pastori E. Pöyry. Pohjois-Pohjanmaan rykmenttiin pastori Yrjö Walkinmaa. Waasan rykmenttiin: pastori Lenn. Helenius. 1:seen Krenatööriykmenttiin: pastori E. I. Rankala. II:seen pastori Arwo Pohjannoro. Uudenmaan rakuunarykmenttiin: pastori Rich. Hjelt ja Saniteettipataljoonaan: pastori Thure af Björkstén, sekä myöhemmin Etelä-Pohjanmaan rykmenttiin saarnaajaksi suomenkielisiä warten pastori Tuomo Itkonen ja ruotsinkielisiä warten pastori fil. maist. Gösta Mollis Mellberg. Esikuntapapin kanslia-apulaiseksi, sekä lukusalien hoitajaksi on määrätty teol. ylioppilas Wäinö Näyhä.

Suomen sisällissota päättyy 15. toukokuuta 1918

1918

Kalle Itkonen urheiluseuran puheenjohtajaksi

Keväällä 1918, vain muutamia viikkoja sisällissodan päättymisen jälkeen, elämä alkoi vähitellen palata normaaliksi myös paikallisissa yhdistyksissä. Suomenjoen Rieponlahdella toimineen voimistelu- ja urheiluseura Wasaman vuosikokouksessa Kalle Itkonen valittiin sekä seuran puheenjohtajaksi että voimistelun johtajaksi. Valinta kertoo siitä, että hän oli seuran toiminnassa keskeinen henkilö. Vaikeista ajoista huolimatta nuoriso kokoontui jälleen urheilemaan, harjoittelemaan ja rakentamaan yhteistä toimintaa.

Savotar 31.5.1918

Wuosikokoukseusa piti Suomenjoen Rieponlahden W.- ja U.-seura „Wasama“ t. k. 26 p:nä. Wuosikertomus ja tilit luettiin ja hyväksyttiin. Seuran puheenjohtajaksi walittiin lippuäänestyksellä Kalle Itkonen. Johtokuntaan walittiin seuraawat: Aug. Kukkonen, Pekka Karhu, Aaro Jalkanen (jäsenmaksujen karhu), Kalle Korhonen (warapuheenjohtaja ja kalustonhoitaja), Emmi Snellman (pöytäkirjuri), Elina Kukkonen (rahastonhoitaja), Hilja Jalkanen (sihteeri) ja Hanna Snellman. Woimistelun johtajaksi edelleen Kalle Itkonen ja warajohtajaksi Kalle Korhonen. Woimistelu ja urheiluharjoitukset päätettiin pitää säännöllisesti joka sunnuntai-ilta. Tilintarkastajiksi walittiin Hilja Kukkonen ja Juho Könönen; wa ralle Wilho Könönen ja Ida Jalkanen. Huwitoimikuntaan walittiin 12 henkilöä.

— **Wuosikokoukseusa** piti Suomenjoen Rieponlahden W.- ja U.-seura „Wasama“ t. k. 26 p:nä. Wuosikertomus ja tilit luettiin ja hyväksyttiin. Seuran puheenjohtajaksi walittiin lippuäänestyksellä Kalle Itkonen.

Johtokuntaan walittiin seuraawat: Aug. Kukkonen, Pekka Karhu, Aaro Jalkanen (jäsenmaksujen karhu), Kalle Korhonen (warapuheenjohtaja ja kalustonhoitaja), Emmi Snellman (pöytäkirjuri), Elina Kukkonen (rahastonhoitaja), Hilja Jalkanen (sihteeri) ja Hanna Snellman.

Woimistelun johtajaksi edelleen Kalle Itkonen ja warajohtajaksi Kalle Korhonen. Woimistelu ja urheiluharjoitukset päätettiin pitää säännöllisesti joka sunnuntai-ilta.

Tilintarkastajiksi walittiin Hilja Kukkonen ja Juho Könönen; wa ralle Wilho Könönen ja Ida Jalkanen.

Huwitoimikuntaan walittiin 12 henkilöä.

1918

Onni Itkonen 13v kadonnut

Vuosi 1918 oli Suomessa poikkeuksellisen raskas. Sisällissota oli juuri päättynyt, yhteydet olivat monin paikoin katkenneet ja monien perheiden elämä oli yhä epävarmaa. Tällaisessa tilanteessa 13-vuotiaan Onni Itkonen katoaminen oli varmasti omaisille erityisen huolestuttava tapahtuma. Ilmoituksessa annettiin tarkat tuntomerkit toivoen, että poika löytyisi mahdollisimman nopeasti. Tuon ajan sanomalehdet olivatkin yksi tärkeimmistä tavoista etsiä kadonneita henkilöitä.

Uusi Suometar, 14.7.1918

Poikanen ONNI ITKONEN on tuntemattomalla tavalla kadonnut ja pyydetään, jos joku tapaa hänet, siitä tiedoittamaan Ruoholahdenkatu 16 Itkoselle.

Hänellä on yllään siniset housut, sinivalkoisen kirjava pusero, musta lippalakki, on paljain jaloin ja paloarpi kaulassa, 13-vuotias.

Poikanen ONNI ITKONEN
on tuntemattomalla tavalla kadonnut ja pyydetään, jos joku tapaa hänet, siitä tiedoittamaan Ruoholahdenkatu 16 Itkoselle.
Hänellä on yllään siniset housut, sinivalkoisen kirjava pusero, musta lippalakki, on paljain jaloin ja paloarpi kaulassa, 13-vuotias.

1919

Albin Itkonen tuomittu wäärän rahan kauppaamisesta

Vuonna 1919 Albin Itkonen tuli tehneeksi kaupat, jotka näyttivät ehkä ostohetkellä hyvältä idealta mutta päättyivät varsin huonosti. Hän osti tietoisesti väärennetyn viiden markan setelin kahdella markalla ja laittoi sen edelleen kiertoon. Voittoa olisi voinut tulla kolme markkaa, mutta lopputuloksena oli kahden vuoden kuritushuonetuomio ja kolmen vuoden menetys kansalaisluottamuksesta. Harvoin lienee kolme markkaa tullut yhtä kalliiksi.

Savon Sanomat, 8.2.1919

Tuomittu wäärän rahan kauppaaja. Heinäweden käräjillä viime viikolla tuomittiin työmies Albin Itkonen Heinäweden Kermalta 2 vuodeksi kuritushuonewankeuteen ja olemaan 3 vuotta kansalaisluottamusta waiilla. Itkonen oli tietensä ostanut wäärän 5 mk:n setelin 2 markalla ja kaupannut sen muille. Päätös tuomiosta alistettiin howioikeuden tutkittawaksi.

— Tuomittu wäärän rahan kauppaaja. Heinäweden käräjillä viime viikolla tuomittiin työmies Albin Itkonen Heinäweden Kermalta 2 vuodeksi kuritushuonewankeuteen ja olemaan 3 vuotta kansalaisluottamusta waiilla. Itkonen oli tietensä ostanut wäärän 5 mk:n setelin 2 markalla ja kaupannut sen muille. Päätös tuomiosta alistettiin howioikeuden tutkittawaksi.

1919

Paikka Mandi Itkosen ompeluliikkeessä

Mandi Itkosen liike ei ollut enää pelkkä yhden yrittäjän työhuone, vaan vuonna 1919 se etsi lisää ammattitaitoista työvoimaa. Ilmoituksessa haettiin nimenomaan päällysvaateompelijoita ja vieläpä pysyvään työsuhteeseen. Se kertoo, että töitä riitti ja asiakkaita oli tarpeeksi pitämään neulat liikkeessä. Sisällissodan jälkeisessä Suomessa vakituinen työpaikka ja hyvä palkka olivat monelle houkutteleva yhdistelmä.

Aamulehti, 23.4.1919

Tottuneet Päällysvaateompelijat saavat pysyväisen paikan, hyvä palkka. MANDI ITKONEN Hämeenkatu 21. 9688

Tottuneet Päällysvaateompelijat

saavat pysyväisen paikan,
hyvä palkka.

MANDI ITKONEN Hämeen-
katu 21. 9688

Kieltolaki voimaan 1. kesäkuuta 1919

1919

Rieti Itkosen välikysymys eduskunnassa

Rieti Itkonen jätti eduskunnassa välikysymyksen aikana, jolloin Suomen politiikka oli muutenkin täynnä kiivaita mielipiteitä ja vastakkainasetteluja. Kaikki eivät kuitenkaan innostuneet itse asiasta, vaan muuatta toimittajaa tuntui ottavan enemmän päähän Itkosen halu puhua kuin välikysymyksen sisältö. Häntä arvosteltiin siitä, että hän halusi jälleen uuden keskustelun käyntiin, vaikka eduskunta oli juuri käyttänyt päiviä toiseen suureen kysymykseen. Pilkkalliseen sävyyn ehdotettiin jopa, että puhujille ei pitäisi maksaa palkkaa lainkaan, vaan heidän pitäisi itse maksaa saadakseen käyttää puheenvuoroja. Jos tarkoitus oli vaientaa Itkonen, siinä ei ainakaan onnistuttu – jo pelkkä välikysymys sai ihmiset puhumaan hänestä ympäri maata.

Ilta-lehti, 29.11.1919

Sosialistinen »lakimies» Rieti Itkonen teki välikysymyksen. Hän kysyi viittä asiaa. Hän kyseli, aikooko hallitus kumota passiasetuksen, hän kysyi kirjesensuurista, kapinaa hautovien toiminnan häiritsemisestä, »laittomuudesta ja mielimallasta, tasavallassa y. m. Viimeinen kysymys oli: Milloin?» Rieti Itkonen haluaa taas puhua ja puhuttaa muita. Hänelle ei riitä se, että eduskunta puhuu armahdusasiasta muutamia päiviä, Hän tahtoo jatkaa puhetta. Puhumisesta saa nykyisin 60 mk. päivältä. Huolimatta siitä, etteivät ne asiat pitkistä puheista sen paremmiksi tule. Pitäisi säätää semmoinen laki, ettei roskan puhujille makseta penniäkään, vaan että heiltä vaadittaisiin pääsymaksu. Varmasti puhuisi Itkonenkin silloin vähemmän.

Sosialistinen »lakimies» Rieti Itkonen teki välikysymyksen. Hän kysyi viittä asiaa. Hän kyseli, aikooko hallitus kumota passiasetuksen, hän kysyi kirjesensuurista, kapinaa hautovien toiminnan häiritsemisestä, »laittomuudesta ja mielivallasta, tasavallassa y. m. Viimeinen kysymys oli: »Milloin?»

Rieti Itkonen haluaa taas puhua ja puhuttaa muita. Hänelle ei riitä se, että eduskunta puhuu armahdusasiasta muutamia päiviä. Hän tahtoo jatkaa puhetta. Puhumisesta saa nykyisin 60 mk. päivältä. Huolimatta siitä, etteivät ne asiat pitkistä puheista sen paremmiksi tule.

Pitäisi säätää semmoinen laki, ettei roskan puhujille makseta penniäkään, vaan että heiltä vaadittaisiin pääsymaksu. Varmasti puhuisi Itkonenkin silloin vähemmän.

1920-1929

Mitä Suomessa tapahtui tällöin?

1920-luku oli Suomessa jälleenrakennuksen, vakaantumisen ja uuden alun vuosikymmen. Sisällissodan päättymisestä oli kulunut vain vähän aikaa, ja sen jättämät haavat näkyivät edelleen ihmisten arjessa, politiikassa ja paikallisyhteisöissä. Nuori tasavalta pyrki kuitenkin rakentamaan yhtenäisempää yhteiskuntaa ja vahvistamaan asemaansa itsenäisenä valtiona. Vuonna 1920 solmittu Tarton rauha määritteli Suomen ja Neuvosto-Venäjän välisen rajan sekä liitti Petsamon Suomeen. Rauhansopimus vahvisti kansainvälisesti Suomen asemaa ja loi perustan maan ulkopolitiikalle tulevana vuosina.

Taloudessa ja elinkeinoelämässä tapahtui suuria muutoksia. Metsäteollisuus nousi Suomen tärkeimmäksi vientialaksi, ja sahat, selluloosatehtaat sekä paperitehtaat laajenivat eri puolilla maata. Kaupunkien väkiluku kasvoi vähitellen, mutta suurin osa suomalaisista asui edelleen maaseudulla ja sai toimeentulonsa maa- ja metsätaloudesta. Koneet alkoivat kuitenkin vähitellen korvata käsityötä, ja uusia työmahdollisuuksia syntyi teollisuudessa, kaupassa ja palveluammateissa.

Tekniikan kehitys muutti ihmisten elämää näkyvästi. Autoja alkoi ilmestyä maanteille yhä enemmän, vaikka hevonen säilyi vielä pitkään tavallisimpana kulkuvälineenä maaseudulla. Puhelinverkot laajenivat, sähkö yleistyi kodeissa ja yrityksissä, ja radion läpimurto vuosikymmenen puolivälissä toi uutiset, musiikin ja viihteen ensimmäistä kertaa samanaikaisesti tuhansien suomalaisten koteihin. Elokuvateatterit puolestaan houkuttelivat yleisöä niin kaupungeissa kuin pienemmilläkin paikkakunnilla.

Poliittisesti 1920-luku oli tasavallan rakentamisen aikaa. Vuonna 1919 hyväksytty hallitusmuoto loi perustan Suomen parlamentaariselle järjestelmälle, ja demokratia alkoi vähitellen vakiintua. Puolueiden väliset kiistat olivat edelleen voimakkaita, mutta yhteiskuntaa kehitettiin yhä enemmän vaalien, eduskunnan ja kunnallishallinnon kautta. Vuonna 1922 säädetty oppivelvollisuuslaki oli yksi vuosikymmenen merkittävimmistä uudistuksista. Sen ansiosta yhä useampi suomalainen lapsi pääsi kouluun riippumatta asuinpaikastaan tai perheensä varallisuudesta. Kulttuurissa ja urheilussa Suomi saavutti kansainvälistä näkyvyyttä. Erityisesti juoksija Paavo Nurmi nousi maailmanmaineeseen voittamalla useita olympiakultamitaleja ja rikkomalla ennätyksiä. Hänen menestyksensä teki Suomesta tunnetun urheilumaana ympäri maailmaa. Myös kirjallisuus, teatteri, musiikki ja kuvataide kukoistivat, kun itsenäinen kansakunta etsi omaa identiteettiään.

Maaseudun elämässä nuorisoseurat, työväenyhdistykset, suojeluskunnat, marttayhdistykset, osuuskaupat ja urheiluseurat olivat tärkeässä asemassa. Ne järjestivät juhlia, kilpailuja, kokouksia ja opintotilaisuuksia sekä rakensivat seurantaloja ja urheilukenttiä. Monille suomalaisille juuri nämä yhdistykset muodostivat paikallisen yhteiselämän keskuksen.

Vaikka siirtolaisuus Amerikkaan jatkui vielä 1920-luvulla, se oli vähäisempää kuin ennen ensimmäistä maailmansotaa. Sen sijaan monet suomalaiset keskittyivät rakentamaan elämänsä kotimaassa, joka tarjosi aiempaa enemmän mahdollisuuksia koulutukseen, yrittämiseen ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Vuosikymmenen lopulla pilvet kuitenkin alkoivat kerääntyä talouden ylle. Vuonna 1929 Yhdysvalloissa tapahtunut pörssiromahdus käynnisti maailmanlaajuisen laman, jonka vaikutukset alkoivat vähitellen tuntua myös Suomessa. Moni ei vielä tiennyt, että 1930-luku toisi mukanaan uusia taloudellisia ja poliittisia haasteita.

Kaikesta huolimatta 1920-luku muistetaan Suomessa ennen kaikkea aikana, jolloin nuori tasavalta löysi vähitellen paikkansa maailmassa. Maa toipui sodan seurauksista, vahvisti demokratiaansa, kehitti koulutustaan ja talouttaan sekä otti ensimmäiset vakaat askeleensa kohti modernia yhteiskuntaa. Se oli vuosikymmen, jolloin itsenäisyys muuttui käytännön todellisuudeksi miljoonille suomalaisille.

1920

Suomen konsulaatti Muurmannilla hävitetty

Vuoden 1920 alussa Suomi oli ollut itsenäinen vasta hieman yli kaksi vuotta, eikä maan itärajan takana vallinnut vielä minkäänlainen vakaus. Venäjän sisällissota jatkui, Itä-Karjalan tulevaisuus oli avoin kysymys ja monet suomalaiset seurasivat tarkasti, voisivatko karjalaiset joskus liittyä Suomeen. Muurmannin alueella liikkui venäläisiä valkoisia joukkoja, bolševikkeja, karjalaisia aktivisteja sekä eri maiden sotilaallisia ja poliittisia vaikuttajia. Rajat ja valtasuhteet muuttuivat nopeasti, eikä kukaan voinut olla täysin varma siitä, kuka seuraavana päivänä hallitsi mitään aluetta. Tässä ympäristössä Suomen Muurmannin-konsulaatin sihteerinä toiminut Itkonen joutui tapahtumien keskelle. Uutisen perusteella konsulaatissa oli syntynyt kiivas riita Karjalan asemasta ja suhteista Suomeen. Pian tämän jälkeen aseistetut miehet tunkeutuivat keskellä yötä konsulaattiin, takavarikoivat asiakirjoja ja veivät Itkosen mukanaan.

Erityisen kiinnostava on uutisessa mainittu Kiestingin kokous, jossa osa paikallisista karjalaisista oli ilmoittanut haluavansa liittyä Suomeen. Vain muutamaa vuotta aikaisemmin tällainen ajatus olisi ollut lähes mahdoton, mutta Venäjän vallankumouksen ja sisällissodan seurauksena koko alueen tulevaisuus oli avoinna. Konsulaatin asiakirjojen takavarikointi ja Itkoseen kohdistuneet syytökset viittaavat siihen, että Suomen toimia ja karjalaisten mielialoja seurattiin tarkasti eri osapuolten taholta.

Kertomus osoittaa, kuinka vaarallista työ Suomen edustustojen palveluksessa saattoi olla. Virkamiehet, sihteerit ja kuriirit eivät olleet pelkääneet toimistotyöntekijöitä, vaan saattoivat joutua keskelle aseellisia selkkauksia ja poliittisia yhteenottoja.

Itkosen kohtalo jää uutisessa avoimeksi, mutta jo pelkkä hänen roolinsa kertoo, että hän oli mukana tapahtumissa, jotka liittyivät suoraan Suomen varhaisen itsenäisyyden ajan ulkopolitiikkaan, Karjalan kysymykseen ja Venäjän sisällissodan viimeisiin vaiheisiin. Harva Itkonen löytyy lähteistä yhtä lähellä aikansa suuria kansainvälisiä tapahtumia.

Savo, 6.1.1920

Konsulaatin kuriiri pelastunut monien seikkailujen jälkeen Rowaniemelle.

Mikäli Pohj. Sanomat owat saaneet tietää, olisi Suomen Muurmannilla olewoa konsulaatti n.s. walkoisten wenäläisten toimesta tuhdt tu. Rowaniemelle on nimittäin muudan päiwä sitten saapunut tonsulaatin kuriiri rwa Irena Karjalainen.

Rwa Karjalainen on kertonut asiasta m. m. seuraawaa: Konsulina Muurmanilla on ollut Lampio ja hänen apulaisenaan joku wenäläissyntyinen Bachdin, joka on oleskellut aikaisemmin m. m. Oulussa. Konsulaatin sihteerinä on toiminut Itkonen ja kuten sanottu kuriirina rwa Irene Karjalainen. Konsulaatti muodostettiin wiime lokakuulla sen jälkeen kuin wiimeiset englantilaiset oliwat saman kuun 12 pnä Muurmanilta poistuneet. Konsuli Lampio lähti Muurmanilta marraskuun 9 pnä jättäen edellämaitun Bachdinin sijaisekseen ja ottamalla samalla Bachdinilta walan, missä hän sitoutui Suomen etuja ja oikeuksia Muurmanilla walwomaan.

Joulukuun alkupuolella oli konsulaatissa Itkosen luona wieraisilla pari wenäläistä ja karjalaista upseeria ja oli tällöin syntynyt riita Itkosen ja Bachdinin wälillä, mikä aiheutui Suomen ja Karjalan kysymyksestä. Riita saatiin kuitenkin lopetetuksi. Yöllä kello 3:n tienoissa saapui konsulaattiin kolme aseistettua miestä, joista yksi upseeri ja kaksi miiliisiä ja jotka kohdattuaan rwa Karjalaisen waatiwat häntä ilmoittamaan, missä Itkonen on. Samalla ilmoittiwat he tulleeensa wangitsemaan Itkosen siitä syystä, että tämä oli uhannut Bachdinin ampua. Browningilla uhaten waatiwat he rwa Karjalaisen luowuttamaan konsulaatissa olewat aseet sekä neuwomaan missä I. oli. Hetken kuluttua saapui myöskin B. sisälle sekä alkoi kohta syyttää rwa Karjalaista siitä, että tämä ylyttää Karjalan wäestöä liittymään Suomeen. Bachdin waati, että sekä rwa K. että Itkonen olisi wangittawa. Rewolwereilla ammuskellen ja uhaten saiwat miehet rwa K:n ilmoittamaan Itkosen makuuhuoneen, jonne he tunkeutuivat ja raastoiwat Itkosen pois uhattuaan ampua hänet wuoteeseensa. Miehet oliwat konsulaattiin saawuttuaan takawarikoineet kaikki asiapaperit. Ainoastaan sen kokouksen pöytäkirjan, joka oli rwa K:n järjestämänä pidetty jälkeen konsuli Lampion poismatkustamisen Kiestingistä, on rwa K. onnistunut tuoda mukanaan. Kiestingin kokouksessa läsnäolleet karjalaiset oliwat päättäneet tahtonsa olewan: liittyä Suomeen. Tämän asiakirjan saattaminen Suomen hallituksen tietoon oli rwa K:n mielestä mitä tärkein.

Rwa K. oli paennut, kun kuuli, että hänetkin tullaan saattamaan sota-oikeuteen ja teki sitten sangen waiwalaisen ja seikkailurikkaan matkan Rowaniemelle. Usein oli hän tietömillä taipaleilla ollut nääntyä kylmään ja nälkään. Rowaniemelle saawuttuaan ilmoittautui rwa K. kohta wiranomaisille, jotka puolestaan wiipymättä ilmoittiwat asiasta ulkoministeriöön.

Rwa K. on kotoisin Jyskyjärweltä. Jyskyjärwen taistelun jälkeen 1918 oli hän joutunut punaisten wangiksi. Englantilaiset hänet sittemmin wapauttiwat ja pääsi hän sairaanhoitajattareksi Englannin armeijaan. Englantilaisten poistuttua joutui hän lokakuun 9 pnä Suomen konsulaatin palwelukseen. Tähän tapaan on rwa K. kertonut waiheistaan Pohj. Sanomille.

S.v.

Lähitulewaisuus on luonnollisesli selwittäwä lähemmin edelläolewan. Wiime aikoina on todella ollut Wenäjän Karjalassa hawaittawissa n.s. walkoisten wenäläisten järjestäytymistä, joka samalla on suuntautunut Karjalan kansan orjuuttamiseen. Mahdollista on, että edellä olewa rwa K:n kertomus kuwastaa osaltaan tätä ilmiötä. Tiettyä on että „walkoiset” wenäläiset, englantilaisten Muurmanilta poistuttua, koettawat Wienan Karjalaa saada ikeensä alle.

Suomen konsulaatti Muurmannilla hävitetty.

Konsulaatin kuriiri pelastunut monien seikkailujen jälkeen Rowaniemelle.

Mikäli Pohj. Sanomat owat saaneet tietää, olisi Suomen Muurmannilla olewoa konsulaatti n.s. walkoisten wenäläisten toimesta tuhdt tu. Rowaniemelle on nimittäin muudan päiwä sitten saapunut tonsulaatin kuriiri rwa Irene Karjalainen.

Rwa Karjalainen on kertonut asiasta m. m. seuraawaa:

Konsulina Muurmanilla on ollut Lampio ja hänen apulaisenaan joku wenäläissyntyinen Bachdin, joka on oleskellut aikaisemmin m. m. Oulussa. Konsulaatin sihteerinä on toiminut Itkonen ja kuten sanottu kuriirina rwa Irene Karjalainen. Konsulaatti muodostettiin wiime lokakuulla sen jälkeen kuin wiimeiset englantilaiset oliwat saman kuun 12 pnä Muurmanilta poistuneet.

Konsuli Lampio lähti Muurmanilta marraskuun 9 pnä jättäen edellämaitun Bachdinin sijaisekseen ja ottamalla samalla Bachdinilta walan, missä hän sitoutui Suomen etuja ja oikeuksia Muurmanilla walwomaan.

Joulukuun alkupuolella oli konsulaatissa Itkosen luona wieraisilla pari wenäläistä ja karjalaista upseeria ja oli tällöin syntynyt riita Itkosen ja Bachdinin wälillä, mikä aiheutui Suomen ja Karjalan kysymyksestä. Riita saatiin kuitenkin lopetetuksi. Yöllä kello 3:n tienoissa saapui konsulaattiin kolme aseistettua miestä, joista yksi upseeri ja kaksi miiliisiä ja jotka kohdattuaan rwa Karjalaisen waatiwat häntä ilmoittamaan, missä Itkonen on. Samalla ilmoittiwat he tulleeensa wangitsemaan Itkosen siitä syystä, että tämä oli uhannut Bachdinin ampua. Browningilla uhaten waatiwat he rwa Karjalaisen luowuttamaan konsulaatissa olewat aseet sekä neuwomaan missä I. oli. Hetken kuluttua saapui myöskin B. sisälle sekä alkoi kohta syyttää rwa Karjalaista siitä, että tämä ylyttää Karjalan wäestöä liittymään Suomeen. Bachdin waati, että sekä rwa K. että Itkonen olisi wangittawa. Rewolwereilla ammuskellen ja uhaten saiwat miehet rwa K:n ilmoittamaan Itkosen makuuhuoneen, jonne he tunkeutuivat ja raastoiwat Itkosen pois uhattuaan ampua hänet wuoteeseensa. Miehet oliwat konsulaattiin saawuttuaan takawarikoineet kaikki asiapaperit. Ainoastaan sen kokouksen pöytäkirjan, joka oli rwa K:n järjestämänä pidetty jälkeen konsuli Lampion poismatkustamisen Kiestingistä, on rwa K. onnistunut tuoda mukanaan. Kiestingin kokouksessa läsnäolleet karjalaiset oliwat päättäneet tahtonsa olewan: liittyä Suomeen. Tämän asiakirjan saattaminen Suomen hallituksen tietoon oli rwa K:n mielestä mitä tärkein.

Rwa K. oli paennut, kun kuuli, että hänetkin tullaan saattamaan sota-oikeuteen ja teki sitten sangen waiwalaisen ja seikkailurikkaan matkan Rowaniemelle. Usein oli hän tietömillä taipaleilla ollut nääntyä kylmään ja nälkään. Rowaniemelle saawuttuaan ilmoittautui rwa K. kohta wiranomaisille, jotka puolestaan wiipymättä ilmoittiwat asiasta ulkoministeriöön.

Rwa K. on kotoisin Jyskyjärweltä. Jyskyjärwen taistelun jälkeen 1918 oli hän joutunut punaisten wangiksi. Englantilaiset hänet sittemmin wapauttiwat ja pääsi hän sairaanhoitajattareksi Englannin armeijaan. Englantilaisten poistuttua joutui hän lokakuun 9 pnä Suomen konsulaatin palwelukseen. Tähän tapaan on rwa K. kertonut waiheistaan Pohj. Sanomille.

S.v.

Lähitulewaisuus on luonnollisesli selwittäwä lähemmin edelläolewan. Wiime aikoina on todella ollut Wenäjän Karjalassa hawaittawissa n.s. walkoisten wenäläisten järjestäytymistä, joka samalla on suuntautunut Karjalan kansan orjuuttamiseen. Mahdollista on, että edellä olewa rwa K:n kertomus kuwastaa osaltaan tätä ilmiötä. Tiettyä on että „walkoiset” wenäläiset, englantilaisten Muurmanilta poistuttua, koettawat Wienan Karjalaa saada ikeensä alle.

Rwa K. on kotoisin Jyskyjärweltä. Jyskyjärwen taistelun jälkeen 1918 oli hän joutunut punaisten wangiksi. Englantilaiset hänet sittemmin wapauttiwat ja pääsi hän sairaanhoitajattareksi Englannin armeijaan. Englantilaisten poistuttua joutui hän lokakuun 9 pnä Suomen konsulaatin palwelukseen. Tähän tapaan on rwa K. kertonut waiheistaan Pohj. Sanomille.

S.v.

Lähitulewaisuus on luonnollisesli selwittäwä lähemmin edelläolewan. Wiime aikoina on todella ollut Wenäjän Karjalassa hawaittawissa n.s. walkoisten wenäläisten järjestäytymistä, joka samalla on suuntautunut Karjalan kansan orjuuttamiseen. Mahdollista on, että edellä olewa rwa K:n kertomus kuwastaa osaltaan tätä ilmiötä. Tiettyä on että „walkoiset” wenäläiset, englantilaisten Muurmanilta poistuttua, koettawat Wienan Karjalaa saada ikeensä alle.

Ensimmäiset 8 vuorokautta he kulkiwat soita ja metsiä miltei ilman ruokaa, sillä mukana oli puolitoista naulaa leipää yhteensä. Wasta päästyään Wojärwen kylien ohi uskalsiivat pakolaiset käydä kylissä, saaden ruokaa ja maitoa. Mitä kummallisimpien seikkailujen jälkeen, uiden yli järvien ja jokien, ollen kerta tukehtua ja joutua metsäpalon uhriksi, menen tietämättään taloon, jossa oli punaarmeijalaisia y. m., päätyiwät pakolaiset heinäk. 16 pnä Suomen rajalle, kuljettuaan 350 km. läpi Karjalan ainoastaan aluswaatteet ja sairaalakaapu yllään. Wäestö auttoi joka paikassa pakolaisia kaikin tawoin. Tilanteesta Muurmanilla, Karjalassa ja koko Wenäjällä kertoi hra Itkonen seuraawaa:

Muurmanin ja rannikkokalastajat saawat jauhoja 26 naulaa kuukaudessa. Työläiset ja karjalaiset 15 naulaa kuukaudessa. Kun ei mitään raswa-aineita ole saatavissa enemmän kuin muitakaan ruokatarpeita, on annos sikäläisessä ilmastossa wallan riittämätön keripukin raiwoamisen tähden. Kaikki kala wiedään Sisä-Wenäjälle. Tämänvuotinen kalastus Muurmanin rannikolla jäänee hywin wähiin, sillä suolaa oli hywin niukasti warastoissa. Sanomalehdistä ja wankina olleiden karkurien saamista kirjeistä kotiseuduiltaan käwi selwille, että koko Wenäjällä on tänä vuonna tullut kuiwuuden takia mitä hirwein kato. Edessä olewan surkean nälänhädän woi kuwitella, kun jo nyt ihmiset suurin joukoin kuolewat nälän aiheuttamiin kulkutauteihin. Muurmanilla olewan 4,000 henkeen nousewan suomalaisen kalastajawäestön mieliala on tähän saakka lähennellyt bolshewismia, mutta lienee nyt kokonaan kääntynyt, kun owat saaneet nähdä, että „ihannewaltion" vaatimukset, wiewät heidät perikadon partaalle. Samoin on laita wenäläisten Wienanmeren rannikkokuntien asukkaiden, jotka bolshewikit ensi työkseen saawuttuaan ryöstiwät putipuhtaksi, kuljettaen ryöstämänsä ja Pohjois-Wenäjän hallitukselta jääneet warastot Keski-Wenäjälle. He toiwowat yleisesti yhdessä Karjalan kanssa saawansa liittyä Suomeen. Karjalassa, jossa yleisesti syödään jo pettua ja olkea, on kaikki peltojen kylwöt arwioitu, aikomuksella riistää ne tuleennuttuaan. Jokaisesta lehmästä waaditaan 8 kuukauden sisällä 32 naulaa woita „punaista Pietaria" warten. Kun tämän lisäksi kaikki 16—50 ikävuoteen saakka wiedänä rata-pakkotöihin, niin on katkeruus mitä suurin. Samoin on tyytymättömyys puna-armeijalaisten keskuudessa erittäin suuri. Täytyen hankkia waatetuksensa melkein kokonaan itse joko ostaen tai ryöstämällä kun usein tapahtuu, että muutenkin niukat ruoka-annokset jääwät kokonaan saapumatta, owat punaarmeijalaiset alkaneet yhä enemmän nurista komisareja ja kommunisteja vastaan, jotka owat etuoikeutettuja, saaden 2—4-kertaiset ruoka-annokset. Samoin herättäwät tyytymättömyyttä wirastot, eikä syyttä, sillä jos ennen tsaarin aikaan wirkamiehiä oli paljon, niin on niitä nyt satakertaisesti, erotuksella wain, että toimiwat huonommin. — Suomalaiset puna-armeijalaiset owat kaikki, muutamia poikkeuksia lukuunottamatta, halukkaat jättämään päällikkönsä, jotka kaikin keinoin koettawat heitä pidätellä, ja tulemaan takaisin Suomeen. He ymmärtäwät nyt kärsimystensä ja kokemustensa perusteella, että ase kädessä ei woida mitään hywää saada aikaan.

Hra I:n mielestä ei puna-armeijan tähänastisia voittoa ole luettawa taistelukunnon ansioksi. Kun suhteellisesti warsin pieniä, kuten nyt Puolan 350,000 miehen sotajoukkoja vastaan NeuwestoWenäjä on tähän asti ollut tilaisuudessa arwelematta lähettämään miljoonaisia joukkoja ja niille luwataan myös kaikki taistelussa waltaamansa ryöstettäväksi, kuten tapahtui Petsamossakin, arwaa, että nälkäiset ja alastomat joukot pakotettuina menewät päin warmaa kuolemaakin, sillä sehän odottaa heitä takanaankin. Halua ja innostusta taisteluun ei ole puna-armeijassa, ja karkurien lukumäärä on suuri. — Tuleeko kommunismi Wenäjällä pysymään pystyssä, sen osoittaa lähin tulewaisuus. Taloudellinen, ihan täydellinen rappiotila ei enää mitenkään salli puna-armeijan liikekannallapittoa ja toisekseen ei neuwestohallitus rohjenne sitä päästää hajallekaan.

Hra I:n mukana paennut ukrainalainen meriupseeri Onegin oli bolshewikien kuolemaantuomitsema sen johdosta, että hän ollessaan Solowetskin luostarissa wankina säilytettävän yhdessä Arkangelin entisen kaupunginhallinnon jäsenten kanssa otti munkeilta wiedäkseen kaikkien maiden hallituksille osoitetun awunpyyntökirjelmän bolshewikien ryöstöjen johdosta. Kun kaikki oli walmista hänen matkaansa warten, ilmoitti joku isä SaWwati aikeet bolshewikeille ja seurauksena oli, että päämunkit wangittiin, luostarin lähes 600 munkkia mobiliseerattiin ja lähetettiin Puolan rintamalle ja Onegin, jolla tawattiin kirje sekä munkkien antamat matkawarustukset, tuomittiin tribunaalissa kuolemaan. Hän sai pienen kuumekohtauksen ja tuotiin sairaalaan, josta kolmantena päiwänä sen jälkeen jo pakeni yhdessä hra I:n kanssa.

1920

Lauri Itkonen tulewa Petsamon kruunuwoudiksi

Lauri Ilmari Itkonen oli vuonna 1920 ehdolla tehtävään, joka liittyi suoraan yhteen nuoren Suomen suurimmista saavutuksista. Samana vuonna Tarton rauhassa Suomi oli saanut haltuunsa Petsamon alueen, ja nyt täysin uuden hallinnon rakentaminen oli vasta alkamassa. Virkamiehiä, poliiseja, lääkäreitä ja muita hallinnon edustajia etsittiin alueelle, jossa suomalainen viranomaisjärjestelmä oli käytännössä rakennettava alusta lähtien. Ei ollut sattumaa, että kruununvoudin virkaan harkittiin juuri Lauri Itkosta. Hän oli peräpohjalainen, tunsi pohjoiset olot ja oli toiminut Enontekiön kruununnimismiehenä aivan Petsamon naapurissa. Harva Itkonen pääsi osallistumaan yhtä näkyvästi uuden Suomen rakentamiseen.

Heinolan Sanomat, 17.11.1920

Mikäli Petsamon tulewa maaherra ewersti Ilmari Helenius on U.S:lle ilmoittanut, ei kamreeri W. I. Peltonen ole vielä antanut suostumustaan Petsamon läänin lääninkamreerin virkaan ryhtymisestä, waan on asia wallan epäwärma. Niinikään ei Mikkelin lääninsairaalan ylilääkäri Karl Wiking Nyberg ole vielä antanut lopullista wastaustaan Petsamon lääkarintoimeen ryhtymisestä, mutta saataneesi asiasta täysi warmuus pian. Petsamon kruununwoudinwiran täyttämisestä on maaherra Helenius alustawasti keskustellut Enontekiön nykyisen kruununnimismiehen, waratuomari, fil. maist. Lauri Ilmari Itkosen kanssa, joka eilen saapui Helsinkiin. Hra Itkonen on syntyisin peräpohjalainen ja siellä toimiwana Petsamonkin asiain tuntija.

Petsamon hallinnon järjestäminen.

Mitäli Petsamon tulewa maaherra ewersti Ilmari Helenius on U.S:lle ilmoittanut, ei kamreeri W. I. Peltonen ole vielä antanut suostumustaan Petsamon läänin lääninkamreerin virkaan ryhtymisestä, waan on asia wallan epäwärma. Niinikään ei Mikkelin lääninsairaalan ylilääkäri Karl Wiking Nyberg ole vielä antanut lopullista wastaustaan Petsamon lääkarintoimeen ryhtymisestä, mutta saataneesi asiasta täysi warmuus pian. Petsamon kruununwoudinwiran täyttämisestä on maaherra Helenius alustawasti keskustellut Enontekiön nykyisen kruununnimismiehen, waratuomari, fil. maist. Lauri Ilmari Itkosen kanssa, joka eilen saapui Helsinkiin. Hra Itkonen on syntyisin peräpohjalainen ja siellä toimiwana Petsamonkin asiain tuntija.

1921

Aili Itkonen 25-vuotis taiteilijajuhla

Vuonna 1921 Aili Itkonen juhli 25 vuotta kestänyttä näyttelijäuraansa. Hän oli saanut oppinsa Kansallisteatterin koulussa Kaarlo Bergbomin aikana ja ehtinyt esiintyä lukuisissa teattereissa ympäri Suomen. Uran varrelle mahtuivat niin omat kiertueet kuin teatterinjohtajan tehtävätkin Porissa ja Oulussa. Hänen tunnetuimpiin rooleihinsa kuuluivat muun muassa Venla Seitsemässä veljeksessä, Anna Liisa, Salome sekä Shakespearen Julia ja Desdemona. Neljännesvuosisadan mittainen ura kertoo poikkeuksellisesta sitkeydestä aikana, jolloin teatterityö merkitsi jatkuvaa matkustamista, pitkiä työpäiviä ja epävarmaa toimeentuloa. Aili Itkonen oli yksi niistä näyttelijöistä, jotka olivat rakentamassa suomalaista teatteria sen varhaisina vuosikymmeninä.

Savo, 9.3.1921

Aili Itkonen.

25-vuotis taiteilijajuhla.

Kuopion teatterin näyttelijätär, rwa Aili Itkonen, tulee t. k. 12 p:nä olleeksi 25 vuotta Suomen näyttämötaiteen palveluksessa. Rwa Itkosella on takanaan neljännesvuosisadan työ, josta ei ole puuttunut suurta hartautta ja iloista taiteelle antaumista, jotka piirteet hänen taiteellistoimintaansa erityisesti luonteistavat, niin että olemme taiteilijattarelle ihailun ja kiitollisuuden Melassa tänä hänen merkkipäivänään ja valmiita toivomaan hänelle jatkuvasti voimia. Rwa Itkonen näyttelijätärkoulutus on saatu Kansallisteatterin oppikoulussa itse Kaarlo Bergbomin silmään lilla. Kansallisteatterin oppilaskoulus sai hän ohjausta myös kirjailija Jalmari Finneiltä ja nti Kaarola Awellanilta, mutta harjoitti samalla lauluopinnoita Abraham Ojanperän ja myöhemmin rwien Basilierin ja Roihan johdolla, joitten opintojen vaikutuksesta ja luontaisista edellytyksistä johtuikin, että rwa Itkonen pitkän taiteilijauransa kestäessä on ollut paljon käytetty voima lyyrillisissä henkilöosissa ja etenkin laulukappaleissa harvinaisen onnistunut. Rwa Itkonen on sen onnistunut. Rwa Itkonen on palvellut monia Suomen eri näyttämöitä. Hän aloitti August Aspegrenin »Kansanteatterissa», joka oli aikoinaan maamme ainoa maaseututeatteri, kuului sitten »viipurilaisen Maaseututeatterin» henkilökuntaan ja liittyi 1900-luvun alussa tri Kasimir Leinon kiertämään »Suomen näyttämöön». Kun hän vielä oli ollut pari vuotta Helsingin »Folkteatterin» näyttelijätärenä, alkoi hänen kiertue-aikansa ja oli hänellä w. 1906—1909 omakin kiertue. Seuraavalla kymmenluvulla on hänen taiteilija-elämäkerrassaan erityisesti muistutettava niistä vuosista, jolloin hän toimi Porin kaupunkissa raittiusseura Alfian navttämön johtajana ja koko Porin teatterielämän elähtäjänä. sekä Oulun työväenteatterin johtajana-oloajasta, jotka ajat lienevät pysyväisesti kiitollisten porilaisten ja oululnisten muistissa.

Aili Itkonen.

25-vuotis taiteilijajuhla.

Kuopion teatterin näyttelijätär, rwa Aili Itkonen, tulee t. k. 12 p:nä olleeksi 25 vuotta Suomen näyttämötaiteen palveluksessa. Rwa Itkosella on takanaan neljännesvuosisadan työ, josta ei ole puuttunut suurta hartautta ja iloista taiteelle antaumista, jotka piirteet hänen taiteellistoimintaansa erityisesti luonteistavat, niin että olemme taiteilijattarelle ihailun ja kiitollisuuden Melassa tänä hänen merkkipäivänään ja valmiita toivomaan hänelle jatkuvasti voimia. Rwa Itkonen näyttelijätärkoulutus on saatu Kansallisteatterin oppikoulussa itse Kaarlo Bergbomin silmään lilla. Kansallisteatterin oppilaskoulus sai hän ohjausta myös kirjailija Jalmari Finneiltä ja nti Kaarola Awellanilta, mutta harjoitti samalla lauluopinnoita Abraham Ojanperän ja myöhemmin rwien Basilierin ja Roihan johdolla, joitten opintojen vaikutuksesta ja luontaisista edellytyksistä johtuikin, että rwa Itkonen pitkän taiteilijauransa kestäessä on ollut paljon käytetty voima lyyrillisissä henkilöosissa ja etenkin laulukappaleissa harvinaisen onnistunut. Rwa Itkonen on sen onnistunut. Rwa Itkonen on palvellut monia Suomen eri näyttämöitä. Hän aloitti August Aspegrenin »Kansanteatterissa», joka oli aikoinaan maamme ainoa maaseututeatteri, kuului sitten »viipurilaisen Maaseututeatterin» henkilökuntaan ja liittyi 1900-luvun alussa tri Kasimir Leinon kiertämään »Suomen näyttämöön». Kun hän vielä oli ollut pari vuotta Helsingin »Folkteatterin» näyttelijätärenä, alkoi hänen kiertue-aikansa ja oli hänellä w. 1906—1909 omakin kiertue. Seuraavalla kymmenluvulla on hänen taiteilija-elämäkerrassaan erityisesti muistutettava niistä vuosista, jolloin hän toimi Porin kaupunkissa raittiusseura Alfian navttämön johtajana ja koko Porin teatterielämän elähtäjänä, sekä Oulun työväenteatterin johtajana-oloajasta, jotka ajat lienevät pysyväisesti kiitollisten porilaisten ja oululnisten muistissa.

1921

Aaro Itkonen jäänyt kiinni varkauksista

Aaro Itkonen nimi päätyi vuonna 1921 lehtiin varsin epäedullisessa yhteydessä. Tuusulan Kellokosken tehtaalta oli kadonnut tinaa useaan otteeseen, ja poliisit ryhtyivät tutkimaan toistuvia varkauksia. Lopulta kiinni jäi useamman miehen muodostama joukko, johon kuului myös Helsingissä asunut Aaro Itkonen. Tapausta ei ainakaan helpottanut se, että Itkonen oli vapautunut vankilasta vain pari kuukautta aiemmin kärsittyään tuomiota aiemmista varkauksista. Jos tarkoituksena oli aloittaa uusi elämä puhtaalta pöydältä, suunnitelma jäi tällä kertaa varsin lyhyeksi.

Riihimäen Sanomat, 25.10.1921

Kiinnijoutunut varaskopla

Tuusulassa.

Kuluvan vuoden aikana on Kellokosken tehtaalla Tuusulassa tapahtunut vähän väliä varkauksia, milloin on viety tinaa tehtaan valimosta. Viimeksi tämän kuun alussa oli taas viety tinaa. Varkaudesta ilmoitettiin Tuusulan poliisiviranomaisille, jolloin nämä ryhtyivät asiaa tutkimaan ja onkin varkauksiin syyllisinä vangittu joutolaismiehet, veljekset Viljoja Hannes Scholtz Kellokoskelta, sekä työmiehet Kalle Niinimäki ja Aaro Itkonen Helsingistä. Veljekset S. ovat jatkuvasti tehneet varkauksia ja Niinimäki on myynyt tavarat Helsingin, viimeksi tehdyssä varkauksessa oli Niinimäki mukana. Itkonen on viime elokuun 6 p. päässyt vankilasta kärsimästä 3* kertaista varkaudesta tuomittua rangaistustaan ja käynyt sen jälkeen kaksi kertaa veljesten S. kanssa varastamassa tinaa. Hannes Scholtz on myös aikaisemmin rangaistu varkaudesta. Osa varastetuista tavaroista on saatu takaisin.

Kiinnijoutunut varaskopla Tuusulassa.

Kuluvan vuoden aikana on Kellokosken tehtaalla Tuusulassa tapahtunut vähän väliä varkauksia, milloin on viety tinaa tehtaan valimosta. Viimeksi tämän kuun alussa oli taas viety tinaa. Varkaudesta ilmoitettiin Tuusulan poliisiviranomaisille, jolloin nämä ryhtyivät asiaa tutkimaan ja onkin varkauksiin syyllisinä vangittu joutolaismiehet, veljekset Viljoja Hannes Scholtz Kellokoskelta, sekä työmiehet Kalle Niinimäki ja Aaro Itkonen Helsingistä. Veljekset S. ovat jatkuvasti tehneet varkauksia ja Niinimäki on myynyt tavarat Helsingin, viimeksi tehdyssä varkauksessa oli Niinimäki mukana. Itkonen on viime elokuun 6 p. päässyt vankilasta kärsimästä 3* kertaista varkaudesta tuomittua rangaistustaan ja käynyt sen jälkeen kaksi kertaa veljesten S. kanssa varastamassa tinaa. Hannes Scholtz on myös aikaisemmin rangaistu varkaudesta. Osa varastetuista tavaroista on saatu takaisin.

Vieläkin eduskuntaehdokkaista Kuopion I. it. vaalipiirissä.

Kun katselee listaa, jonka piiritoimikunta on julaissut järjestöjen asettamista ehdokkaista, niin kyllä sinne on tullut nimiä aika vahvasti, niin että ei ole kandidaattien puutetta tässä piirissä. Olisihan noita tainnut miehiä löytyä ilman Itkosen Riettiä ehdokkaaksi ottamattakin. Vai onko ero miehellä ja miehellä? Kyllä kai täytynee myöntää se, että on ero miehellä ja miehellä, kun on kysymyksessä eduskuntatyö. Tästä Itkosen yleisehdokkaaksi asettamisesta on piirimme jäsenissä ollut sellaisiakin mielipiteitä, että mitä niistä Helsingin herroista, eikä niitä muutenkaan tiedä mitä ovat miehiään. Mutta jokainen täysin tunteva piirimme kandidaatti yhtyy siihen käsitykseen, että meillä on tarpeen sellainenkin yleisehdokas kuin tämä tunnettu kunnallispolitiikko Itkonen on. Mutta onhan piirimme toisissakin ehdokkaissa ehkä hyvinkin täysipainoisia, kun vaan joukosta niitä vähän seulotaan. Ehken sitä «seulomista» todellisuudessa piirimme ehdokkaista onkin. Niin senpäävuoksi muutama sananen «seulojain» piirin jäsenten huomioon.

1922

Rieti Itkosesta eduskuntaehdokkaana

Rieti Itkonen oli vuonna 1922 niin tunnettu poliittinen hahmo, että hänen ehdokkuutensa herätti keskustelua jo ennen vaaleja. Kaikki eivät olleet vakuuttuneita siitä, tarvittiinko vaalipiiriin "Helsingin herraa", mutta samalla myönnettiin, että eduskuntatyö vaati kokemusta ja tunnettuutta. Itkosen kohdalla kyse ei ollut tuntemattomasta nimestä, vaan miehestä, joka oli ehtinyt näkyä kunnallispolitiikassa, eduskunnassa ja sanomalehtien palstoilla niin paljon, että mielipiteitä löytyi joka suuntaan. Jos poliitikosta väitellään jo ennen vaaleja, hän on yleensä onnistunut tekemään itsensä tunnetuksi.

Kansan Voima, 6.4.1922

*Kun katselee listaa, jonka piiritoimikunta on julaissut järjestöjen asettamista ehdokkaista, niin kyllä sinne on tullut nimiä aika vahvasti, niin että ei ole kandidaattien puutetta tässä piirissä. Olisihan noita tainnut miehiä löytyä ilman Itkosen Riettiä ehdokkaaksi ottamattakin. Vai onko ero miehellä ja miehellä? Kyllä kai täytynee myöntää se, että on ero miehellä ja miehellä, kun on kysymyksessä eduskuntatyö. Tästä Itkosen yleisehdokkaaksi asettamisesta on piirimme jäsenissä ollut sellaisiakin mielipiteitä, että mitä niistä Helsingin herroista, eikä niitä muutenkaan tiedä mitä ovat miehiään. Mutta jokainen täysin tunteva piirimme kandidaatti yhtyy siihen käsitykseen, että meillä on tarpeen sellainenkin yleisehdokas kuin tämä tunnettu kunnallispolitiikko Itkonen on. Mutta onhan piirimme loisisakin ehdokkaissa ehkä hyvinkin täysipainoisia, kun vaan joukosta niitä vähän seulotaan. Ehken sitä *seulomista «todellisuudessa piirimme ehdokkaista onkin. Niin senpäävuoksi muutama sananen «seulojain» piirin jäsenten huomioon.*

1922

Alaikäinen varas Onni Itkonen

Vuonna 1922 Onni Rafael Itkonen oli vasta 15-vuotias, mutta ehti silti käräjille useammasta varkaudesta. Nuorukainen oli anastanut eläinlääkäriltä koroja ja ajomieheltä rahalompakon, jossa oli yli sata markkaa rahaa. Uutisesta käy ilmi, ettei kyse ollut vain yhdestä hairahduksesta, sillä viranomaiset epäilivät häntä muistakin rikoksista Hangossa ja Helsingissä. Melkoisen vauhdikas alku aikuiselämälle – ja sellainen, josta viranomaiset eivät olleet erityisen vaikuttuneita.

Sosialistii, 21.6.1922

käräjillä tuomittiin viime perjantaina Helsingistä kotoisin oleva joutolaismies Onni Rafael Itkonen, joka on täyttänyt 15 mutta ei 18 vuotta, pidettäväpi wankeudessa yht. 2 kk. Itkonen oli viime huhtik. 1 p:nä anastanut eläinlääkäri Laakson luota 2 kultasormusta, rintaneulan y.m. sekä eräältä ajomieheltä rahalompakon, jossa oli rahaa 107 mk. Itkosen mutana näillä matkoilla ollut irtolaisnainen Olga Maria Jäppinen Helsingistä ei ollut täällä mistään syytteessä. Kumpikin passitettiin Uudenmaanläänin wankilaan, koska heillä on erinäisiä syntejä sowitettavana vielä ainakin Hangossa ja Helsingissä.

— Haliton käräjillä tuomittiin viime perjantaina Helsingistä kotoisin oleva joutolaismies Onni Rafael Itkonen, joka on täyttänyt 15 mutta ei 18 vuotta, pidettäväpi wankeudessa yht. 2 kk. Itkonen oli viime huhtik. 1 p:nä anastanut eläinlääkäri Laakson luota 2 kultasormusta, rintaneulan y.m. sekä eräältä ajomieheltä rahalompakon, jossa oli rahaa 107 mk. Itkosen mutana näillä matkoilla ollut irtolaisnainen Olga Maria Jäppinen Helsingistä ei ollut täällä mistään syytteessä. Kumpikin passitettiin Uudenmaanläänin wankilaan, koska heillä on erinäisiä syntejä sowitettavana vielä ainakin Hangossa ja Helsingissä.

1923

Rieti Itkonen pitää peräti kaksi puhetta illassa

Rieti Itkosen kalenterissa ei näyttänyt olevan paljon tyhjiä kohtia. Maaliskuussa 1923 hän matkusti Joensuuhun puhumaan ensin naistenpäiväjuhlassa iltapäivällä ja saman päivän iltana vielä työväentalon juhlaillalla. Kun ohjelmassa oli lisäksi runoja, kuvaelmia, pukutanssia ja muuta ohjelmaa, sai yleisö varmasti vastineen pääsylipulleen. Itkosen kohdalla näyttää siltä, että jos jossakin tarvittiin puhujaa, hän oli valmis nousemaan puhujakorokkeelle – vaikka kahdesti saman päivän aikana.

Kansan Voima, 1.3.1923

Joensuun sos.-dem. Naisosasto järjestää

Naistenpäiväjuhlan

Joensuun Työväentalolla sunnuntaina maalisk. 4 p:nä klo 2 p.

Ohjelmassa m.m. puhe kansanedustaja Rieti Itkoselta. Vapaa pääsy.

Samana iltana

Juhla-iltama

klo puoli 8 ill. Ohjelma: Alkusoitto. Puhe, Onni Kortelainen. Runo, Inkeri Alho. Juhlapuhe kansaned. Rieti Itkonen. Kaunolukua.

Kuvaelma: Uuden ajan käänteessä. Juttuja V. Tikkanen. Pukutanssi.

Tanssia 1 tunti.

Sisään pääsy 5;—.

Joensuun sos.-dem. Naisosasto
järjestää

Naistenpäiväjuhlan

Joensuun Työväentalolla sunnuntaina maalisk. 4 p:nä klo 2 p. Ohjelmassa m.m. puhe kansanedustaja Rieti Itkoselta. Vapaa pääsy.

Samana iltana

Juhla-iltama

klo puoli 8 ill. Ohjelma: Alkusoitto. Puhe, Onni Kortelainen. Runo, Inkeri Alho. Juhlapuhe kansaned. Rieti Itkonen. Kaunolukua. Kuvaelma: Uuden ajan käänteessä. Juttuja V. Tikkanen. Pukutanssi.

Tanssia 1 tunti.

Sisään pääsy 5;—.

1923

A. Itkosella neulomaliike ja sairasvoimistelua sekä hierontaa

Vuonna 1923 A. Itkonen tarjosi asiakkailleen sekä terveyspalveluja että neulomotuotteita saman osoitteen kautta Kuopiossa. Samasta paikasta sai hierontaa, sairasvoimistelua ja neulomaliikkeen palveluita. Nykyään yhdistelmä saattaisi tuntua erikoiselta, mutta 1920-luvulla pienyrittäjän kannatti usein harjoittaa useampaakin ammattia saman katon alla. Jos vaiva oli jaloissa tai villasukat kuluneet puhki, A. Itkoselta saattoi löytyä apu molempiin.

Savo, 19.9.1923

Sairasvoimistelua ja hierontaa

A. ITKONEN, Tulliporttik. 30 puh. 539

Neulomaliikkeitä:

A. Itkonen Tulliporttik. 30 Puhelin 539

Sairasvoimistelua ja hierontaa:

A. ITKONEN, Tulliporttik. 30 puh. 539.

Neulomaliikkeitä:

A. Itkonen

**Tulliporttik. 30.
Puhelin 539.**

1923

Kalle Itkonen Rieponlahden puimakoneosuuskunnan isännöitsijänä

Vuonna 1923 Kalle Itkonen oli tärkeässä roolissa Rieponlahden puimakoneosuuskunnassa. Osuuskunnan isännöitsijänä hän vastasi käytännön toiminnasta aikana, jolloin yhteinen puimakone oli monelle pienelle maatilalle suuri ja kallis investointi. Vuosikokouksen perusteella toiminta oli vilkasta, viljaa puitiin kymmeniä tuhansia kiloja ja osuuskunta suunnitteli jo uusia hankintoja. Kalle Itkonen näyttää kuuluneen niihin kylän luottomiehiin, joille annettiin vastuuta yhä uudelleen – kokous nimittäin valitsi hänet jatkamaan tehtävässään myös seuraavalle kaudelle.

Savon Sanomat, 12.4.1923

Rieponlahden puimakoneosuuskunnan r. l. varsinainen vuosikokous oli viime sunnuntaina Rieponlahden Niityntakana. Isännöitsijä Kalle Itkonen esitti hallituksen laatiman vuosikertomuksen ja vuositilit, joiden mukaan on osuuskuntalaisten viljoja puitu 30,813 kg ija osuuskunnan, ulkopuolella olevien 4,467 kg. eli yhteensä 35,280 kg. puinnilla on tniht Smk. 3,662:10.

Tilivuoden lopussa oli jäseniä osuuskunnassa 10 137 osuudella. Hallitukseen on tilivuoden aikana kuulunut varsinaisina jäseninä Esa Jalkanen puheenjohtajana, Ville Korhonen varapuheenjohtajana ja Kalle Itkonen, joka on toiminut isännöitsijänä.

Tilinpäätös vahvistettiin ja tilintarkastajien lausunnon perusteella myönnettiin tilivelvollisille vastuunvapaus viime vuoden tileistä.

Päätettiin laittaa osuuskunnalle pärehöylä. Tämän valmistuttaminen jätettiin Otto Könösen tehtäväksi. Keskusteltiin muistakin, osuuskuntaa koskevista asioista.

Hallituksesta erovuorossa ollut Kalle Itkonen, samoin varajäsen Vilho Könönen valittiin uudelleen. Kuluven vuoden varsinaisiksi tilientarkastajiksi valittiin opettaja Olavi Leskinen ja kaupanhoitaja, Juho Kukkonen, varalle Juho ja Adam Könönen.

— Rieponlahden puimakoneosuuskunnan r. l. varsinainen vuosikokous oli viime sunnuntaina Rieponlahden Niityntakana. Isännöitsijä Kalle Itkonen esitti hallituksen laatiman vuosikertomuksen ja vuositilit, joiden mukaan on osuuskuntalaisten viljoja puitu 30,813 kg ija osuuskunnan, ulkopuolella olevien 4,467 kg. eli yhteensä 35,280 kg. Puinnilla on tulut Smk. 3,662:10.

Tilivuoden lopussa oli jäseniä osuuskunnassa 10 137 osuudella.

Hallitukseen on tilivuoden aikana kuulunut varsinaisina jäseninä Esa Jalkanen puheenjohtajana, Ville Korhonen varapuheenjohtajana ja Kalle Itkonen, joka on toiminut isännöitsijänä.

Tilinpäätös vahvistettiin ja tilintarkastajien lausunnon perusteella myönnettiin tilivelvollisille vastuunvapaus viime vuoden tileistä.

Päätettiin laittaa osuuskunnalle pärehöylä. Tämän valmistuttaminen jätettiin Otto Könösen tehtäväksi. Keskusteltiin muistakin osuuskuntaa koskevista asioista.

Hallituksesta erovuorossa ollut Kalle Itkonen, samoin varajäsen Vilho Könönen valittiin uudelleen.

Kuluven vuoden varsinaisiksi tilientarkastajiksi valittiin opettaja Olavi Leskinen ja kaupanhoitaja Juho Kukkonen, varalle Juho ja Adam Könönen.

Tarina jatkuu vuodesta 2023 myöhemmin täydennysten myötä.

**Tutustu tähän kirjaseen ja muihin
sukukunnan asioihin!**
itkoset.fi

Poikkea Leppävirran Kotalahdessa Itkosten Uhrivellä.